1	AkEarnamah, English Vol. I, Fasc. 1.8; Vol. II, Fasc. 1-7; Vol. III,			
	Faso, I. @ 1/4/ each Rs.	20	0	
1	Arabic Bibliography, by Dr. A Sprenger @ /10/	0	10	
1		11	14	
1	Conquest of Syria, Fasc. 1-9 @ /10/ each	5	10	
-	Catalogue of Arabic Books and Manuscripts 1-2 @ 1/- each	4	U	
	Catalogue of the Persian Books and Manuscripts in the Library of the Asiatic Society of Bengal, Fasc. 1-3 @ 1/- each	В	0	
	Dictionary of Arabic Technical Terms, and Appendix Fasc. 1-21 @	v	U	
11	1/8/ each	83	8	
LHO	2/2/	21	ŏ	
All	Fibrist-i-Tusi, or Tusy's list of Shy'ah Books, Fase 1-4 @ 1/- ench	4	ō	
M	Futun-ush-Sham of Waqidi, Fasc. 1-9 @ /10/ each	5	10	
8.7	Ditto of Azadī, Fasc. 1-4 @ /10/ each	2	8	
and the same	History of Guiarat	1	0	
1	Haft Asman, History of the Persian Masnawi, Fasc. 1 @ /12/ each	0	12	
1	History of the Calipha, (English) Fasc. 1-6 @ 1/4/ each	7	8	
V	Iqalnamah-i-Jahangiri, Fasc. 1-3 @ /10/ each	1	14	
		51	0	
4 1/	Ma'āsir-i-'Alamgīri, Fasc. 1-6 @ /10/ each	3	12	
47	Ma'agir i Rahimi, Part I, Fasc. I	2	0	
15	Massirul-Umara, Vol. I, Fasc. 1-9; Vol. II, Fasc. 1-9; Vol. III, 1-10; Index to Vol. I, Fasc. 10-11; Index to Vol. II, Fasc. 10-12; Index			
Minter to Act State Land			(3	
	Transaction of the state of the	វិសិ	0	
	Armit and or the last or Africality	3	2	
	Manuscript at a transfer to the second by the second to th	δ,	6	
	Ditto (English) Vol. I, Fasc. 1-7; Vol. II, Fasc.	47	O	
	1.5 and 8 Indexes; Vol. III, Fasc. 1 @ 1/-			
		18	0	
	26	1	14	
	Ditto Part 3, Fasc. 1	1	0	
	Nukhbatu-l-Fikr, Faso. 1 @ /10/	0	10	
		1.	8	
	Qawaninn 's-Sayyad of Khuda Yar Khan 'Abbasi, edited in the origi-			
		6	0	
		3	2	
		5	O	
		1	0	
	74.51	4	0	
	Miles and the state of the stat	1	O	
	Thailes i Winneshahi of Chame i Ringi Aif Wood 1 C (10) and	4	6	
	Tan Augient Archid Poems Fase 1.9 @ 1/8/ anch	3	12	
		1	8	
		ì	0	
	17 - 3 * 7 * 5 * 6 * 6 * 6 * 6 * 6 * 6 * 6 * 6 * 6	ì	o	
		3	2	
		0	10	
	1			
	ASIATIC SOCIETY'S PUBLICATIONS.			
1,	ASIATIC RESEARCHES. Vols. XIX and XX @ 10/- each 2	0	0	
2.	PROCEEDINGS of the Asiatic Society from 1870 to 1904 @ /8/ per No.			
8.	JOURNAL of the Asiatic Society for 1870 (8), 1871 (7), 1872 (8), 1873			
	(8), 1874 (8), 1875 (7), 1876 (7), 1877 (8), 1878 (8), 1879 (7), 1880 (8),			
	1881 (7), 1882 (6), 1883 (5), 1884 (6), 1885 (6), 1886 (8), 1887 (7),			
	1888 (7), 1889 (10), 1890 (11), 1891 (7), 1892 (8), 1893 (11), 1894			
	(8), 1895 (7), 1896 (8), 1897 (8), 1898 (8), 1899 (8), 1900 (7), 1901 (7), 1902 (9), 1903 (8), 1904 (16) @ 1/8 per No. to Members and			
	@ 2/- per No. to Non-Members.			
	N.B.—The figures enclosed in brackets give the number of Nos. in each Volu	4440		
4.	Journal and Proceedings, N.S., 1905, to date (Nos. 1-4 of 1905 are	brite.		
	out of stock), @ 1-8 per No. to Members and Rs. 2 per No. to			
	Non-Members.			
5.	Memoirs, 1905, to date. Price varies from number to number. Dis-			
	count of 25% to Mamhara			
6.	Centenary Review of the Researches of the Society from 1784-1888 Catalogue of the Library of the Assitic Society, Bengal, 1910	3	0	
7.	Catalogue of the Library of the Asiatic Society, Bengal, 1910 8		ō	
8,	Moore and Hewitson's Descriptions of New Indian Lepidoptera.			
_	Parts 1-111, with 8 coloured Plates, 4to, (a) 6/- each 18	3	0	
9,	Kaçmiraçabdamıta, Parts I and II @ 1/8/ 3	3	0	
10.	Persian Translation of Haji Baba of Ispahan, by Haji Shaikh Ahmad-		_	
	i-Kirmasi, and edited with notes by Major D. C. Phillott 10	)	0	
	Notice of Sensirit Mornsonints Fore 1 04 0 11			
	Notice of Sauskrit Manuscripts, Fasc. 1-34 @ 1/- each 34 Nepalese Buddhist Sauskrit Literature, by Dr. R. L. Mitra		0	
	Nepalese Buddhist Banskrit Literature, by Dr. R. L. Milra 5	,	()	

## A Minkhas Darqanis, Fano, 10-19 @ [10] ench R. 6 Rykyavarikis, Pano, 1-6 @ [10] ench Rykyavarikis, Pano, 1-6 @ [10] ench 1 14 14 15 15 15 15 15	٠				ø	, *	
*Nitistan, Pasca. 3-5 @ /10/ each			1	₹#.	- 43	A.	
**Nitigara, Faso. 3-6 @ /10/ each	Nyayavartika, Faso. 1-6 @ /10/ each		**	490		772	
Nityfoarapadihati, Fasc. 1-7 @ 10 cach	Nitionro Faco 2-5 @ (10) and						
Nitylocirapradija, Vol. I, Fago. 1-8, Vol. 11, Fago. 1-3 & [10] each	Nitvacarapaddhati, Fasc. 1-7 @ /10/ cach	-					
Nyāya Koaumāṇjail Prakaraṇa, Yol. II, Faso. 1-2 @ 10 each 1 14 Nyayasarah 2 0 0 0 0 0 0 0 0 0	Nityacarapradipa, Vol. I, Fasc. 1-8, Vol. 11, 1	пво 1.3 @		111			
Syspasarah	Nyāyabindutīkā, Fasc. 1 @ /10/ each	141 4	4.0	**	-		
Padimāwati, Faso. 1 5 @ 2 .				***			
#Parigista Parvan, Faso. 3-5 & [10] each			44 1	٠,			
Prikiviria Naingalam, Faso. 1-6 (2) 100 each		_		141			
Prithvīrij Rīsa, Part II, Fasc. 1-5 @ 10 oach 3 2					4	A	
Priktra Laksanam, Fasc. 1. @	Prithvīrāj Rāsa, Part II, Fasc. 1-5 @ /10/ cac		₹ ¥ ₩				
Parisgara Smrti, Vol. I, Faso. 1-8, Vol. II, Faso. 1-6; Vol. (1), Faso. 1-16 (2) (10) enoh		•	.1	**			
1-16 (@ /10/) onch	Parkana Smrti Vol T Paga 1.8 Vol II. Fan	n L.G. Vol	· ffl Bu	***	1	8	
Parigara, Institutes of (English) @ 1/- each					2	8	
Parlistamukha Sutrum Prabamikhan Sutrum Prabamikhan Sutrum Prabamikhan Sutrum Rasaraavan, Fasc. 1-3 (2) [10] each Saddarsann-Samuceaya, Fasc. 1-2 (2) [10] each Saddarsan Sutru Yriti, Fasc. 1-4 (2) [10] each Sutru Yriti, Fasc. 1-3 (2) [10] each Sakhiyas Sitru Yriti, Fasc. 1-4 (2) [10] each Sakhiyas Sitru Yriti, Fasc. 1-4 (2) [10] each Sakhara Vijaya, Fasc. 2-3 (2) [10] each Sakhara Vijaya, Fasc. 2-3 (2) [10] each Six Buddhisi. Nyaya Tructs Straddhar Siotra (Sanskrit and Tibetan) Sraddhar Siotra (Sanskrit and Tibetan) Sraddhar Siotra (Sanskrit and Tibetan) Suddhi Kamundi, Fasc. 1-4 (2) [10] each Sandaranandam Kavyam Suddhi Kamundi, Fasc. 1-4 (2) [10] each Surya Siddhanta, Fasc. 1-3 (2) [10] each Surya Siddhanta, Fasc. 1-1 (2) [10] each Surya Siddhanta, Fasc. 1-1 (2) [10] each Surya Siddhanta, Fasc. 1-1 (2) [10] each Sirity Siddhanta, Fasc. 1-1 (2) [10] each Si				***	1		
Rasaraavan, Faso, J. 3	Pariksamukha Sutram	464 1	4+				
Saddaráana-Samuceaya, Faso. 1-2 @ 10 each 1 4 5 5 5 5 5 5 5 5 5							
Samaraicea Kalta, Fasc. 1-3, @ /10/ each	Enddowing Sampagara Peru 1.2 @ 110/ and			* *			
Saikhyn Sütra Vrlif, Faso. 1-4 @ 100 cach	Samaraigaa Kaha Fasa 1.3 (b) /10/						
## Safkara Vijaya, Fase. 2-3 @ /10/ each	Saukhya Sütra Vriti, Fase, 1-4 @ /10/ oach	411		***			
### ### ### ### ### ### ### ### ### ##	Ditto (English) Fasc. 1-3 @ 1	/- each .			3		
Sräddha Kriyā Kammudi, Fasc. 1.6 @ 10 cach 3 12 Sragdharā Stotra (Sanskrit and Tibetan) 2 6 Saquha Stotra (Sanskrit and Tibetan) 2 6 Saquha Stabihitā (Eng.) Fasc. 1 @ 1 0 Suddhi Kammudi, Fasc. 1.4 @ 10 ench 2 8 Sundaranandam Kayam 1 0 Suddhi Kammudi, Fasc. 1.4 @ 10 ench 2 8 Syanika Sastra 1 4 Taittirya Brahmana, Fasc. 1.2 @ 10 each 2 6 Ditto Pratisukhya, Fasc. 1.2 @ 10 each 1 14 Taittirya Sushitia, Fasc. 1.2 @ 10 each 1 14 Taittirya Sushitia, Fasc. 1.2 @ 10 each 1 14 Taitta Cintaman, Fasc. 10-10 @ 10 each 6 4 Tantra Vārtika (English) Fasc. 1.8 @ 1/4 10 0 Tattva Cintamani, Vol. 1, Fasc. 1.9 Vol. II, Fasc. 1.10 Vol. III, Fasc. 1.2 Vol. V, Fasc. 1 Vol. V, Fasc. 1.5 Part IV, Vul. II, Fasc. 1.12 @ 10 each 24 6 Tattva Cintamani Didhiti Vivriti, Fasc. 1. // 10 each 24 6 Tattva Cintamani Didhiti Vivriti, Fasc. 1. // 10 each 0 10 Ditto Prakas, Fasc. 1.3 @ (10 each 0 10 Titkāṇān-Maṇḍanam, Fasc. 1.3 @ (10 each 0 10 Titkāṇān-Maṇḍanam, Fasc. 1.3 @ (10 each 0 10 Titkāṇān-Maṇḍanam, Fasc. 1.3 @ (10 each 0 10 14 Titl's Gastai, Fasc. 1.5 @ /10 each 6 14 Uvāsagadnašo, (Text and English) Fasc. 1.2 6 1/2 6 0 Vallāla Carita, Fasc. 1 // (10 each 6 14 Uvāsagadnašo, (Text and English) Fasc. 1.2 6 1/2 6 0 Vallāla Carita, Fasc. 1.3 Vol. II, Fasc. 1.2 (10 each 6 14 Viādana Pārijāta, Fasc. 1.3 Vol. II, Fasc. 1.2 (10 each 6 14 Viādana Pārijāta, Fasc. 1.3 Vol. II, Fasc. 1.4 (10 each 6 14 Viādana Pārijāta, Fasc. 1.5 Vol. II, Fasc. 1.6 (10 each 6 14 Viādana Pārijāta, Fasc. 1.5 Vol. II, Fasc. 1.6 (10 each 6 14 Viādana Pārijāta, Fasc. 1.5 Vol. II, Fasc. 1.6 (10 each 6 14 Viādana Pārijāta, Fasc. 1.5 Vol. II, Fasc. 1.6 (10 each 6	"Sahkara Vijaya, Fasc. 2-3 @ /10/ each			11			
Sragdlarā Stotra (Sanskrit and Tibetan)	Six Buddhist Nyaya Tracts		114	446			
Snoruta Snthhitz, (Eng.) Fasc. 1 @ 1/- oach							
Sundaranandam Kavyam							
Sundaranandam Kavyam Suryya Siddimata, Fasc. 1	Suddhi Kanmudi. Fase, 1.4 @ /10/ each	/*·					
Suryya Siddhanta, Fasc. 1 1 4				* 1 *	1		
*Taittreya Brahmana, Fasc. 1.1-25 @ /10/ each				411			
Ditto Pratisakhya, Fasc. 1-3 @ /10/ each	Sysinika Sastra	***	***		**		
*Taitdriya Sathhitā, Fasc. 10-19 @ /10/ oach	"Taittreya Brahmana, Fasc., 11-25 (# /10/ ea	ich ,					
Tantra Vărtika (English) Fasc. 1-8 @ /10/ ench	*Taittiving Samblite Tage 27.45 @ /10/ cach	11					
Tantra Vārtika (English) Fasc. 1.8 @ /1/4	Tandva Brahmana, Fase, 10-19 @ /10/ onch			4**			
Tattva Gintāmani, Vol. I, Fasc. 1-9; Vol. II, Fasc. 1-10; Vol. III, Fasc. 1-2; Vol. IV, Fasc. 1; Vol. V, Fasc. 1-5; Part IV, Vol. II, Fasc. 1-12 @ [10] oach	Tantra Vartika (English) Fasc. 1-8 @ /1/4		***	944			
Fasc. 1-12 @ /10/ each Tattva Cintamani Didhiti Vivriti, Fasc. 1, @ /10/ each	Tattva Cintamani, Vol. I, Faso. 1-9; Vol. II	I, Fasc. 1-	lo; Vol	111,			
Tattva Cintamani Didhiti Vivriti, Faso. 1, @ /10/ cach 0 10 Ditto Prakas, Faso. 1-2, @ /10/ cach 1 4 Tattvārthādhigama Sutram, Faso. 1-3 @ /10/ 1 14 Tirthneintamoni, Faso. 1, @ /10/ cach 0 10 Trikāṇda-Manḍanam, Faso. 1-3 @ /10/ 1 14 Tal'si Satsai, Faso. 1-5 @ /10/ 3 2 **Opamita-bhava-prapafica-kathā, Faso. 1-2, 5-13 @ /10/ each 6 14 Uvāsagadasāo, (Toxt and English) Fase. 1-6 @ 1/ 6 0 Valīda Carita, Faso. 1 @ /10/ 0 10 Varsa Kriyā Kammadī, Faso. 1-6 @ /10/ 0 10 Varsa Kriyā Kammadī, Faso. 1-6 @ /10/ 0 10 Vitāna Pārijāta, Faso. 1-3; Vol. II, Faso. 1-7; @ /10/ each 12 Vivādaratūškara, Faso. 1-3; Vol. II, Faso. 1 @ /10/ 3 12 Vivādaratūškara, Faso. 1-7 @ /10/ each 1 6 Vrhat Svayambliā Parāṇa, Faso. 1-6 @ /10/ 3 12 *Yoga Aphorisms of Patanjali, Faso. 3-6 @ /10/ 3 12 *Yoga Aphorisms of Patanjali, Faso. 3-6 @ /10/ 3 12 *Tibetan Series. Banddhastotrasangraha, Vol. I 2 0 A Lower Ladukhi version of Kesarsaga, Faso. 1-4, @ 1/- each 4 0 Nynyabinda of Dharmakirti, Faso. 1 2 0 Rtogs brjod dpag kkhri S'iñ (Tib. & Sans. Avadāña Kalpalatā) Vol. I, Faso. 1-8 Vol. II, Faso. 1-7 @ 1/- each 16 @ 1/ each 16 *Arabic and Persian Series. 'Ālamgīrnāmah, with Index, (Text) Faso. 1-3 @ /10/ each 8 2 Al-Muqaddasi (English) Vol. I, Faso. 1-4 @ 1/ 4 0 Aīni-Akbarī, Faso, 1-2 @ /18/ each 4 0	Fasc. 1-2; Vol. IV, Fasc. 1; Vol. V, Fasc	1.1.5; Park	IV, Vul.	11,		48	
Ditto Prakas, Fasc. 1-2, @ /10/ cach 4 Tattvārthādhigama Sutram, Fasc. 1-3 @ /10/ 14 Tīrthacintamoni, Fasc. 1, @ /10/ each	Fase, 1-12 @ /10/ each			449			
Tattvārthādhigama Sutram, Fasc. 1-3 @ /10/ Tīrkhacintamoni, Fasc. 1, @ /10/ each				**	446		
Tirthaeintamoni, Fase. 1. (w /10/ euch				**			
Trikānda-Mandanam, Fasc. 1-3 @ /10/				***	0	10	
*Upamira-bhava-prapafica-kathā, Fasc. 1-2, 5-13 @/10/ each							
Uvāsagadasāo, (Toxt and English) Fasc. 1-6 @ 1/-	Tul'si Satsai, Faso. 1-5 (d /10/	***					
*Yayu Purāṇa, Vol. I, Fasc. 3-6; Vol. II, Fasc. 1-7; @ /10/ each 6 14 Vidhāna Pšrijāta, Fasc. 1-8; Vol. II, Fasc. 1 @ /10/ 5 10 Ditto Vol. II, Fasc. 2-4, @ 1/4 3 12 Vivādaratnākara, Fasc. 1-7 @ /10/ each 1 6 Vrhat Svayambliā Purāṇa, Fasc. 1-5 @ /10/ 3 12 *Yoga Aphorisms of Patanjali, Fasc. 3-6 @ /10/ each 1 14 Yogašāstra, Fasc. 1-3 3 12 *Tibetan Series. Banddhastotrasangraha, Vol. I 2 0 A Lower Ladakhi version of Kesarsaga, Fasc. 1-4, @ 1/- each 4 0 Nynyabindu of Dharmakirti, Fasc. 1 1 0 Pag-Sam S'hi Tin, Fasc. 1-4 @ 1/- each 4 0 Btogs brjod dpag kkhri S'iā (Tib. & Sans. Avadāna Kalpalatā) Vol. I, Fasc. 1-8 Vol. II, Fasc. 1-7 @ 1/- each 15 0 Sher-Phyin, Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II, Fasc. 1-3; Vol. III, Fasc. 1-6 @ 1/ each 14 0 Arabic and Persian Series. 'Alamgīraāmah, with Index, (Text) Fasc. 1-13 @ /10/ each 8 2 Al-Muqaddasi (English) Vol I, Fasc. 1-4 @ 1/ 4 0 Ain-i-Akbarī, Fasc. 1-22 @ 1/8/ each 13 0	*Upamita-bhava-prapafica-kathā, Fasc. 1-2,	6-13 @ /10/		***			
*Yayu Purāṇa, Vol. I, Fasc. 3-6; Vol. II, Fasc. 1-7; @ /10/ each 6 14 Vidhāna Pšrijāta, Fasc. 1-8; Vol. II, Fasc. 1 @ /10/ 5 10 Ditto Vol. II, Fasc. 2-4, @ 1/4 3 12 Vivādaratnākara, Fasc. 1-7 @ /10/ each 1 6 Vrhat Svayambliā Purāṇa, Fasc. 1-5 @ /10/ 3 12 *Yoga Aphorisms of Patanjali, Fasc. 3-6 @ /10/ each 1 14 Yogašāstra, Fasc. 1-3 3 12 *Tibetan Series. Banddhastotrasangraha, Vol. I 2 0 A Lower Ladakhi version of Kesarsaga, Fasc. 1-4, @ 1/- each 4 0 Nynyabindu of Dharmakirti, Fasc. 1 1 0 Pag-Sam S'hi Tin, Fasc. 1-4 @ 1/- each 4 0 Btogs brjod dpag kkhri S'iā (Tib. & Sans. Avadāna Kalpalatā) Vol. I, Fasc. 1-8 Vol. II, Fasc. 1-7 @ 1/- each 15 0 Sher-Phyin, Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II, Fasc. 1-3; Vol. III, Fasc. 1-6 @ 1/ each 14 0 Arabic and Persian Series. 'Alamgīraāmah, with Index, (Text) Fasc. 1-13 @ /10/ each 8 2 Al-Muqaddasi (English) Vol I, Fasc. 1-4 @ 1/ 4 0 Ain-i-Akbarī, Fasc. 1-22 @ 1/8/ each 13 0	Wallale Carita Face 1 @ 1101	@ 1/-		•			
*Yäyu Puränn, Vol. I, Fasc. 3-6; Vol. II, Fasc. 1-7; @ /10/ each 6 14 Vidhäna Pärijäth, Fasc. 1-8; Vol. II, Fasc. 1 @ /10/ 5 10 Ditto Vol. II, Fasc. 2-4, @ 1/4 3 12 Vivädaratnäkara, Fasc. 1-7 @ /10/ each 1 6 Vrhat Svayambhü Puräna, Fasc. 1-6 @ /10/ 3 12 *Yoga Aphorisms of Patanjali, Fasc. 3-5 @ /10/ each 1 14 Yogasästra, Fasc. 1-3 12 *Yogasästra, Fasc. 1-8	Varsa Kriva Kaumudi. Eusa 1-6 to /10/	***		**			
Vidhāna Pārijāta, Fasc. 1-3; Vol. II, Fasc. 2-4, @ 1/4	Vayu Purana, Vol. I, Fasc. 3-6; Vol. II, Fa	не. 1-7; @	/10/ each	***			
Ditto Vol. II, Fasc. 2-4, @ 1/4	Vidhāna Pārijāta, Fasc. 1-8; Vol. II, Fasc.	1@/10/	***	**1	5	10	
Vrhat Svayambliñ Purâna, Fasc. 1-6 @ /10/	Ditto Vol. II, Fasc. 2-4, @ 1/4			***			
*Yoga Aphorisms of Patanjali, Fasc. 3-5 @ /10/ each 1 14 Yoga Süstra, Fasc. 1-3 3 12 *Tibetan Series.* Banddhastotrasangraha, Vol. I 2 0 A Lower Ladukhi version of Kesarsaga, Fasc. 1-4, @ 1/- each 4 0 Nynyabindu of Dharmakirti, Fasc. 1 1 0 Pag-Sam S'hi Tin, Fasc. 1-4 @ 1/- each 4 0 Rtous brjod dpag hkhri S'iñ (Tib. & Sans. Avadána Kalpalatā) Vol. I, Fasc. 1-8 Vol. II, Fasc. 1-7 @ 1/- each 15 0 Sher-Phyin, Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II, Fasc. 1-3; Vol. III, Fasc. 1-6 @ 1/- each 14 0 **Arabic and Persian Series.* 'Alamgīraāmah, with Index, (Text) Fasc. 1-13 @ /10/ each 8 2 Al-Muqaddasi (English) Vol I, Fasc. 1-4 @ 1/ 4 0 Ain-i-Akbari, Fasc, 1-22 @ 1/8/ each	Vivadaratnakara, Fasc. 1-7 @ /10/ each		***	444	-	** **	
Tibetan Series Tibe				***			
Tibetan Series. Banddhastotrasangraha, Vol. I		•		414			
Banddhastotrasangraha, Vol. I			***	***	**		
A Lower Ladukhi version of Kesarsaga, Fasc. 1-4, @ 1/- each 4 0 Nynyabinda of Dharmskirti, Fasc. 1 1 0 Pag-Sam S'hi Tin, Fasc. 1-4 @ 1/- each 4 0 Rtogs brjod dpag hkhri S'iñ (Tib. & Sans. Avadána Kalpalatā) Vol. I, Fasc. 1-8 Vol. II, Fasc. 1-7 @ 1/- each 1b 0 Sher-Phyin, Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II, Fasc. 1-3; Vol. III, Fasc. 1-6 @ 1/ each 14 0 Arabic and Persian Series, 'Alamgīrnāmah, with Index, (Text) Fasc. 1-13 @ /10/ each 8 2 Al-Muqaddasi (English) Vol. I, Fasc. 1-3 @ 1/ 4 0 Aīn-i-Akbari, Fasc. 1-22 @ 1/8/ each 3 0		8.					
Nynyabinda of Dharmakirti, Fasc. 1		***		***			
Pag-Sam S'hi Tin, Fasc. 1-4 @ 1/- each	A Lower Ladakhi version of Kesarsaga, Fasc			404			
Rtogs brjod dpag kkhri S'iñ (Tib. & Sans. Avadáña Kalpalată) Vol. I, Fasc. 1-8 Vol. II, Fasc. 1-7 @ 1/- each			447				
Faso. 1-8 Vol. II, Faso. 1-7 @ 1/- ench	Rtous bried dpag hkhri S'in Tib. & Sans. At	radana Kal	palata) Vo	), T.	X	U	
Sher-Phyin, Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II, Fasc. 1-3; Vol. III, Fasc. 1-6 @ 1/each	Faso. 1-8 Vol. II, Faso. 1-7 @ 1/- ench	***	412	***	15	O	
@ 1/each	Sher-Phyin, Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II, Fasc	. 1.3; Vol.		1-6			
'Alamgirnamah, with Index, (Text) Fasc. 1-13 @ /10/ each 8 2 Al-Muqaddasi (English) Vol I, Fasc. 1-4 @ 1/ 4 0 Ain-i-Akbari, Fasc, 1-22 @ 1/8/ each 33 0	@ 1/ each			***	14	0	
'Alamgirnamah, with Index, (Text) Fasc. 1-13 @ /10/ each 8 2 Al-Muqaddasi (English) Vol I, Fasc. 1-4 @ 1/ 4 0 Ain-i-Akbari, Fasc, 1-22 @ 1/8/ each 33 0	Arabic and Persian	s Series.					
Al-Muqaddasi (Huglish) Vol. I, Fasc. 1-4 @ 1/ 4 0 Aîn-i-Akbarî, Fasc. 1-22 @ 1/8/ each 33 0			anah		£2	43	
Ain-i-Akbari, Fasc, 1-22 @ 1/8/ each 33 0	Al-Mucaddani (English) Vol I. Faso. 1-4 6	1/-		400			
Ditto (English) Vol I, Fasc. 1-7, Vol. II, Fasc. 1-5. Vol. III.	Ain-i-Akbari, Fasc, 1-22 @ 1/8/ each	114					
	Ditto (English) Vol I, Fasc. 1-7, Vo	ol. II. Fasc.	1-5. Vol.	III.			

بنام خدائی که توسی افلاک را کرد صرکز خاک دایر کردانیده -و رائض حكم او بو اسب سيهر روز وشب از مالا وصهر زين فهادلا - و جالجل کواکب درو بسفه نا در جسفجوی او یک نفس از تک و در باز نه ابسده -و از کثرت تکابو اکر نعل سوده کرده از هلال مه نو دیکوش دهد - تا از * osii.0 * گردش آمد و رفت داز نمادد *

صوکب جهد می بکسی رهوار در راه شرع سیسا منخلسار

ای بحکم تو برده نقر وا مالا بید لیلی سوی مفرل راه كسردكارا بحسق آل بهي بنمسار ونيساز نيسم شبي كه رسائي بلطف بيس از پيش اسپ مقصود من بمغزل خويش

در نعت سيد المرسلين و خاتم النبيين محدد مصطفي ملي الله عليه م واله و سلم

* نظــم *

احمده مرسل ان پيمبر پاک محدرم خاص خلوت لولاک، ا شهستوار مقتام او آدیسی سیّت هاشمی رسول خددا نور حق أفتساب عالمه ناب عادب باج منبر و منه راب حدً م او کوده نا بروز قیام بر سر توسی زمانیه لجیام شهمواری ۱۸ مرکب مختسس بوده او ده فلک برون و خدش كودة چون عزم راه ملسوانس المسكان شد مسكان جولاش دوسنسان خدا زخیل تو ادد دبنی و اخرت طفیل نو اده

از خدد ا باد صد درود و سلام بر تو ر آل ربر صحاده نمام

در ارباب عقل و اصحاب دانش پوشیده دماند که کتاب در معرفت اسیان و علامات محمود و مذموم و دانستی علل و امراض که اسب پیدا کذه و معالجة آنها حدماي هذه مزبان سنس دوت شانودة هزار شلوك يعنى الد ت در زمان سابق تصفیف کرده الله ، و ان اغت را بغیر پذترتان دافا کسی دميداند - بذابر ان موايد أن مسدور مادده بود * در ايام خلافت بذد كان حضرت فلک رفعت - ملک خصلت - مشتري خاصيت - كيوان سطوت دادشاه جم جاه - خلايق بناه - مررج دين محمدي - شاهنشاه عادل - الخافان ابن الخاقان والسلطان ابن السلطان ابو المظفر شهاب الدين محمد صاحب قران ثانى شاة جهان بادشاة غازي خلد الله ملكه و سلطانه پذرتان که در زبان سذس کرت دانا بودند کتاب شالهونر که فرسنامهٔ هذدی باشد جمع ساخده * هنگامیکه این بنده درگاه خلائق پناه سید عبد الله المتخاطب بعبد، الله خان بهادر فيروز جنگ بفزوات نفاران و رانامي چيتور -٨٥ دراك رمان رافاي اصر سفكه ولد رافاي پرتاب سفكه ابن رافاي اودي سفكه دود و به بزرگي ميان زميدداران آن كوهستان سر از نخوت ميزد مسغول بود -ر از برکت توجهات ظاهری و باطذی بادشاه دین پذاه منوحات نصیب روزکار ابن بيازمقد دركاة خادم خلق الله درديد - جفد صفدرق كتاب هفدى بدست غاربان لشكر بادشاه اسلام افتاد و ازان جمله يكي شالهوتر اسپان بود نه عبارت از فرسفامه باشد - آفرا بزبان فارسي ترجمه نموده * اکرچه در زبان سادق فوسنامه از نظم و نشر دوشقه اند ولى انثر موافق باين كداب ميباشد * چون نوجه شريف بادشاه اسلاميان - بمؤتضاي اين آية كريمه - الدين أمغوا وهاجروا وَجَاهَدُوا مِي سَبِيلِ اللهِ بِآمُوالِهِم وَ انْفُسِهِمْ أَعْظُمٌ دَرْجَةً عِنْدَ الله وَ أُولُدُكَ هُمُ الْفَاكُورُونَ - و جه و جهد ايشان بر كفار و دشمنان ديري سيد الابرار از حل و على معروبسب - و مايين سبب صفل و رعدت دمام در اسبان ديرگام حوشترام داردد - و ماوجود آدكه اسب سيار هر روز انعام و بخسس مسود در پايگالا حاصه از اسپال عربي و رومي و عراقي و دركي و دخي از هر قسم فودست بدوارده هواز اسب در طوبلها موجود و ماي و ميداسد - و همه مادند داري دران و دركي زاد پرورش مي يا دد د مثعوي * همه مازي دران و دري زاد پرورش مي يا دد د مثعوي * هم داري دران و دري زاد پرورش ادا ده دهن و ددات هر دكي همچو كولا وقت سكون لكه از دولا در سكولا قدرون ادان در سك حدري از به نعل سيان ر كردس رالا كرد عدرت مسته در رح ميالا هم ده كندي بورد و عالم كدر در حهان شان كسي دديده نظير ايدا در اين امر معادرت دموده از عهدلا اين كار در آه د *

و حداودد عقل و فراسب بوسدد الله الين علم ساحال است فادل و لائن ملوک دامدار و حوافدن دا افددار است - اکثر عقلا انعان داردد که بعد از انسان از حدوانات هدم جدر سرده در از است درست چهانجه حق بعالی انسان را در دمام محلوفات فصل و دروت دهادلا است را رحوانات دیگر فصیلت دادلا است و صورت افرا دکودر از صورتهای حدوانات دیگر فصیلت دادلا است و صورت افرا دکودر از صورتهای در اعدا طفر می یابعد و در فصیلت است و احر غازبان ابان و احادیث در اعدا طفر می یابعد و در فصیلت است و احر غازبان ابان و احادیث در اعدا آورد لا شده - چهانجه حق بعالی منفرماند و التحکیل و البعال و التحکیر بسیار آورد لا شده - چهانجه حق بعالی منفرماند و التحکیل و البعال و التحکیر مندم فود کرده ادد - و سواراتوا برندت سقوده و در احادیث آمده که انصار سانگان مدیده از رسول الله ملیه و در احادیث آمده که انصار سانگان مدانیم که از رسول الله علیه و سلم سوال کردند که "منخواهیم که ندانیم که اظاعها و اعمال کدام درد حق بعالی حل وعال اوجات و افصل است دا دانسده

بدان مسغول شويم - اين آيت نازل شد ان الله يُح ب الذّين يُقَاتلُ ون وَ الله يُح ب الدّين يُقَاتلُ ون أي سَبِيلِ م مَقًا كَانهم بنيسان موصوص * پيغمبر على الله عليه و سلم ميفومايند - كه عزيز ترين مكانى در دنيا پشت اسپان تازيست *

حكادت

از مامون خلیفه پرسیدند ده نیمو ترین چیزها در دنیا چیست - جواب دادند که سواری بر اسپ نیک نیمو است * و از اردشیر بابکان ا منقول است که اکر ملوک و بزرگانوا سواری اسپ نه بودی ایشانوا بر سائر مردمان فضیلنی دداشتندی د

باب اول در آفرینش اسیال

اميو المؤمنيس اسدالله الغالب علي ابن ابي طالب "رضى الله عنه روايت ميكند - ده از پيغمبر عليه السلام شنيدم - و اين خبر از اخبار مشهور است - كه ايزد سبعاده تعالي خواست كه اسپ را بيافريند - باد جنوب را دفت كه من از تو چيزى ميخواهم آفريد كه اندر آن عز باشد دوستان مول و ذل باشد دشمنان مرا * باد جواب داد كه خداوندا حكم و فرمان تراست * پس ايزد تعالي اسپ را از باد جنوب بيافريد و گفت خير و بركت اندر موى و پيشاني تو بستم - و غنيمت گيرند بر پشت تو - و در تو خاهيت بسيار است - و سلامت از پيش دشمن بر پشت تو - و در تو خاهيت بسيار است - و سلامت از پيش دشمن

J Ardashīr-1-Bābakān, celled by Roman historians Artaxorxes, the first king of the Sāsānian dynasty, reigned from A D. 223 to 238

[?] The fourth of the Orthodox Caliphs (Il Khulafü'u'r-Rüshidi'n), A,H, 35 - 40, A D, 656 - 661,

جستن در تو نهادم - و ترا فراخ روزي كردم و مبارك ديدار - ترا بو ستوران ديگر فضل نهادم و خداوند ترا بر تو مهربان گودانيدم - و من مرداني بيافريغم كه بر پشت تو مرا تسبيم و تكبير و تهلبل كويند - و هر مردى كه بر پشت اسپ تكبير و تهليل چفان بگويد كه اسپ بشفود اونيز بگويد *

چون فرشتگان صفت آفریدش اسپ شدیدند - گفتند - یارب ما فرشتگان تو ایم ترا تسبیم و ترا تحمید میکوئیم ما را پاداش آن چیست - پس ایزد تعالی بیافرید برای ایشان اسپان ابلق که گردنهای ایشان چون گردنهای شفران بختی بود - ایزد تعالی شردرا خواهد که در حرب مدد فرستد بر این اسپان سوار فرستد *

پس ایزد تعالی اسپ را بر زمین فرستاد و اسپ بر چهار دست و پا بایستاد و بانگ کرد - ایزد تعالی کفت - ده برکت من بر تو باد تا روز قیامت - نسل از تو گیرند *

چون آدم علیه السلام را بیانوید جمله اشیا و حیوانات بروی عرضه کرد و فرصود یا آدم بکیو این چیزها هرچه خواهی - چون آدم علیه السلام اسپ بگزید - ابزد تعالی عزوجل گفت - که یا آدم چیزیرا گزیدی که عز تو و فرزندان تو دروست - و توا فرزندان باشند و او را نتاج که تا روز قیاصت برکت می بر تو و بر او باد - بعز رجل می قسم که نیافریدم هیچ صورتی بهتر از تو و اسپ - و فزدیک می دوستر از تو و ازر چیزی نیست عورتی بهتر از خو و اسپ - و فزدیک می دوستر از تو و ازر چیزی نیست یا آدم ! یکی از خاصیات و برکات اسپ انست - در خانهٔ که اسمی باشد دیو درانجا نرود - مرک مفاجات نیاشد - و برکت و نعمت باشد * نزد ابلیس هیچ آوازی دشمی تر از آواز اسپ نیست * اگر مالگ او را اللیس هیچ آوازی دشمی تر از آواز اسپ نیست * اگر مالگ او را

هرباب فضیلت اسب - روایات بسیار است اما زیاده برین گفجایش درین مختصر نیست زیراکه غرض کلی از تالیف این کتاب معرفت اسب است و شفاختی علت و امراض و معالجهٔ آن *

چون در کتاب سنسکریت هر ورق را مخصوص از برای یکچیزی قوار داده اند و رآن ورق بمفرلهٔ باب است - بنابر آن بر اعداد اوراق آن کتاب ناب و فصل این نسخهٔ شریف را مزین ساخت و فصلی از کتاب فرسنامه که در زمان سلطان محمود غزنوی نوشته بودند نیز داخل این نسخهٔ شریف گردانید *

در و شنونده تر از اسب حیوانی دیکر نیست و از جمله حیوانات در و شنونده تر از اسب نیست و از جمله حیوانات فراخ روزی تر از اسب نیست و از جمله حیوانات چهار حیوان در بهست رود - اسب غازیان - و شتر صالع - و خر عزیر - و سگ اصحاب کهف و پیغمبر علیه السلام اسب را در ردای مجازک خود جو دادی ر از ردای خود سر و روی یا ک کردی و فرمودی - چنانکه فرزندان خود را بی نعوید دمیدارید اسپانرا نیز ندارید که چشم زخم کار نکند و پیغمبر علیه السلام میفرمایند هرکه اسپی در طویله بندد و محافظت او را بیشته را در زور بهر رضای خدایتعالی و نیت غزات و جنگ با کفار داشته باشد ثراب عظیم بار عاید دردد و پیغمبر علیه السلام فرمود - هر که اسب

گو عيسها One MS. has

[!] The she-camel of the prophet Salih, who was sent to the tube of Thamud His story is told in Qur. vu, 71 et seq.

² Al-Uzayr, Ezra. Ezra and his ass were restored to life after they had been dead a hundred yours. See Qur. 0, 259.

بخود مشکیل یا کمیت که پیشانی او و لب زبرین او و دست چپ او و هر دو پای او سفید باشد - و بعزات رود فقم یابد - و غذیمت گیرد ،

ا بدانکه اسب برسه قسم است یکی عقیق - دوم هنجین سیوم مُقرِف + عقیق آن اسپ را کویند ندر و مادرش هردو عربی باشند -و هُجین آن اسب را دویند پدرش عربی ناشد و مادرش عجمی -و مقرف آن اسب را دویند که یدرش عجمی و مادرش عربی باشد *

بداذکه رسول خدا صلی الله علیه و سلم از اعرابي سوید نام است خرید - نام آن اسپ مرتجز بود - پیغمبر صلی الله علیه و آله و اصحاده و سلم شتاب شتاب میرفت - و آن اعرابي پس ماند - خربداری برای اسپ خود کسی دیکر پیدا کرد به آن دس را خبر نبود ده رسول خدا صلی الله علیه و علی آله و سلم است را خریده و اعرابي اواز کرد بر رسول خدا صلی الله علیه و سام که "اس است میتنوي بهدو و الا بکسی دیکر میفروشم" - رسول خدا صلی الله علیه و سلم فرسود ده " من از نو دیکر میفروشم" - اعرابي دفت ده " وسم است که نو فتخریدي دواه بیار بو خریده ام - اعرابي دفت ده " وسم است که نو فتخریدي دواه بیار بو خریده خریده " - برس خزیمه اصحابي گفت که " من کواه ام که رسول خدای خریده " - درمود " چه طور کواهي میدهي که حافر ببودي ؟ " - خزیمه گفت که " ما شما را راست کو میدانیم در خبرهای آسمانی و زمینی و خبرهای غیب - پس چه طور راست کو ندانیم در خبرهای آسمانی و زمینی و خبرهای غیب - پس چه طور راست کو ندانیم در خبرهای آسمانی و زمینی

¹ The next twenty-one lines are omitted from five MSS.

" تو تذبها صاحب دو گواه هستي و براى كسى كه يك خزيمة گواهي بدهد بس است او را "- بعده رسول خداى صلى الله عليه وسلم اسپ را به اعرابي واپس داد - و گفت كه" خدا بركت نكذه در اسپ تو" - آن اسپ رز دوم بعرد - اين ترجمه از حيولا الحيوانات آورده شده است *

-WW

آبو هویره رضي الله عنه میکوید - که پیغمبر علیه السلام اسپ ارجل یعني پای - چیپ - سفید - را مکروه داشتی و دوست نداشتی - و آنکه
دست و پا اخلاف یک دیگر بود - آنرا اشکیل خوانند - آنرا نیز کراهیت
داشتی * طبیعت اسپ و آدمي هردو یک است - ایزد تعالی هردو را
بیک مزاج آفریده است - و هر علت که آدمي را باشد همان علم اسپ را
اسپ را نیز است - همان علاج که آدمي را کنند همان علاج اسپ را
فرمایند * حق تعالی سه چیز در اسپ نیافریده - یکی زهره - اگر زهره بود
هیچ آدمي را زهره آن نه بودی که بر اسپ نشستی - و دیگر غدود اگر غدود داشتی همیشه رنجور بودی - دیکر شتالنگ " - اگر شتالفگ

حكايت

در رقت سلیمان علیه السلام هزار اسپ با پر بود که در عالم سی پریدند - ر در هر صرغزاری که خوشتر بودی میچریدند - و چشمهٔ که دران آب شیرین بود هر روز درانجا نردآمدندی و آب ازان چشمه میخوردندی * سلیمان علیه السلام را ازین حال خبر کردند - عفریت دیو را بفرستاد تا آن اسپانرا کیرد و بیارد - و هرچند عفریت دیو سعی کرد

[،] anklo شتالگ ع

گرفتر میسر نشد - بعد ازان مصلحت بران قرار گرفت که دیوان را فرستاده آب آنجیسمه تهی سازند و آن چسمه را از شراب پر کنفد - چون چذان كودنى - اسيان شراب از آن چينمه خورده مست شدنه - بعده هزار ديو هويكي يك اسب را از موى پيشاني كوفله بخدمت سليمان عليه السالم أوردند - جمله را فرمودند ده بكشفد - بكشفي مشغول شدند * تا فرورفكي آفتاب نه صد اسب بدين طريق كشتند - حضرت جبركيل عليه السلام در رسید - و گفت - یا سایمان دست از کشتن این جانوران بدار که ایزد تعالى أفتاب را ازينجه ت باز داشاء تا نماز عصر را يعني نماز ديكر را بوقت ادا نمائي * سليمان عليه السلام از حق در خواست تا پرهاي بافي ماند كانوا بستد * اصل است تازى يعلى عربى ازان صد اسب است * ديكر صفت أنكم اسب حكونه بايد داشتي - دادشمندان ايي صفعت چنین کفته اند که اسب روز جنگ یک ردگ باید و بهترین رنگها کمیت باشد - واخ روی - و دلیر - و قوی پشت - و وراخ پیشانی - و فواخ كنف - و فواخ سيد، و كوتاه پست - و استخوان دم دراز - و فراخ شكم -و فواخ داهی - و فواخ سرین - سیالا چنتم - سیالا زانو - سیالا پوز -سیاه خصیه سیاه دم - سیاه سم *

حكايت

حجاج یوسف به آبی التربه اده ت - اسپی برای روز جنگ سی خوشکی " - او جواب داد که محمد مرزبان که او واقف از کار این کار

ا مجلج يوسف Al-Ḥajjāj ibn Yūsuf ath-Ṭhaqafi, governor of 'Irūq under the Omayyad Caliph 'Abdu'l Malik ibn Marwūn; died in the reign of Al Walid in the year A.D. 714, A.H. 85.

العن الأمريّ الله الأمريّ Ibnu'l Girriyyah, a great orator who lived in the time of Al-IJajiāj, and was executed by him in A.H. 84.

انفخات کی for گوش کی Khush kun "

است از مادر و پدر - و از رایضان و اسدادان این فن است - از وی پرس - پس منعمد مرزبان را طلب داشت و گفت - خوشکن اسپی از طویلهای من که در روز جنگ درای سواری من دکار آید - محمد مرزبان ا جمیع اسپان طوبله را به نظر در آورد و گفت اکر جنگ را خواهی کمیت یک ردگ و اگر سیو مرغزار را خواهی خنگ - و اگر هیبت را خواهی مشدین - و اگر سیر سبزلا را خواهی ابلق - و اگر شکار را خواهی دور - و اگر دوانیدن را خواهی سمند - و اگر رالا رندن را خواهی گلگون و اگر چوکان را خواهی سرنگ *

ده ادکه دم ترین اسبان همه کمیت است - و بادشاهان عجم اسب کمیت را درست داشتندی * اسب باید که دور دین - و دور شنو - و پر نساط - نیز باشنه - و از تازیانه نرسان - چنانکه اکر بآتس رانی درو در رود - و اگر دآب انداری راست شنا کند - و ادر بزنی بی ارام درد د و چون از پست قرود الی روداه باشد - و چون سوار شوی شیر شود و علف زود خورد - و هر اسبی که بدین صفایا دادام شود دیاب ت

حكادت

جهٔ انجهٔ در عالم بادشاهان بزرک را دام مافده اسپان نیک را هم دام مانده است خنگ خسرو سیاه جمشید - جردهٔ ا تهرام - دور بیرس -

not traconble. . Al- Man ubian, the name of a noted family

ور <u>Khing</u>, obs; any white or light coloured horse, iide p the and note.

But ورد some shade of chosnut, term ob obten in India but current amongst the Baluches

⁴ Juida - vide ' p pr note l

رخش ا رستم - شبديز - پروبز - گلكون اسفنديار - سمند اكيخسرو - كميت فريدون - ابلق افوشيروان ،

حكادت

پیغمبر علیه السلام میفرماید که چون ایرد نعالی بر بقد با نیکوئی کف او را جهار چیز کرامت کفد - صراب رهوار آ و خانهٔ فراخ خوش هوا -و همسایهٔ نیکو خلق - و جفت حال با جمال و پارسا *

ای عزیز اگر خواهی که اسب نیکو را از بد فرق کنی اول بدندانش نیکو نکاه کن - اگر در هنر اسب خطا کنی ولی در دندان فیکو خطا نکنی با سیالا مولا و سیاه و چشم چون راه ورد بسوی چیپ و راست نکردد - و در رالا رفتن دست باند دارد - اما اسب کر و گنگ و چب دست و شب کو نباید خرید با

اگر خواهي که بداني شب کور اس ش^و با نه - کليم سيالا در شب بر زمين بيغداز و بر بالای آن ريسوان سفيد يا مهرهٔ سفيد بيش بيش - ر اس پ را سر بالای آن بران - ادر شب کور بود نترسد و بر کليم بکذرد - و ادر شب کور نود نترسد و بر کليم نکذرد - و ادر شب کور نبود نبود چون ريسوان و مهرلا سفيد را به بيغه رم کند و از کليم فنزرد و ادر

obs. : probably strawborry roan. وخس المالكات

² Shab di, نائه بالله said to have been " black as night."

 $[\]delta$ $Gulg \tilde{n}u$ obs., colour unknown.

⁴ Samund, dun with black mane and tail.

⁵ Kumayt bay.

⁵ Iblay pichald and skewbald.

^{*} Rahwar ambling.

there appears to be an our sion in the text سياة صوَّة و مداة ينشم ،

[&]quot; night blindness is one of the same what we make in his is

خواهي بداني چي دست اهست يا نه چند بار در آب و دروازهٔ خانه بران - اگر دست راست پيش نهد راست دست بود - و اگر دست چي پيش نهد چي دست بود • و اگر خواهي که بداني کفگ است يا نه - از ماديان چند بار بکذران - اگر آواز کند کنگ نباشد *

اکذون تمام هفرهای اسپان را بیان کذم - از عقب اسب بدو گز فاصله ساید ایستاد - و سفگریزه بر اسب باید انداخت - اکر از جای در بجهد س سوار باید شد و تازیانه باید زد - و اکر اسب در سواری قو تفکدل میشود و جلدی میکند بدانکه بغایت نیگ است - هر هنری که از او خواهی سیابی و قیمت آن اسب را کسی نداند - و الله اعلم ۰

باب دویم اندر رنگهای بهتر اسپان وعیب و مرض و سواری آموختی

بدان ای عزیز - بهترین چیزیکه بادشاهان و جملهٔ لشکریان بدان سمحاج انده و آرابش و شکولا مملکت و فتوح ممالک بسته بدانست وجود اسب است که بادشاهی بی آن نکوان کرد - و ملک و ولایت او نکوان در د ب بادشاهی چیزی که اسب را بدان بشفاسند رنگ است که هر دس است خود را بدان رنگ بشفاسند .

by horse-dorders a horse with the off fore-toot white iso styled; the present author, however, by chap-dast means "left footed," i.e., crossing a thre hold, etc., with the 'left' foot first. Many Muslims still make a point of starting off on the right foot when going on a journey, and of always crossing a threshold with the right foot first. A horse with the near fore white is, in India, called qul-dast.

⁾ مربح نوب : one MS. has مربح، apparently the idea i fo co whether the horse is shuggish or nervous and abort.

^{*} Tunuk-dit (Indian Persian) one that cannot keep a secret; also means spirited. Here it apparently means "impatient."

اکفون نامها و رفتهای اسپان را بغویسم * سباه ا - کمیت - مسکین - نقره - بوز - سر خفگ - کل حفگ - سربگ - ابان - جرده - ابرش - رسمند * اما اسب ارجل و اشکیل و ابان نباید خوید - که هر سفیدی که بر اسب بیغی - بر هر اندام که باشد - آن عیب بود - بکربگ از همه بهار بود * و از همه رنکها کمیت بهتر باشد * مسکین جفان باید که سماه و روشی بود - و در چسم از هیه سرخی نباشد - ربراکه اسب سیاهی که سرخی در جسم باشد از عدب بررگ خالی نباشد - دا کرنده و لکدرن و با سرافسال بود - اکر در طویله ک جای بفد شود و سواری کم باید ادم کرشود و با سرافسال بود - اکر در طویله ک جای بفد شود و سواری کم باید ادم کرشود - و کسی خورد و کار کفد * و اسب ادرش بنگ باشد اما بدسم بود - و حسم حم دار رود خورد و کار کفد * و اسب ادرش بیگ باشد اما بدسم بود - و حسم حم دار رود خورد و کار کفد * و اسب ادرش بیگ باشد اما بدسم بود - و حسم حم دار رود

Using the modern colour applied to hore the differential black

Mushtin "black or brown - properly me in all a that the horse", contains shmy - the term is near by both Por runs and Indians

Kummyt amongst Arabi, Persians and Indiana is "bay"

Bo, obsolete in India, it is appaiently the Turki word stores? among t Indian horse doubles it appears to have been applied to a bight gry or to a white hor e with black hoot cand black point.

Ablaq ' pickald'' is also incorrectly applied to a skowbald, the latter is another called lât ablaq in Urdu

Suring in India Colorant 2

Sumand Pernan and Indian "dun with black point c"

Abrash in Arabic mean having in the coal hair of a different coloni from the body minons thrab hoise doalers however, it means "flea bitten every" the magast of Persian and Indians

ارجان الرجان Ar ' having one hind foot or leg white'' in Hindi jamdiit or ' me-sencer of death'

white in Ambie the form عشکول i need for horses having certain white stocking, but different authorates put them on different legs. In the Zinat I hand, عمکر is then exists the fields but no other white on it body very unlikes.

Surthing (old) i.e., thing inclining to suith, probably nutries loy,

not trace dife but -thing melining to gul

Truda الله و المرافقة (ob olote) we, probably a dua with a dua mane and full من المرود المرافقة الله من و المرود المرافقة الله من و المرود المرافقة المرافق

واربسه و مکس نام بور بود - و شیر ارو برسد و او از آواز شیر باک بدارد - و بر بست او شکار شیران بوان کرد * خفکی که چون نقوه آسفید بود وسی و دم و سم و دست و با و خصیه سیاه بود - ددین صفت که یاد خودم اگر بدست ادد - بعاد مادر و دی مثل بود * اما استادان ابن فن جفیی دفته ادد که است اداق و ابرش دباید خود که جهان از حادده و واومه خالی دبست - سوار آن است درمبان لسکر ببدا و ادکست دما باشد، - دک ردگ سدوده و دی اوت است * افتیه از فرسفامهٔ فارسی دافتخات دموده شد دا ادفیا مسطور دردید - اکفون آمدم در سر فرسفامهٔ فارسی هذه ی که از نقابهای سفسکوت بربان فارسی فرحمه کرده شد ب

درازده داف در معروت افراس ریان علامات نیک ردد که دروست و ** دروست و ** دروست و ** دروست در دانستن علتها که اسب بیدا کند و معالجهٔ آن **

فهرست ابواب اروازده كانه

داب اول - در معودت اصل و در ع ردکهای است و بیان دیک ردد آن ۲

دأی دودم - در دهفورها معفی دیمههای که به اعضای است میباشد و دیان دیگ و در آن

دأف سيوم - در معروت سال اسب و شفاحدي دندان او ،

¹ Nugra, Urda, and nugra i, Perstan, i a kiner of dbino at has white or cream-coloured har areas, and tail white evel the , white bot and i puil skin, ometimes the over are whit

Khing a term obsolete in India and Pet in wir also can kind or y hite or cream hore, probably a white horse with white name and tall but black hoots and a dark skin. It appears it is to be a carried term for all white and hight grove.

² Bhannari, etc. Hindi, i a steather of whorl in a hores cost. Then tro endles name for such heather a recording to their position, one are linely and some unlinely.

باب چهارم - در معوفت علامات اسیان دونده و نشادها که دلالت بر جلدي و زور مندي اسب کند ه

باب پنجم - در عف ت نام زدن و دویدن او *

بآب شسم در معرفت نسانهای منعوم و شوم که در بعضی است

بآب تفقدم . در بیان معرفت خصلت اسپ و تعریف فراست او م بآب هسدم - در بلندی قد اسپ و درازی و سطبری و خخامت و دانستن نیک و بد آن - و شناختن بوی عرق - در این چهار فصل است ، بأب تهم - در معرفت اجذاس و ذات اسپ - این نیز چهارفصل است ، ناب دهم - در خامدت طبایع افراس و دانسدن آن *

باب یاردهم - در معرفت ایکه اسب در هر فصل چه علت بیدا کند، - ریان بیداری ها در هوای مخالف ۰

بأب توازدهم - در آداب خوید و نخود در و و وده سبز و داندش انه د اسب را در هو ولایت چه غاه باید داد ۰

باب اول درمعرفت اصل و فرع رنگهای اسپان و بیان عیب و هنرهای آن

استادان ابن فن خصوماً شالونويي اكه باني ابن علم است جابس كويد كه درميان راكهاى اسب چهار رنكس الله و دافي فرع ا

⁴ S\(\bar{u}\) (Sk. S\(\bar{u}\) bota. The sage who first wrote on vetermary science in San kin. Some say ho was the farrier of Indra, the King of the Gods.

اول سفید که آن را نقره گویند و هندوان سیت ا برن و عرب ابیض کویند - یعنی سفیدی که مثل مروارید یا مانند شیر باشد یا شبیه بماه یا نقره یا مانند برف باشد *

* بیت *

دا نقره یا مانند برف باشد *

دا حره خنکی سفید چون در ناب * بسفیدی چو شیر یا مهتاب اگر اسپ سفید یک رنگ باشد که پهوریها شمه موافق افتاده باشد آن اسب دی بها است و بسیار مبارک و ستوده است - و در هر ملک که باشد اعل آن ملک همه خوشوقت و خوشحال باشند - و سوار او در روز نبرد بر اعدا ظفر یابد *

نوم دودم رنگ سیالا که بتازی ادهم گویند و هندوان کشی " بون نامند و بنخشیان و مشکیی نویسند - رنگ او مثل ابر سیالا بلون زنبور یا بگونه دوده یا برنگ کویل و این جانور در هند است « * بیت *

اسپی چون سواد دیده بغور * بسیاهی چو هغدوی و زنبور

اکر اسب سیاه یک رنگ بی نشان که همه بهوریهای او موافق انتاده

باشد این اسب مبارک را شموند - و سوار او در حرب بر دشمن البته غالب

شود - و اگر این اسب را گوش و چشم و سم سفید افتد آنرا نیز مبارک

دانند - و صاحب آن اسب دولت مند بود - و اگر این اسپ سیاه

یک رنگ را خال سفید بر شکم افتد مالگ آن صاحب فرزند فرینه گردد -

¹ Sit-baran (Sk. sit = white, and barna = colour) white.

² Bhānwarī, bhaunrī, etc., Hindī, a teather or whorl in the cont of a horse.

³ Kishun-baran (Sk. krishna = black, and barna = colour) black.

بخشیان ; probably an error in the text.

Hindi "The Indian Koel" (Eudynamys orientalis, Jer.). The male is a glossy black. By Anglo-Indians the term Koel is often incorrectly given to the common Hawk-Cuckoo or "Brain-fover Bird" (Hierococcyx varius, Jer.).

نبور ٥ : the author means the black boo.

و اگر خال سفید بر تهی گاه ^{1} اسب افتد خوشی و راحت بدو رو دهد - و اگر این خال بر جانب گردن اسپ واقع شود صاحب آن مالدار و توانگر گردد - و اگر بر ساغری ^{2} افتد نیز مبارک داندد *

سيوم ردگ سوخست - آن را بور خواندد - و هدهوان سون برن گويده - سرخي او ماندد زعفران ناسوده يا ماند گل انار يا بلون خون يا مال ردگ لاله او باشد آنوا سرخي گويدد +

بور چون زعف...ان ناسوده * سرخي کل انار بذموده
اگر اسب سرخ یک ردگ باشد که تمام بهوریهای او موافق افتد
مبارک است - سوار آن در جنگ ظفر یابد و اکر ابن نشانیها که در
اسپ سیاه مذکور شد بر اسپ سرخ افتد همان نتایج که بر اسپ سیاه
مذکور شد بر اسب سرخ نیز دهد *

چهآرم رنگ اسب که آنرا زرده ' کوبند - و هغدوان سب بون کویند و زردی او باید که بردگ شعاهٔ آتش یا مثل زردی که در کل نیلوفر است باشد یا برنگ زرنیخ - و پوست آن باید که همرنگ صوی اسب باشد - و گویند که بهترین ونگها این چهار رنگ است که مذکور شد - و اهل این صفحت اسب یک رنگ وا بسیار ستوده اند - و رنگ اصل همین چهار

Shon-baran, Sanskrit, means of the colour of blood,

¹ Tuhi-gah, the flanks.

² Süghiri, the portion covered by the tail is also gas here, colloquially applied to the quarters.

[•] Bñr, obsolete in India, and rare, if not quite obsolete in Persia, seems to have been a general term for chesnut. This term is, however, still used in Baluchistan.

⁴ Lāla is the common red poppy. It is generally translated tulip, which may also be correct. Persians and Afghans, however, all call the common red poppy lāla. Another reading is lālaha.

⁵ Zarda, dun, a general term.

b Sub-baran, probably 'subaran,' of golden colour.

رنگ است - و رنگ دیگر فرع این رنگها است * * بیت * (ده زردیش چون زردیش ؛ (ردیش خون زردیش نام نظر)

اگر اسنی زرد و یکونگ است و تمام بهوریها موافق افتاده باشد بسیار ستوده و مبارک است - و اگر اصثال خال سفید که در اسپ سیاه و سر خ مذکور شد - اگر اسی زرد داشته باشد همان نتیجه دارد +

فصل در بیان رنگهای مختلف که بزبان سنسکرت موافق رنگ نامی قرار داده اند

چنانچه اسپی که یال و دم و پشم یکونگ باشد و پوست آن برنگ دیکر باشد آفرا بزبان سنسکرت انوورن آگویفد - این اسپ را مجازک دانند وسوار او در حرب بر دشمن غالب آید - اسپی که یال و دم و پشم چند رنگ داشته باشد بزبان سنسکرت پید برن آگویند این را نیز مبازک دانند - اسپی که یک ردگ باشد و خالهای او برنگ دیگر چه سرخ و سیالا و سفید و زرد داشته باشد آفرا بزبان سفسکرت چقر گویند - و این اسپ را مبازک شمارد - اسپی که پسم او سفید باشد و یک جای او برنگ دیگر افتاده باشد افرا بزبان سنسکرت سار آو کویند و مبازک دانند - اسپی که یال و دم و پشم آو سفید باشد و خصیه و پوستی که قضیب در اوست و لب بالا و مقعد و چهار سم او برنگ کل کفول باشد بربان سنسکرت او را کرک کویند و میمون

Anubaran, " of similar colour,"

² יָּפֶּבֶּט יָּרָש ' Bhedbaran,' " of different colours."

[&]quot; chitar, (Sk. chitra), " variegated. يعقو 8

sar, in Sanskrit means 'eream.'

h کوک kark, (Sk. karka), " white horse."

¹ Mahū,ā by (connected with the Sanskrit mathuka). Bassia Latifolia. A liver-chesnut is by Indians called mahū,ā surang.

² Chayhar wall-eyed. Amongst Indian horse-dealers a horse with two wall-eyes is چغر, if only one eye is wall-eyed the horse is called جغر. Idam-chashm is an obsolete Indian term for چغر

⁵ Sanskrit word omitted in all five MSS.

ه کرونیو ک karonj, (Sk. karanja), "a kind of brown nut." also brown colour.

ه الله مندورية sindurit flower. The deep red flower of the plant Sinduri.

[&]quot; sindianaka,' " Vermillion.' سندورک ،

بيده پوست , probably mount for sitra, (Sk. svitra) و white skinned ' as m

י אפני or אנני: in Sanskrit · gaura ' means fair of complexion or pale yollow.

دهوم برن اگویند آنرا نیک شمارند - و اسپی که رنگش سفید یا سرخ باشد و یال و دم او زرد تمام باشد آنرا مونج کیش اگویند - این را هم مبارک دانند - اسپی که تمام بدن او سفید باشد یا سرخ یا زرد و دم او سیاه باشد آنرا است کیش گویند این نیز مبارک است - و اگر همین اسپ را پشم او سفیدی و زردی آمیخته باشد آنرا سدارتهکه گویند - و اگر سرخی و زردی آمیخته باشد آنرا بهبرو کویند این نیز مبارک است - اگر سیاهی یا سرخی آمیخته باشد آنرا بهبرو گویند این نیز مبارک است - اگر سیاهی یا سرخی آمیخته باشد آنرا دهومی گویند خوب نیست - اسپی که رنگ او سرخ باشد یا سفید یا سیاه یا زرد باشد و یال او رنگهای متعدد داشته باشد آنرا مشرکیش گویند - مبارک دانند - سپی که تمام بدن او سرخ باشد باشد آنرا مشروال گویند و مبارک دانند - سپی که تمام بدن او سرخ باشد و سیاهی اندک آمیخته باشد و پوست و چشم و یال و دم وسم و مقعد اوسیاه باشد آنرا بزبان سنسکرت رومک گویند و مبارک است - و اگر سیاهی او بیشترک باشد آنرا کال رومک ۱۵ گویند بسیار خوب دانند - اسپی که سیاهی با

ا دهوم برن ا dhām baran, (Sk. dhāma, smoke), smoky colour.

² مونْج كيش (Sk. munja kesh), with munja-like hair. Minja is a gra-s, Saccharum Munja, and kesh hair

asit kesh, (Sk. asita 'black' and kesh 'hair')

ه معارق که Sk. siddhārthaka, 'white mustard' the colour of which is pale yellow.

⁵ Sk. bubhru, deep brown or tawny colour. The colour of the horses of Indra.

b هومر dhūmar, (Sk. dhūmra: smoke), lit., colour of fire seen through smoke. Another reading ia

niśr kesh, (Sk. miśra · mixed ', kesh hair), having hairs of a mixed colour.

Probably misra bal, having a tail of a mixed colour.

word not traceable. In Sanskrit rūma is tawny.

ال روسك ; kāl of course means black.

و سرخي او برابر باشد آنرا مردو کال رومک اگویند این نیز میمنت دارد و اسپی که پشم و یال و دم او به سیاهي و سفیدي آمیخته باشد آنرا رش آگویند آن نیز خوب است - اکر همین اسپ رنگ سیاهي غالب داشنه باشد آنرا کال رشکه گویند - این را نیز خوب شمرند - و اگر همین اسب سفیدي غالب داشته باشد سقهه رشکه گویند - این نیز مبارک است - اسپی که سفیدي و سرخي و سیاهي برابر آمیخته باشد و چسم و پوست اسپی که سفیدي و سرخي و سیاهي برابر آمیخته باشد و چسم و پوست او سیالا باشد آنرا تیررش گویند - مبارک است - و اسپی که پوست مبارک است - و اسپی که پوست مبارک است - و اگر در این اسب سرخي غالب باشد آنرا رادت پاتل کویند مبارک است - و اگر در این اسب سرخي غالب باشد آنرا رادت پاتل کویند این نیز میمون شمرند - و اگر همین اسب را یال و دم زرد و سیالا باشد آنرا چکرداک گویند - بسیار خوب است - و اگر اسپی که پشم او باشد آنرا مخبوریته و گویند - بسیار خوب دانند - اسپی که پشم او سیالا و سرخ و زرد باشد و پوست او سرخ باشد آنرا کورنتگه در دوبند - مبارک است + و زرد باشد

1 Mirdii S light m colour.

وس or رش probably rasak, a general term for both horse and ele phant. Perhaps here it means a horse of elephant colour.

کال رشکه ; لاقل به نقل رشکه ; کال رشکه

⁺ asing agin; sit rasah, * white house."

ا قبرش (Sk. trirasaka) a horse of three colours.

ه بالله (Sk. pāṭal, 'rose colour') maxture of white and red.

راکت بال ; (Sk. rulta pātāl) a mixture of white and rod, in which rod has a deeper shade. (rukta · rod.' pāṭal ' pink.')

ا چکر داک ; probably chakravāk, in Sanskrit, "a horse whose body is yellow, feet white and eyes black."

not traceable. کنجرینه and منجرینه

probably ' kuranga' an antolope; کوردنکھ 16

ذكر رنگهاى مختلف كه متقدمان قرار دادة اند

اولاً كميت است كه او را از سرخ و سيالا صفعت الله بهم آميخته و تشبيه او برنگ خرما كردلا اند - و اگر سياهي درو غالب باشد سيه كميت گريفد - انوا تشبيه جائش يا بتخم اريته عكردلا اند - اسپ اين چنين رنگ را بسيار ستودلا اند و مبارك دافقد و در شدت سرما و حدت گرما صبور تواند بود - چفانچه گفته *

کمیتی که همرونگ خرصا بود * بکسرمسا و سرمسا توانا بود اسپ کمیت طاقت تشنگی و گرستگی دارد - و از سلام برداشتن مانده نشود - و سوار او در روز نبرد بر اعدا ظفر بابد - اسپ سرخنگ آفرا در هند نیله گویند از ونگ سفید و سیاه مخلوط بود - و تشبیه این رنگ برنگ گردن طاوس کرده اند یا برنگ فیروزه و یا بگونهٔ لاجورد شسته - این رنگ بسندیده و مبارک است - و گویند سوار او در حرب بردشمی ظفر یابد - رنگ دیگر قلعه و سمند او اشغوا آینها فرع زرده و بور اند و این رنگها نیز ستوده و مبارک داند - دیگر ابلق - رنگی مبارک است - ابلقی که سر

¹ Kumayt, "bay."

arīṭhā or rīṭhā, the sonp-nut tree of North India. Napindus Mu-korossi.

⁸ Surkhing, vide note p. ; nila, Urdu, is dark or iron-groy, in Baghdad Arabic nili.

⁴ Samand is dun with black mane and tail. قولا is also spott قولي . In the Panjab a bright red dun with dun mane and tail is sometimes called وقولي . In Hayes "Horse-Training and Management." kāla is said to be a dun "dark, with dark points and black horizontal stripes on fore-arm." The word appears to be of Turki origin. It is almost obsolete in India.

هُ وَا الْعَمْرِ from the context this appears to be an error for الشُعْرِ ahirgha and with a light mane and tail," a term still used by Indian and Pathan horse-dealers. It appears to be used also by certain Eastern Turks: الشَارِ, Ar., is "chesnut."

ر پا ر قضیب و خصیهٔ او سفید باشد و باقی اعضای او بونگ دیکر باشد بسیار ستوده و مبارک دانند و گویند سوار او در جنگ البته بو لشکو دشمی فقي و ظفر يابد - آورده اند كه در روز غزوه ا بدر كه لشكر اسلام بحسب شمار کم بودند و کفار بسیار - خدای عز وجل بکرم خویش از برای نصرت دیر. متين محمد صلى الله عليه وسلم و فتم اسلام صلايكه از آسمان بمدد مرستاد ٠ همه سوار اسب ابلق بودند و فدّم اول اسلام از همان سبب دود- قولاً و شكولا و شوکت اهل اسلام بسیار شد - برین تقدیر اسب ابلق را مبارک دانند -و دیگر ابرش ۱ اسپی را گویدد که تمام پشم در اصل سفید بود و کلها درو اَفتاده باشد - در هر رنگ که بود بدان رنگ خوانند چون کمیت ابوش و بور ابرش و سیاه ابرش ۱- این رنگ را مبارک دافند - و اگر صوی سم اسپ آنقدر دراز باشد که سم اسپ را بپوشد آنرا جهادی ﴾ کویند و این بسیار خجسته و مبارک دانند و صاحب او مال دار شود - و اسبی که نصف بدن بدس سرخ میباشد و تشبیه سرخ او را بآفتاب که در وفت طلوع میذماید دوده اند و نصف آخرش مثل زرنبین زرد باشد ان اسب را مبارک دانند و حربی که در روز واقع شود بوان اسب سوار شود سوار او بر دشمن ظفر یابد آذرا دیواجیکه دویدد - و اکو نصف پیش این اسپ سفید باشد و بافی زرد آن اسب را تساوی جفگ گویند برین اسب دار حوبي که دار شاب واقع شود سوار باید شد 🔞 و اسپی که چهار دست و پای او سفید باشد و بیشادی او نیو سفید باشد ستوده و مبارک دانند -

ا غزوة بهر : the battle of Badr was fought between the Prophet and the people of Mokkah.

^{&#}x27; The Arabs of Buchdind (all a flea-bifton erroy البرش).

- بارش probably S. 'chhūdul?,' lit., 'one who covers.'

ا المعالية المعالية

[.] not fraceable نساوي جانگ ا

دیکر اسپی که هشت جای او بدین تفصیل سفید باشد یعنی چهار دست و پلی و سینه و پیشانی و سرو گوش و دم او سفید باشد - بسیار بفال مبارك داندد - و أستادان اين فن و صنعت گفته اند كه اين اسپ بهر ملک و زمین که قدم نهد سوار او مالک آن ملک و زمین گردد -و در مصاف همیشه مظفرو منصور باشد - دیگر اسپی که پیشانی و چهار دست و پلی او سفید باشد خجسته دانند - و گویند صاحب او دایم بو مال و خوشحال باشد - دیگر اسهی که چهار دست و پای او و پیشانی و سینهٔ او تا بحد شکم سفید باشد مبارک است و پسندیده - و دیگر اسب زرده که چهار دست و پاء او سفید و چشمهای او ماکل بسفیدی باشد مبارک دانند و نادر باشد - اسپی چدین لایق بادشاهان باشد که سوار شوند مدیکو اسب نقره که گوش راست وی سوخ باشد یا سیاه مبارک، دانند - و دوبند که دار پاکگاه هرکه چنین اسپی باشد بمبارکی قدم او اسپان سبدار دران باللاه جمع شوند و صاحب این اسب همیشه سرخ روی و درست کام باشد بر بهر مصاف که رود دشمنان مغلوب شوند و بر ایشان ظفر یاده -دیکر اسیبی که برنگ خروس باشد و چشمهایش بنچشم کبوتر ماند مبا**رک** دانند - نادر بود و لائق بادشاهان باشد و اسنادان این فی گویند که اسب زرده که چنتم او سیاه باشد. و متحرک بود ماندْد چنتم آهو و پشتش کوتاه باشد و موی او نازک و درخشنده بود البته دونده و تیز باشد - و گویند در دوندگی از ماد بکزرد - اکر اتفافأ سه پین ا بر سینهٔ او دود ورای پیجهای معهود که بر سیفهٔ اسب میباشد در غایت مدارک باشد البته بادشاه . وی سوار شود و سوار او ظفر یابد و هرگز غمکین فشود +

[&]quot;a feathor." بهواری P., for the Hindi پیم ا

* فرد *

زردهٔ زرنشان آهـو چشـم ، همچو آهوش نرم و نارک پشم آتشی تغد خوی و گرم نهاد * در دویدن سبـق برد از باد گرز خوبی درو نشان باشد * لائق خدمت شهـان باشد ماشمی چون بود نکو اختر * شاه دارد برر ز لطف نظـر

فصل در معرفت رنگهائي كه آنرا هيب دانند و مبارک نشمرند اسپى که رنگ او برنگ دود يا برنگ خاکستر يا برنگ ناخته و يا شغال يا موش باشد آن اسب را مدموم دانند و پسندبده نشمردد اسپى اسپى که تمام اعضاى او سياه باشد و دمش سفيد نا پسنديده شموند اسپى که رنگ او با رنگ آهو سياه باشد و شکمش سفيد نامبارک است و اسپى که سه پاي او سفيد باشد و پيشانينس سفيد نباشد معيوب و مدموم دادند و ديکر اسب ارجل بسيار مدموم و در شاصت از همه بد تر است و دويند هر کس که بر اسب چنين سوار شود هميشه مغلوب و مدعوب باشد و اگر بجنگ رود البته شکست يابد يا بيفتد و کردنش بدخند و در پاناه هر که براسب او مدام غمگين و شکسته خاطر و عياذ آ بالله مغه *

بدانکه ارجل آنرا گویدن که تمام اعضای او یک رنگ باشد و یک پای او سفید باشد - و یا برنگ دیکر باشد انحس است * * نظم ۰ اسپ ارجل مخر که باشد شوم ۱۰ از دسادس تـرا دفـم معلـروم همه اعضای او بود یکـرنگ ۴ غیر یک پا که باد یا رب لذگ در مصافی که باشد آن معیرب ۴ کردد البته صاحبس مغلـروب

^{1 (}b) A.r., in practice is applied to a horse with a white stocking on a find leg. It, however, properly means having one stocking of any colour on a find leg.

فصل در ذکر سفیدی پیشانی و بیان نیک و بد آن

استادان این فی چنین گفته اند که غرهٔ اسپ اگر بشکل گل فیلوفر بود یا مانفد ماه یا بشکل چیزی باریک کشیده همچو شمشیر باشد پسندیده و مبارک باشد - اگر بشکل تن بی سر بود یا پیچ در پیچ مانفد زنجیر آن اسپ معیوب و مذموم باشد - اکر اسب سفید و یا ماکل بسیاهی بوده باشد و کام و زبان و چشم و خصیه و سم و دم سیاه باشد آن نیز نیگ نیست - و بر اسب سفید کلهای کلان سیاه و سر ح اگر باشد نیک نیست -

فصل در معرفت گل که از هر رنگ بر اسپ باهن و در بیان نیک و بن آن

بدانکه اهل تجربه اگر در اسب نقوه خنک کل سیاه باشد پسندیده دانند - اکر بر اسب بور کل زرد یا سفید بود آنرا نیز مبارک دانند - و ستوده شمارند - و اگر بر اسب زرده گل سرخ یاسفید باشد ستوده است - و اگر بر اسب سیاه کل سفید بود مبارک شمرند - گویند که اسب بهر شمل که باشد برر کل سفید و سرخ باشد مبارک دانند و باقی گل سیاه بهر رنگ اسب که باشد بد و ناپسندیده باشد *

باب دویم دربیان پیچهای موی اعضای اسپ

بدانکه پیه موی فرس هست نوع میباشد باشکال مختاف *

[!] Ghura in Pers. and Urdu is a general term for any white patch on the forehead. In Ar. it is white on the forehead larger than a dirham.

* بيت *

هشت نوع است پیپ موی فرس که نداند بغییر دانا کیس

نوع اول بشکل کردش پیچ آب بود ر اکتر پیچ صوی برتی است بایی نوهیت و انواع دیکر نادر واقع شود «

نوع دويم بصدف ماند *

نوع سيوم مانند غنجه نيم شكفته بود .

نوع چهارم باثر زبان گاؤ ماند که بر تی گوساله لیسیده باشد .

نوع پنجم از انبوهي موي مانند نانهٔ آهو بود .

نوع ششم بسدل هزار پای باشد *

نوع هفدم بنعلین چوبی ماند *

نوع هشدم مثل پس نعلين چوسي *

چون معرفت اشکال پیچهای هشتگانه موی اسی حاصل شد - بدانکه پیچ موی بر دلا محل اعضای اسی واقع میشود - اگر برین دلا محل که ذکر خواهد شد یکی کم باشد عیب دانند * بیان دلا محل پیچ موی فرس این چنین است *

هست یک پیسے برلب زیرین + دو بزیر تہی که است به بیسی در بسینسه برد دو بر سر هسم * در بر اطراف ناف زیر شکم مهست پیسے دکر به پیشائی * این دلا البتہ هست تا دائی کسر ازین دلا یکی بود کمتر * عیب باشد به بزد اهل هفر

ذكر ډيچها يعنمي بهنموريها كه اگر اتفاقاً واقع شود اهل تجربه أذرا مبارك دانند

و ازانجمله پیچ دیمی، است که هذه ران آنرا دیومی گوینه - و جای او در زیر کلوی اسپ بود - این پیچ را در غایت مبارک می داننه - چنانکه کوینه اکر بر تن اسپی که پیچهای بامبارک و علامات مذموم باشد این پیچ در کلوی او بود از مبارکی این آن پیچهای نا مبارک اثر ندهد * و سوار او البته در جنگ مظهر و منصور باشد *

پیم دیمی بود بفال نکسو * جای این پیم است زیر گلو هوکه اورا چنین بود فرسی * نکذره بی خوشی برو نفسی شودش پائسگاه و مال زیاد * کام دل یابد و رسد به سراه دیکر سه پیم ده آنرا مبارک دانند - یکی فروتر از گلو به تدار نیم شبر یا یک شبر و پیم دیگر بر بازو و پیم سیوم بر بالای هر تهی گاه زیر فرحق "اسب باشد - دیگر ادر بر سینهٔ اسپ غیر آن دو پیم معهود که مدکور شد، سه پیم یا چهار پیم واقع شود در غایت مبارکی باشد - دیکد اسهی که در سوار او همیشه مظفر و منصور گردد و اعداء مقهور - در پائگاه شود و سوار او همیشه مظفر و منصور گردد و اعداء مقهور - در پائگاه شود و سوار او همیشه مظفر و منصور گردد و اعداء مقهور - در پائگاه شود و سوار او همیشه مظفر و منصور گردد و اعداء مقهور - در پائگاه شود و سوار او همیشه مظفر و منصور گردد و اعداء مقهور - در پائگاه شود و سوار او همیشه باشد که از این نشانیها یکی بران بود هرگز شرکه اسپی داشنه باشد که از این نشانیها یکی بران بود هرگز غمگین نشود *

ا كابس H.: Sanskrit 'devamaņi' (lit., 'a divino jowel'), a twist of hair on a horse's throat

and فوحق ; other readings are فوجك مناوية and فوحق ; they are probably all copyist's errors for فَرَخُتُمْ or فَرَخُشُ an obsolute word for كَافُرُخُمُ نُهُ الله quarters of a horse, etc.''

ذکر پیچهای که اگر بر اسپ اتفاق انت در مبارکي و نامبارکي و نامبارک

و آن سه پیپ یا چهار پیچ است که در زیر کاکل اسب بر نامیه اش واقع شود ورای آن یک پیچ معهود که فدر اوده شد * دیکر دو پیچ است که بر اطراف گردن زیر بال اسپ واقع شود - و پیچ دیگر بر فرق اسپ میان گوشها - این پیچها که مذکور شد اگر بر اسب باشند یا نباشند تفاوتی نیست *

ذکر پیچهای که اهل تجربه آنرا میب شهرند

ارل ییچ قالم است که آفرا هفدوان کاکدی گویند و در اصطلاح عوام برزه پیچ خوانفد - و برزه سر دوش اسب باشد - و در هفد این محل را درازگاه کویفد و آن پیچ در غایت مذموم و بد ترین نشانست - آورده اند که هر کس اسب چفین داشته باشد دایم شکسته حال و پریشان روزگار بود - آخر نقیر و محتاج کردد و سوار او در مصاف مغلوب و منکوب باشد - دیگر در جای که تفک کشند اکر پیچ واقع شود نا مبارک دانفد - دیگر در جای که تفک کشند اکر پیچ واقع شود نا مبارک دانفد - و گویند اگر کسی را چین اسپی باشد در پانگاه او دیگر اسب جمع نشود

* asbā *

فرس تنگ پیسچ و زانسو پیسیچ * مخسوش یکدرم که ارزد هیسیچ کر بسود برزه پیچ بسد اثسر است * از نشانهای شوم شوم تر است دیگر درمیان سوراخهای بیغی اسب یا زیر پیشانی اگر پیچ واقع شود

الح ألح a word that occurs several times, is probably an error for قالح Ar., the name of an ill-ometical foother on a horse's back, under the saddle.

² كاكفي Hindi; Sk. Kükudî, a horso having a feather on its " hump," from kakud كالله ما المامية ما المامية ال

is not tracoable. برزة پدے 5

نامبارک است و مذموم دانند - دیکر زیر چشمهای اسپ آنجا که اشک روان شود - و بر رخسارهایش و بر بغلها و بر شانهها - و زیر پیچ قالم و فروتر بر زانوهایش و بر ساقها و ساعدها و بر پس رانهایش و بر دنبالهای چشمهای او و بر شقیقههایش و بر اطراف بیخ دمش - برین محلهای مذکور اسب اکریک پیچ یا دو پیچ واقع شود آن اسپ را شوم و مذموم دانند و معیوب شمارند - و از خریدن اسپ که یکی ازین پیچها داشته باشد اجتفاب و احتراز باید درن - و اگر اسپ خوب بود که به همه هنرها آراسته باشد و از خریدن او چاره نبود و بر او یک پیچ نامبارک ازینهها که مذکور شده است باشد بغیر پیچ قالم که نامبارکی او بهیچ حال ازینها که مذکور شده است باشد بغیر پیچ قالم که نامبارکی او بهیچ حال دفع نشود خرید کفد - و اکر ناچار خرید کفد مقدار آن پیچ مذموم پیچی از زر بسازند و آن پیچ بد را بدین پیچ زر داغ کفند - چنانچه اثر آن پیچ بد اثر ندهد و آن پیچ بد اثر ان با مبارکی بدل شود *

هاشمی هر که بکسفرد از زر * نوسسد ز آفت زمانه ضرر خدا خیر کی تا نیامسد است بلا * مستحق را بده ز بهر خدا مدقه رد با کف ز تو زود ، شاه پیغمبران چفین فرمسود

باب سیوم در معرفت سال اسپ

و این از شناختن دندان اهل تجربه معلوم درده اند - و از روی و از موی اسب نیز میتوان دانست - اسپی که موی اعضای او نازک و براق نه باشد و پرزه دار و درشت بود - و استخوان پیشانیش بر آمده و پشت چشمش در کود افتاده باشد - و اگر خنگ ا بود مکسی شود -

I The context here indicates that thing was a groy,

و اكر نيله بود سياهي مويش سفيدي مائل شود پيراست و علامات اسپ جوان برعكس ابن باشد - و اين جزويست - كلي آنست ۵ از شفاختن دندان معلوم شود *

باید اول شفاختی سدّش * تا بیابی وفوف بر سدّش ا بدانکه اسب بی دندان از صادر بزاید و در میان یکماه چهار دندان او بر آید - در دندان زیر و در دندان بالا - و آن دندانها که نخست برآید - اهل عرب ثنایا دویدد - و درمیان پنجماه چهار دندان دیدر بر ایدش زیر و زبر بر اطراف ثنایا و آنوا بتازی واسطات کویند - و چون هشت ماه شود چهار دندان دیگر بر آیدش و آنوا رباعیات کویند *

بدانکه در هست مالا چذانکه ذخر کردلا شد درازدلا دندان پیشین اسپ بر آید و هموار کند - و سال اسب ازین درازدلا دندان معلوم شود - تا یک سال دندانهای مدکور سفید باشند و مانند مروارید یا بردگ شیر و املس بود - چون دندان اسب تمام سفید و هموار باشد بدانکه یک سال است و در عرب این اسب را حولی خوانند - چون شروع در سال دویم کند سفیدی دندانش بقدر تغیر یابد - چون دو سال شود آن سفیدی تمام

[†] The first sinn means " tooth" and the second " age,"

² تَعَلَيْكُ pl. of تَعَلِيْكُ , the contral incisors, four in number, two above and two bolow.

is used by several Urdu writers on the horse; none of the Arab authorities, however, give this a. the name of any of the horse's teeth. All agree that next to the نفاله come the four called وَبِاهِياً then the وَوَارِح , then the أَيْدَابِ , and last the eight.

برباهیان , the four teeth next to the لنائ, two above and two below. See preceding note.

هُوَا يَ Ar, a foul of one year old, a yearling. Kurra و P. is in India a foal up to one month old.

تغیر پذیره - و فارسیان این اسب وا فاکند ا گویند - چون بر دو سال و شش مالا بگذره دندانهای ثنایا که نخست بر آمدلا باشد بنیاد افتادن کند - و اول در دندان زیرینیش بیفتد و باز بر آید - و آنرا درک "گویند - چون هر چهار بیفتد رو باز بر آید و هموار شود سه ساله شود - چون بر سه سال و شش مالا بکدرد واسطات بنیاد افتادن کند - و چون هر چهار بیفتد و باز برآید و هموار شود چهار ساله شود - و چون هر چهار سال بگذرد دو دندان رباعیات بنیاد افتادن کند - چون هر چهار بیفتد و باز برآید و هموار شود بدانکه پنجساله است - تا بحد پنج سالکی چنانکه مذکور شد هر دوازده دندان پیش اسپ بیفتد و باز بر آید - و بعد ازان بنیاد افتادن دندان باقی دند *

بدانکه حدد عمر طبعي اسپ سي و دو سال است * تا پغیم سال که دندان بیفتد و باز بر آورد اسپ را داخل کُرهٔ شمارند - باقي بیست و هفت سال دیکر نه جنس نشان بر سر دندان های اسپ پیدا شود, هر سه سال نوع دیکر چنین که ذکر کردهٔ خواهد شد * بر سر این دندانها که بار دویم بر آید کوی باشد طولاني و درمیان آن کوی سیاهي باشد - چون اسب بر شش سال رسد کوی بر دندانهای ثفایا پر شود و هموار کند - چون سال های او تا هفت سال رسند کوی که برسر دندانهای رباعیات باشد باشد پر کفد - چون هشت سال شود کوی که برسر دندانهای رباعیات باشد هموار کند - ولی آن سیاهي تا هشت سال بر سر دندانهای دوازدهٔ گانه اسپ باشد ب چون اسب شروع در نه سالگي کند سیاهي از سر دندان

[•] Nā-kand, in Urdu a foal up to two yoars old; a Persian word, lit, meaning unbroken, untrained, unridden '

² موك dok Hindi, generally pronounced dawak, in text a feel two and half years old, but in India usually from a two to three year old.

ثغایا مطلق بررد و زرد شود - زردى مانغد انگبین یا مثل زرنین - ولى بر سر دندانهای واسطات و رباعیات اندکی سیاهی باشد - و آن اسب وا در هند یارو کناره ا گویند - چون ده ساله شود سیاهی از سر دندانهای واسطات نیز مطلق برود و آن اسب را کناره گویدند چون یازده سال شود سیاهی از سر دادانهای رباعیات مطلق برود و سر هر دوازده دندان مذکور زرد شود چنانچه مذکور شد - از پنی سالکی تا هست سالکی سر دندانهای اسب سیالا باشد - و از نه سالگی تا یازدلا سالگی بتدریی زرد کردد - چون دوازده شود تا چهارده ساله باز آن زردی بندریی سفید شود - سفیدی منل جغرات " یا مانقد شیر - و چون پانزده شود تا هفتده ساله دران سفیدی نقطهای زرد افده مانند تخم خردل سفید که آذرا بریان هندی سرشف گویند یا دانهٔ دودره ۴۰ چون هرده ساله شود تا بیست سال آن نقطهای زرد باز سیاه شود - سیاهی مثل مکس - و چون بیست و یکساله شود تا بیست و سه ساله باز آن سياهي بتدريج سفيد گردد - و سفيدي بينم ' خورده و چون بیست و جهار ساله شود تا بیست و شش سال بجای آن سفیدی کوی افقه عمیق و کرد و دندانهای اسپ کی شود - و چون بیست و هفت ساله شود تا بیست و نه سال دندانهای اسب بجنبش امده باشده - و چون سی ساله شود تا سی و دو سال دندانهای بجنبش آمده * نظم * بیفتد و اسب از خوردی بماند و نماند *

هاشمي در سرای کون و فساد از قوي خلقت ضعیف نهاد

ارو کناوی ; not traceable; in text a horse of nine years. In Urdu a horse nine years old and upwards (or according to some ten years and upwards) is styled mals-panj.

inghiāt, Turki, a special kind of milk. بعغرات

جودوي, kodra, a kind of small grain (like millet), Paspalum scrobiculatum.

meaning not clear. ييم خوردة 4

همه یادد رحال خود معییر که دگرد ده دهد دول دوال دار گستس دود دسوی عسدم در همسه حالدی دود صوجود

هرچه حادث شود نامر وسدیر نهسود غیسر انود متحسال هرکه امد نورن رکوی عسدم آدکه او هست و نود ر خواهد ود

باب چهارم در معرفت نشان های اعضای اسب خصوب که دلالت کند بر چالاکي و روندگي او در روز جنگ و تحمل او برگستوان سنگين را و لايق بودن سواري پادشاهان

اولاً اسب بادد که یک ردگ باشد و سرش کوچک بود و چسمن مایند چسم آهو سیالا و متحرک بود و بینی و لیس اریک و پوست ان تنگ و سوراجهای بینی کساده و دیدایهای او هموار و گوس کوچک مایند سر قلم کسید و دهایس کرچک و گردش درار و بین گردیس باید که کذی ه باسد و گلوناه باریک مایند کردن طاؤس کسیده و کوتاه پست و کمر باریک و کفل در به پیوسته باشد حیادکه از هم قرق باریک و کفل در بینج رادهای او باید که درشت و غلیظ بود ویین الفخدین کساده و خصنهاش کوچک و سکم و کسیده و سدنه بهن و قلمهای پایس درار و خسک و قوی بود و از رگ ویی و گوست بر قوایم وی بیود و سمهای بررگ و سناه و سطیر باشد - باید که دمام اعصای او هموار باشد چنادکه گوئ تراشده اید و موی تنس حرب و برم و درخسنده و مایند ایریسم از

علامات قوت او یکی آنست که در روزی یک نوبت پیشاب کند و در آن وقت چنان زور کند که آن پیشاب از میان دستهای او بیرون آید - اسپی که بدین صفات موصوف باشدالبته تیز و چست ر چالاک و دونده بود - و توی هیکل و یکرنگ باشد و باید که به تخصیص کمیت که تصمل برگستوان سنگین دارد و بهمه سختیها صبور است *

مرکبی ره نساورد کساردون گرد نشود مانده و نیاید تنگ که بود سینیه پهی کرد کفیل دست قدرت بهم گره بسته بیسنے رانش بود غلیظ و درشت خوش خواسي بذاز همجيو عروس كفلي فربه و صيان الفسو نيست درشعر بنده غمث وسمين وندران شب ز نور دوده چراغ مقحسرک بسود دو دیسدهٔ او چون سدّـــارلا بود بوقات ساسحـــر گوشهـــا كوچ**ک** و بهـــم نز**دیک** گوئیا گوش از سرش رسته همهي شكلي زلولوه شهدوار ثرم و رخشند المحجار ابريشم یا صلر کاغذی است مهدر زده الحسنزد از موی چرب او پایش همیه اعضای او مغاسب هم

ای کسه خواهی ز بهر روز نبسره کے زسنگینی سلاح بجنے رو كميتى طلـــب قوي هيمــــل كفـــل او به پننت پهـــوستـــه گسردن او دراز و کوتسه بست گـــردن او کننیـــده چون طارس داربائي بشكسل آن دابسو جز بوصف چنین میان و سری*ن* چشمهسایش سیساه چون پر زاغ بصفت همجيو ديده أهسو هر در چشمش بروشنی بنظـــر لب و بینسی او بسود باریک جون قلم تيسيز - كرده پيوستسه همسه دندانهسای او همسوار موی اعضای او زسر تسادم گوئی از روغی است چرب شده کر نسیند مکس بو اعضایش خصیداش کوچک و کشیده شکم

پای تا فرق او همه با ساز گفده با ساز گفده باشد ولیک از رگ و پی خوردگاهش بقدد هم کوتاه گرم خیز و سبک عنان باشد تیز چون طبع هاشمی بخیال بشکند قلب دشمنان به نبرد ملک اسکندرش مسخد و باد جوز که در بارگاه شاه جهان

کلیک پایش بود قوی و دراز نبسود گوشت بر قسوایم وی پارس می چار سمیش بود بزرگ و سیساه فرسی کو بسدین نشان باشد در دویسدن بود چو باد شمسال مرکبی زبی نمسط چو یابد مرد تا ابد در جهسان مظفر باد فیست اسپی چنیس بهیچ مکان

باب پنجم در صفت الم زدن اسپ و دویدن او

اهل این صنعت کام رفتن اسپ را تشبیه براه رفتن پیل کرده افد و گویند که اسپ باید که بگام رفتن آرمیده بود و گام شمرده نهد و گشاده چذانکه در رالا رفتن پای از دست بگذراند - و چون بخرامد مانند طاؤس گردن بلند دارد و گام زند - چون از گام در رفتارا آید چنان دست و پای بسرعت از زمین بردارد که کوئی براتش میرود بنظر چنان نماید که گوئی پای او برزمین نمیرسد مثل رفتار راسو یا دراج و خواهد که روی زمین را در تصرف دست و پای خود ارد - و چون از جای برکنندش و خواهند که بدرانند دست و پای چنان بزور از جای بردارد که پنداری زمین را برانند درهم می پیجد و در دویدن خواهد که از سایهٔ خود بگذرد و از بر میکند و درهم می پیجد و در دویدن خواهد که از سایهٔ خود بگذرد و از بر میکند و درهم می بیجد و در دویدن خواهد که از سایهٔ خود بگذرد و از بر میکند و درهم می بیجد و در دویدن خواهد که از سایهٔ خود بگذرد و از بر میکند و در او بر آسمان بپرد - اسپیکه گام و راه و دو او این چنین باشد نایاب و نادر است *

¹ Raftar, moans ambling, pacing, etc.

دست و پا بر زمین کشاده نهد نشكفيد كام گر رود صد مييل بر کشد گردن و کشاید کام كسه توانى شمسرد هركامش چست باشد بسان باد بهار چون کسی کو نهد بر آتش پای شرق تا غرب در تصرف خویش که نوردد زمیسی بیسایک س که زمیسی بر کذن بقسوت یای چو دل عاشقال ز فرقت یار بكسفرد وقت دوز ساية خويش نخــرد او زچابکــی چابک که به پول چو صرغ بر افسالاک كه رك غيرتى درو باشد نخصورد از جفای مردم لت در نظرهای مردمان خوار است

اسب خوش کام چــو برا، رود آرميده بود براه چو پيل همچو طاوس باشد او بخصوام باید اول بسگام آرامدش چــو در آید زگام در رفتـار دست بردارد او سبک از جای **حُواهد آرد چو پای بنہ۔ پیش** بنماید رهش چنان بنظر گرم خیرو چنسان بزور از جای رود ازوی چو کرم گشت قیرار تیرزی او زبرق باشد بیس در دویسندن بود چو باد سیسک خواهد اندر دريدن آن جالاك آن هذـــرهاش زان فكـــو باشد هاشمي هسركسرا بود غيسسرت واذكمه بمي غيرت است ات خوار است

باب ششم در معرفت نشانهای شوم و علامات مذموم که دربعضی اسپان میباشد

بدانکه اسپی که او را شاخ باشد مثل انکشت ششم که بر دست بعضی مردم بود یا مانند تعوید که در زیر حلق گوسفند مادر زاد باشد یا مانند استخوان نغزک اخام ماند یا بشکل دانهٔ چینو باشد یا سخت

and نغزک the mange. دانه چینو ۱ other readings are نغزک

بود ماند سر شاخ گوسپد و اگر کوچک باشد بناخی ماند و جای شاخ درمیای یال اسپ بود یا درمیای کاکلش یا بر فرقش میان گوشها یا پهلوی گوشها آنجا که شاخ گاؤ و گوسپد روید یا بر پیشانیش زیر کاکل - اهل تجربه گوید در خانه یا در ملک یا در شهر که اسپ شاخ دار باشد آن خانه و آن شهر خراب گردد عیاداً بالله مذه *

دیگر اسپی که بر اطراف غلاف قضیب در پستان باشد مثل سر پستان گار آن نیز در نامبارکی همچو اسپ شاخدار است - اسپی که درمیان گوش او یا در پهلوی گوشش گوش دیگر روئیده باشد کوچک آنرا معیوب و مذموم دانند - اسپیکه کام و زبان او سیاه باشد مذموم است - اسپیکه دندانهای او از عدد معهود کم یا زیاده باشد نا مبارک و نا پسندیده است - اسپیکه دندانهای زیر و بالایش از هم گذشته باشد شوم دانند و عیب دارن و خصیهٔ اسپ در مهره دارد - اگر از عدد معهود بیش یا کم باشد نامبارک و شوم دانند باشد نامبارک و شوم دانند باشد نامبارک و شوم دانند *

بدانکه اسب بی خصیه و بی دندان از مادر زاید و کرد که با خصیه یا با دندان از مادر زاید در خانه نباید داشت *

دیگر اسپیکه چشم اوبچشم خوک ماند یا بچشم بوزینه میمون نباشد اسپیکه در موی اعضای او فاصله باشد مانند فاصله که در موی فرق آدمیست
نامبارک است - اسپیکه خوردگاه او دراز باشد تا بحدیکه چون سر دست
بر زمین رسد عیب دانند و نا مبارک شمرند - اسپی که موی او درشت
و پرزه دار " باشد ناپسندیده است - زینهار اسپی که یک ازین عیبها
داشته باشد خرید نه نمایند که اهل تجربه مطلق منع کرده اند *

² بان اله اله اله اله 2 shaggy.

باب هفتم در معرفت خصائل اسپ اصیل و تعریف فراست و وفاداری او

بدانکه - * مصرع *

از فواست فوس بود مستسق

فرس را از فراست گرفته اذه - اسپیکه اصیل بود و از زمین اخوب باشد همیشه هسیار باشد بمرتبهٔ که در دشت تاریک از راه دور چون نظرش بر افدک . چیزی می افقد یا آوازی شفود بحس در یابد - چنانکه فردوسی گوید درین معنی *

پی مورچه بر پلاس سیاه بسب بیند اواز دو فرسنگ راه و دم علم سازد و گوشها قلم کند و آن طرف تیز بنگرد و پا بر زمین زند - چنانکه سوار را ازان آگاه کند - دیگر خاصیت اسب اصیل آنست که آرمیده و آهسته باشد - غصه نکند و لکد نزند و بدندان نکیرد و تا گرم نکنی تند نشود و چون بر کنیش تند و تیز گردد و چالاک بود - و چون آهسته کنی در ساعت از تندی و تیزی باز آید و فرمانبردار باشد و هرچه سوار خواهد آن کند و موی اعضا خود همیشه پاک و براق دارد و پای در سرگین و خلیش ننهد و از جای ناپاک محترز بود و میل بعلف در سرگین و خلیش شنهد و از جای ناپاک محترز بود و میل بعلف ناپاک نکند - اسپی که این خصائل داشته باشد زحمتی نشود - و در روز مصاف اگرچه زخم مهلک خورد نیفتد تا سوار را بمنزل رساند و این صفت نبود مکر در است تازی اصیل *

es here the equivalent of the Hindustani کهیت khet " a brooding district of horses."

² سخلائش على mul, clay.

در همه حالتی بسود هشیسار مكس اربينسد از دو مغزل راه بفسراست شسود ازان آگاه دم علے سارد و دو گوش قلے تیز بیفید درانطے و دم كه سوارش وقوف يابه ازان مهربان واندسس وآهستسه ور کنی گرم کرده آن تیرنی استمیس برق جهنده از تیزی چون بسرزم آردش سوار و دلیر گرخورد زخسمکاری از شمسیسر در نیفقد زیای آن پر دل افتسد او بو زمیسی و بدهد جان محترز باشد از پلیدی جای همچو آئینه دارد آن جالاک مری اعضای خرد هرآینه پاک نخــورد چيــزهای بد اصــلا در امیان بود کجا تقصیر هركسه اورا بسود زهى دولت باشد اصلیش زنجد یا زقطیف در همسه صورتی جمیسل بود نشمود ضائع آن سو یک مه بنهده منتسى زندو برجان جان دهد بهر تو چو کار افتد اصل بده با کسی وسا نکند

اسپ تازی کسه او بسود پُرکار دست و پا بر زمین زند چندان باشـــد او آرمیــده پیوستــه تا نیارد سرار در منزل چون رساند سروار را بمکان نه نهد در خلیش و سرگین پای باشد او باک خوار و یاک لقا نه لکسدزن بود نه دندان گیسر فرسی این چنیسن فکو خصلت اينجينين اسب خوب فعل ولطيف هاشمی هرکه او اصیال بود گـر بسری رنے در ترقی او انداکی گــر کنــی بار احسـان مشکلتی گیر بیروزگار افتید اصل نیکو کھی خطے نکنے باب هشتم در معسوفت حد بلندي قد اسپ و درازي ازسرتابيخ دم و کشادگي دور شکهش و بيان عيب موی و اعضای و تعريف آوازش و دانستن نيک و بد عرق او و اين باب مشتمل است برچهار فصل

فصل اول در معرفت بلندي و درازي و غلظت اسپ

بدانکه حد بلندی و قد اسب صد انگشت است و حد درازیش از سرتا بیم دم صد انگشت و شصت باشد و حد غلظت دور شکمش مقدار قد صد انگشت بود ،

بدانکه ازیی بلند تر و دراز و کشاده تر دمیشود و حد بزرگیش ابی مقدار است که مذکور شد و اسپی که بدیی بلند و درازی و کشادگی بود نادر است و جنس اول است *

و بلندي جنس دريم مقدار دود انكست است و درازيش صد و چهل انگست و كشادگي دور كموش مقدار بلندي قد باشد *

جنس سیوم بلندی قدش هشتاه انگشت و غاظت چنانکه مذکور شد مقدار بلندی قد دود - و هر اسپی که ازین مقدار مذکور ام باشد در حساب نیست او را داخل اسب بزرگ شمرند - و طریق پیمودن دور

شکمش چنان باشد که ربسمان از ناف دار دهد داف برسانند و آن ریسمان را برمایند که معلوم شود و طریق پیمودن قد او آن باشد که یک سر ریسمان در سم اسب آدیجا که حد صوی است بگیرند و سر دیگر بر سر دوش رسانند و بیجائیکه کوهه ازین دهند و آن ریسمان را پیمایند و طریق پیمودن درازی او هم بدین سبیل است و یک سر ریسمان را بر دنبال چشم اسب بگیرند و سر دیگر در دینج دمش برسانند و آن ریسمان را پیمایند که واضح گردد «

فصل دریم در بیان عیب و هذر صوی اعضای اسب * استادان این فی گفته اند اسب بهر رنگ که بود گوباش - باید که صوی اعضای او فازک و چرب و درخشنده باشد که خوب است اگرچه صد عیب دروست - چون صوی اعضای بدین صفات مذکور باشد عیبش بهنر مبدل گرده - فرسی که تن او چرب باشد چون در او نظر بکفی دل بدیدنش ماکل بود - فرسی که تن او چرب باشد چون در او نظر بکفی دل بدیدنش ماکل بود - چفانکه بخواهی که چشم ازو بر گیری - و تعریف صوی اسب که چه نوع باشد در باب چهارم گفته شد - اسپیکه صوی تن او درشت و برزلا دارد و دراز بود اگر هزار هنر درو باشد بهیچ نیرزد بلکه ان است را شوم دانند و دل نخواهد که درو نظر نفی - استادان این علم گویند نیک و بد صوی اسب از شستن بهتر صعلوم شود و وقت شستن از صباح باشد یا پسین *

فرس از صد هزار عیب دروست گر بود موی او نکسو نیکوست موی او از بود دراز و درشست شوم باشد بفسال باید کشست

^{&#}x27;' pommel of the saddle.''

فصل سيوم در بيان تعويف آواز اسپ و بيان نيک و بد آن * بدانکه اسب اصيل را آواز باواز شير ماند - بلند و مهيب مي باشد مانند رعد يا مثل آواز فيل مي باشد تيز و کشيده - اين دوع اواز اسب ستوده است - و مبارک دادند و نيک شموده * اسب که آواز او ده اواز شدر ماند يا مانند آواز شغال با بآواز خر باشد آن اسب را بفال شوم شموند *

فصل جهارم در بیان عیب و هنر عرق اسپ * آورد ادد که دوی خوی اسی خوب و اصبل جون دوی صفدل آبد با مثل دوی شگونهٔ نعوک یعنی انبهٔ خام دود یا دبوی دل مادد با دبوی شیر با جغرات یا عسل یا دبوی خس که ازو خس خانه سازند ا و عرق اسهیکه دد اصل و نا سدود دود در ماغ چون دوی دول بیل آبد دا مانفد دوی سیر داشد یا دوی مثل ماهی *

باب نهم در اجناس افراس

اهل این علم اسب را جهار جنس دادسده ادد - جنس اول را دسبت م درهمن داده اند - و جنس دوم را دبنري و جنس سیوم را ریس خوادند - جنس چهارم را شیودر دویند ، و هر یکی از این اجناس مداور اصفدی علیصده داشد *

قصل اول در نعریف اسهی که از جفس برهمفست - و ابن جفس سب اکثر برنگ نقره باشد و کبوتر چشم وید و خوش شکل و خوش فطع

ا مُس خَالة . Urduş e. a cool room in which the window is covered with Abastia - tatti

بونو پېشم apparently means with over like a quah-baz or tumbler-pigeon ϵ . black and white, the white showing all round the pupil

و خوش افعال و از علیق پاک خوره و خود را پاک نگاه دارد و همیشا ساکی و آرمیده و خوش خوی بود و از عرق او بوی خوش آید - لکه نزند و دندان نگیره و فرمانبردار باشد و هرچه سوار او خواهد آن کند و بد لجام نباشد - اکثر بیدار باشد و در برداشتن کجیم سنگین و سلاح متحمل باشد و آواز او تند باشد مانند رعد * اسپی که بدین صفات موصوف بود او را از جنس برهمن دانند * * مثنوی * جنس بهمن بصورت است نکو نبود هیچ فعیل بد در او باشد این جنس اسپ کم آزار ساکی و آرمیده و پسرکاه نبسود بد رقسم بهیدی مسکان منص مندی بریر بار گیران بود او پاک خوار و پاک منش پاک باشد همیشد موی تنش بود او پاک خوار و پاک منش آواز همیه اعضای او بود با ساز تند و با بود با ساز تند و بود با ساز

فصل دویم در تعریف اسب که از جنس کهتری باشد - این اسپ چالاک و دونده و جهنده و تیز و غصه ور و جنگجوی و تغدخوی بود - اندام او بخاصیت همیشه گرم باشد - لکد زند و دندان گیرد و از پیل و شتر و آتش و آب و زخم شمشیر نترسد و از هیئت او تکبر فهم شود - آواز او مانند آواز شیر تند و بلند و مهیب بود - بیشتر این جنس قوی هیکل باشد و کمیت بود و صورت و شباهت خوب داشته باشد *

نرم و رخشنده باشد اورا پسم نقره خنگسی ا بود کبوتر چشم

* مثنوى *

بیشتر جنس کهتری است کمیت بشند و رصف او در این نه بیست

¹ Nugra-khing is the same at magra.

به طبیعت وجسود آن سرکش كرم باشد مميشده جدون آدس چــون ز گرمی وجــود او جوشد د همحسو شيب درنده بخبرشيد اژرهسای دسسان سید سنکسود (ز صهال ش بالمرزة افق ف كوة د م هـ اسد ز ديل و د از شيب رو نکسیداند از خبورد شمشها . تند و بيد و سبك رود جالاك غصسه دار ولكسد زن وبيبساك بر سر کسولا در روق جسو باف گ کو سیدریا رسال سیول جو فہنسگ ورجهاني بآته دش چمو شمسرار چسون سمنسدر بود میسانه ندار فيسوسي كيسن نشائهالست درو باشد از بهدر روز جنگ دیم

قصل سیوم در نعریف اسپی که از جنس ویس بود و این جنس اسب بیشنر یرغه ا باشد و سریع السیر بود و گردنش پهن و کوتالا بود و دور شکمش غلیظ و اگر چشمهای این جنس اسب زرد باشد کوبند ده در شراب خوردن چنان ماکل بود که اگر در ظرفی کنند و پیش او ذهند همچو اب

ubs. and adv., unbling. Another reading is هُرِغَهُ shirgha (Pushtu ?) "dim with light mane and tail."

بیاشامد و از راه دور مانده نشود و در گرسنگی و تشنگی صبور باشد - اسپی که درو این خصائل بود اورا وئیس کویند ،

فرسی کو بود ز جنسس ریس ، مائل می بود ز طبع خسیس باشد این جنس برغه و خوشوالا ، سوی منسزل رود بسرعت مالا

قصل چهارم در ذکر اسهی که جدس شیودر است یعنی شیودر بقال باشد - و این نوع اسب بخوردان چیزهای ناپاک میل کند - سرگین ر چوپ و گذدئی بخورد و در پیشاب و سرگین و خلیش بخسپد و بغلطه و بآن خوش دارد و گذده دهن و چابک خوار باشد و پیوسته چشمهای او آلوده بود و بغظر بد نماید و این جنس اسپ ضعیف خلقت و خورد باشد و الله اعلم *

چوب و سرکین خورد بجای نبات جای او گنده باشد و مودار گذری خورد دو صدر ندود

جنس بقسال چون بود دم فات داشد او کند دهن و چابک خوار هیکسل او ضعیسف و خورد بود

باب دهم در خاصیت طبایع افراس

اهل نجربه سه خاصیت یانته انه * اسپ یک نوع باشد که مالخاصیت طبیعت او بادی بود - نوع دیکر بلغمی مزاج باشد - و جنس دیکر صفرائ بود *

اسپی که در طبیعت باد غابه دارد علامت او آنست که اعضایش خشک بود از باد و دردنش مثل نخته باشد چنانکه بهر طرف که خواهی دکردد و رکهای او بر امده باشد چنانکه از پوست بنماید و موی تنش چرب نبود و پرزه دارد و درشت و خشک باشد - تن او گوشت نکیرد و هرچه بخورد هضم نشود - در راه رفتی مادی ه شود و سلاح سفیی در داشنی نتراند و بخوردی چیزهای شور و ترش ۱ اگل دود به ایا اسپی که دلعمی مزاج بود علام ت او افست ده سوی اعضادس نوم و چرب بود و در خشفی داشد و در مادیان او را سیل دمام دود و چالاک و نفد و دیر داشد و دم خواد بود - اسا اسپی که مزاج صفراوی داشته داشد داد تا او آن است که بخوردی چیزهای تیز ۱ اگل دود و غصه ور و نفدخوی و درفده و جهفده اشد و علف بسیار خورد و سوی قن او برآق و نازک دود و الله ایمام دالصواب به وعلف بسیار خورد و سوی قن او برآق و نازک دود و الله ایمام دالصواب به

باب یازدهم در دانستی آن که اسپ در هر فصل چه زحمت پیدا میکند و تیمار او چون باید کرو و این مشتمل است بو چهار فصل

نصل اول در آداب تبمار اسپ در هوای بهار

بدانکه در طبیعت اسب هر داخم و اخااط بد ده در هوای سرسا جمع شوند در مصل بهار غلبه کفند و ظاهر شوند و اسب را اذیات رسانند - درین هوا علف خشک و کَفْکُرا داده داده و اب جالا خورانیدن سفاسب داشد - درین فصل شیرینی و روغن قباید داده مولد دلخم و اخلاط دد داشد - درگ نیم و نمک سفگ دهفد و درگ بانسه دا شهدی دافع دلخم و اخلاط بد است از ادویه چیزهای قلم نیز مناسب داشد، و هر روز کردادیدن مغید دود م

 $^{^{4}}$ $Kangar,\ \alpha$ common wild vegetable, much liked by Porsians: it is said to be a specie, of articlose,

² In Indua horses are tattened on sugar, oil, butter, etc.

فصل دریم در آداب تربیت و محافظت اسب در هوای گرما * درین هوا صغوا و گرمي غلبه کند و در طبیعت اسپ آزار رساند - او را در روزی سه بار آب باید داد و باید شست - و شب در فضای خانه باید بست تا شبنم درو نسیند و روز در جای خنک دنده - چنانکه گرمی آفتاب باو نوسه - و آره جو برشته با شکر دا با قند سفید بیامیزد و در آب شربت سازند و بدهند که سینه اش خشک نه شود و رود او کشاده شوه و اسپ موبه شود - چون چاشنی قند دهند باید که هلیله داخل او کنند و از ادویه و اغذیه چیزهای بارد مفاسب بود - و علف کبل یعنی دوب شسته بدهند و درین هوا خون از رگ زیر گردن اسپ را کشادن مفید بود * باید که اسب را درین هوا نگردانند و آب تالاب دهند که مفید بود *

فصل سیوم در آداب ترتیب و محافظت اسپ در هوای برشکال * در این هوا باد و بلعم غلبه کند و اشتهای او زیاده شود و اسپ را باید گردانید * فاید * که اسپ را از گردانید دریی هوا باشد از شراب هم حاصل نسود و ادویهٔ او فلفل دراز و فلفل مور که آن را در هند پیپل مول نامند و پوست شبطر ج یعنی چنوا چهال و شاخ درخت تنبول که آنرا چوک کویند و زنجبیل و هلیله که آنرا در پیشاب گاژ جوشانیده باشند هر یک از ادویهٔ مذکور چهار درم و ذمک سفی نه درم مجموع را کوفته و بیخته در هفته هر روز با نیم سیر روغی گنجد بیامیزند و باسپ بدهند

I i.e., khabal, the l'anjabi for dūb grass.

² Filfil i-mūr = pīpal-mūl, the root of long pepper. $M\bar{u}r$ is a corruption of Hindi $m\bar{u}l$ 'root.'

ي جدّرا چهال = پوست شيطرې : chhāl Hmdi " bark " = $p\bar{u}st$; and chitrā shīlaraj. Plumbago zeylanica, Watt. p 986 - Chiik is apparently an error for $p\bar{u}g$.

و درين دو هفته قويب صد هليله اوفكه و بيخه داخل ادوبه هذا ور كللد - متدريج اسب را مدهند *

قوع دیگر ادویهٔ مختصر است ارا بعلی سامی ایار مهار درم ا بک سیر روغی سرشف در وفت صباح اسب وا ندهند که سودهند اوا ه

دیگر روغی زرد و روغی گذهدانه از هر بک نه درم - در دمانم اسب کودن منفعت دهد - درین هوا اسب را روغی خوانبدن مناسب باشد و برک نیم با نمک سنگ منفعت دهد - و درین هوا پایالا اسب خشک و پاک باید داشت - علف سبز پخته بعنی رسیده و شمنه چنادکه درم و گذرگی درو نبود و اب چالا اسب را دادن مناسب است و اب داران تازلا نباید داد که زکام و بلغم پیدا کند - در هوای آخر برشکال ادوبه و اغذیهٔ اسب موافق هوای گرما جنانحه در مدر مدکور شد، ددها و محافظت انوا بنوعی کند که در هوای گرما کفته شد که مناسب بود به

فصل چهارم در انداب تربیت در هوای سوما * دردن هوا ناد و سردی در طبیعت اسب غلبه افد، و زبان رساند، - اسب را در وقت مغرب روغی گذیجد و ماش بخته و شراب قندی و شیر و روغی دادم بود - دربی ابام هر روز یک دار اسب را دردانیدن مفید بود *

باب دوازدهم در آداب خو رانیدان نخود سبز و خوید جو و مُولدسبر اسپ دا - و دانستن آنکه اسپ

be an error استحار المحار الم

^{&#}x27;Kharal is the same a qual, i.e., given wheat or burley cut for fodder. This is sometime (chopped up and mixed with bluess or chaff. In Northern India here:—me often is order? by borne put on qual for torty days. Dealers tatten their animals for the prime tains by the system of band qualit; 'vide' translation of the Fara-Nama of Rangin.

در هر همهر از خلها چه دهن که منفعت باش ۴ اوا نخود سبز چنان باید داد که هنوز پخته نشده باشد که بعد ازانکه پخته شود سود ندهد بلکه ضرر رساند - و نخود سبز باده که با کل و دانه باشد - و در ایامی که نخود سبز دهند باید ه یک روز شراب نندی با هینگ ا و زنجبیل و فلفل دراز و نمک سنگ پیش بدهند و روزی جغوات ترش با نمک سنگ و بتیس و ادر دران حالت ادویهٔ مذکور موجود نباشد هر روز یک سیر روغن کفجد با نه درم جو کهار ۴ بدهند زیراکه اگر نخود تنها دهند شکم اسپ بدرد آید * استادان این فن گویند اسب قوت که از نخود سبز خوردن یابد از گوشت و روغن و نخود خشک و قند نیابد الهی را که نخود سبز در وقت مها ح که شبنم برو نشسته باشد *

نوع دیگر خوراندی موته سپز باسپ * موته سبز که با خوشه پهلي که در او دانه میباشد اسب را باید داد - در هوای برشکال مفقعت دهد - دافع بای ر بلغم و عفرا باشد - و اسب را فربه کند * دران ایام که مونه سبز خوراند روغی کنجد با جوابهار باید داد که اگر موته تفها دهند شکم اسب بدرد آید د

دیگر خوید جو باسپ دادن * باید که در اول حال که خوید جو باسپ دهند سه روز اسپ را آب ندهند تا منفعت دهد و بعد ازان

¹ Hing, Hindi, s., m., assafætida.

² مُدِس probably from نَدِس Hindī, a well-known prescription consisting of 32 drugs, given to women and mures after parturition.

ق بوگهار, juw-khūr, IL m., an alkali propared from the ashes of burnt barloy-straw.

⁴ موشه پهلي; phali, Hindī, a pod.

آب چالا دهند که مناسب بود * بدانکه خوبد جو دفع زحمت صفرا و گرما از اسب کند و شکم اسب براند ۱ - رودلا و احشایش از اخلاط بد پاک کند و به گرداند و موی اعضای اسب نازک و درخشندلا سازد * در ابتدای حال که جو سبز دهند اکرچه اسب نفظ، اغر ماید وای آخر دربه شود و از عاست ها پاک گردد و ادر ماش سنز دهند باید که ده وفنی که ماش گل کردلا باشد و داده که دارد باید دادن ،

فصل در دانستن آنا، اسپ را در هر ولایت از نماهها چه دهند که مقبد بود

اهل تجویه در والیت خواسان و سوالگذ تا سوحد رود نودد اسیب را از غلمها که دهند، جو مناسب باشا و در والدت دان دا سرحد نآنگ و ملیبار اسیب را نخود دادن نفع کند و در والدب سنده اسی را موده دادن مقدد دود و در والیت کنجراف حرسها الله تعالی عن الحادثان و ۱الد دهند هر غلم که اسی را دهند، سور مفد دود و الله ایل و رحد مناوی « مثاوی « مثاوی « تمام شد قسم اول از ورسنامه از کناب شنس کرد » « مثاوی « مثاوی « شد موتب ده تیزی خیاسه از هنسرها و عیدها کسه خیدا دود در صورت ورس بهدا هرچه راوی بگفت راست و درست همیه کرده بیان داسم نخص سند هرچه راوی بگفت راست و درست همیه کرده بیان داسم نخص سند هرچه رادی کنیم شدوع کارد بیجون حواهم از لط غی مادر بیجون سخی چند گفتری از حکم ت در میان دار بیجون معنی چند گفتری از حکم ت در میان دادر بیجون

endoty من the Urdu action pet chalanic

perhap is corruption for المسائحة, the Perman name of Quetta Another MS, bus راكات

فرسنامه قسم اول مرتب شد - از هفرها و عیبها هوچه خدای تعالی در عورت افراس آفریده است موافق کتاب سنس کردی نوشته شد و در قسم دویم علل و معالجه بیان کرده شود بتونیق الله تعالی *

فهرست سي و هشت باب از قسم دويم در علتهاى اسپان و بيان تداوي آن

بلب اول در معالجهٔ علتی در سر اسب پیدا شود ۱ باب دویم در معالجهٔ انواع دردها که در چشم اسب پدید آید * باب سیوم در معالجهٔ زخمها که در دهان اسب ظاهر گردد ۱ باب چهارم در معالجهٔ تبها که اسب پیدا کند *

باب پنجم در معرفت آنکه اسب از چه سبب باد پیدا کند و بیان معالجهٔ اجذاس بادهای افراس - و این باب مستمل بریازد افصل است *

فصل اول در دانستى آنكه اسب از چه چيز بال پيدا كند *

فَصَلَ دريم در معالجة باد قيصر اله

فصل سیوم در معالجه دادهای که سرو گردن اسپ خشک کند و هندیان آنرا باد کرک میند «

فصل چهارم در معالجهٔ بادمي كه هنديان آنرا ديوتك • كويند و اين نوع از قولنج است *

ا باہ قیصر ازدی in Urdu vetermary works this term as well as پاہ قیصر i given as synonyms for عالدنی (which is the ordinary term for termus

² کاری not truceable; two MSS. have کاری Kukunā intr. H. is common colloquial term for stiffening of the joints from rheumatism.

kapotale, S. کیولاك 8

فصل پنجم در معالجهٔ بادی که پشت اسب بگیرد و خشک کند +
فصل ششم در معالجه اسپیکه نصف پسین او از باد خشک شود +
فصل هفتم در معالجه اسپیکه فضیب و خصیه او تا حد متعدش
باد گیرد *

فصل هشتم در معالجهٔ اسپیکه اورا دیو باد احیرد .

قصل فهم در معالجه بادمی که مؤدان هادبان اتهودر " دویاد و ایس نیز از قولذیم است «

فصل دهم در معالجهٔ بادی که بودان هادی اردی وباد، ظاهراً باد لقوه است «

قَصَلَ يازدهم در ممالجه بادي به يؤيان هذري دبانک عدوده، و ابن نيز از نوع قوللي است *

باب ششم در دانستی انکه اسب از چه سبب زنام پیدا دند و معالجهٔ آن *

باب هغتم در صعرفت أنكه صفراً وكرمي از چه سبب در طبيعت اسب فلبه كند و معالجه آن *

باب هشتم در معالجهٔ اسپی که خون پیشاب کذد *

[&]quot; was write - was It paralysis of the faw or half the face.

⁴ et by, other MSS have obs, وبانك and كاناه. Dabank, S., is said to mean an acute pain in the side.

باب قهم در معالجهٔ اسهی که خون از دهن و بینی و مقعد او آید و خون بیشاب کند *

باب دهم در معالجهٔ اسپی که ضیق النفس ا پیدا کند *

باب یازدهم در معالجهٔ اسدی که بول او بسته شود *

باب موازدهم در معالجهٔ اسپی که در شکم او کرم باشد *

باب سیزدهم در معالجهٔ اسپی که از مشقت و زجری که برو کرده باشند رنجور گردد *

باب چهاردهم در معالجهٔ اسپیکه که دندانها برهم نهد چنانکه نتراند کشاد و متصل لعاب از دهان بر آید *

باب پانزدهم در معالجهٔ اسپی که باد ر صغرا در طبیعت ار غلبه کند و معلول گردد *

باب شافزدهم در معرفت اجناس آماس افراس و معالجه آن *

باب هفدهم در معرفت انواع سرفه اسپان و معالجه آن *

باب هشدهم در معرفت اسپیکه علت فواق پیدا کند و فواق را بزبان محدثی موک « گویند *

پاب فوزدهم در معالجهٔ اسپیکه دق پیدا کند و دق را بزبان هندي کهین " توپند *

asthma. ضيق النفس 1

عُراتي أ hiecough: هوک is perhaps a copyist's error for the Sanskirt word hikh " hiecough." The ordinary Hindi word is hichki.

³ وي consumption: کهين for S. kshin pulmonary phthisis.

باب بستم در معالجهٔ اسپیه خون در تمام اعضای او ماسد شود و مرض پیدا کند *

باب بست و یکم ده ۱ مالنجسهٔ اسپی ۱۵ د سک مساو خوردس

باب بست و دویم در ۱۰ سپی ۱۰ سخوردن ببوقت مریض شود *

باب بست و سیوم در معالجهٔ اسدی ده از روغی بسیار خوردن علت بیدا کند *

باب بست و چهارم در معالجهٔ اسپی ۱ دار مسیار خوردان نله خام و پخته معلول شود و سرگیدش درم دردد »

باب بست و پنجم در معالیمهٔ اسپی ده علم شان ا پیدا کند و شقاق را بزنان هذه ی زخ دویند *

باب بست وششم در معالمجة اسبي مه عا ت مر بيدا دند *

باب بست و هفتم در معالجهٔ اسپینه بر نن او دامها به آید به آدرا در هادي بیل * گویند *

باب بست و هشتم در معالجهٔ اسپی که سینه او سنکین شود و آماس کند و لنگ کند در عرف این را جوکیرا دوینده ۰

is the ordinary stable term for sand-crack; but قطف is the ordinary stable term for sand-crack; but قطية is merely a

ا ييلي below one of the many name for farcy among at Indian horse-dealers; rule translation of the Faras Nama Rangin.

is a term amongst Indian dealers for a form of indigestion.

باب بست و فهم در معالجهٔ اسپیکه علتی در قضیب او ظاهر گردد * باب سی ام در معالجهٔ انواع اماس خصیهٔ اسپ *

باب سي و يكم در معالجهٔ اسپى ١٠. يك غلولهٔ خصيه بالا بكشد و باز نوو گذارد *

پاپ سي و دويم در معالحة اسپيده سم او ساويده باشد و تداوي خوردگاه و سافها و زانوها - و اين باب مستمل بر دو فصل است *

فصل اول در معالجهٔ اسپی نه سم او ساویده شده باشد *

فصل دریم در معالجهٔ خوردگاه است و استخوان زانوش که برآمده شده باشد که آنرا مردم کجرات موتره ۱ گویند *

باب سي و سيوم در معالجه اسپى ۱۸ دم او بخارش ، آمده باشد بزبان هندى آونداي ، دويند *

باب سي و چهارم در معوفت علت مجهول که اسب پيدا کذه و معالجه أن *

باب سي و پنجم در معالجهٔ اسپي که مار گزيده باشد *

ماب سي و ششم در دانستن محلهای که اسب را در انجا نباید گذاشت اگر نکاه دارد دیوانه شود *

ا مورّرة ; moṭarā or motharā. II., is a general term for bog-spavin; but according to some only bog-spavin on the inside of the joint should be so termed.

² عارش or خارش is a general term for mange and prickly-heat, etc., not tracoable.

باب سي و هفتم در معالجه متفرقه كه دافع علل و امراض افراس بود و معرفت ادويه و اغذيه كه الله ب را دهند تا فريه شود و قوتش بيفزايد و ابن داف مستماجر هست فصل الله ت *

قصل اول در بیان ادویهٔ که بطریق چاشنی اسب را دهند *
فصل دویم در بیان روغیها و ادویهٔ که در بینی اسب کنند *
فصل سیوم در بیان ادویهٔ که نظریق جالب در حلق اسب ریزند *
فصل چهارم در بیان ادویه که اسب را ندان حقنه کنند که دافع علل
و اصراض بود *

فصل منجم در اداب مقل دادن و مقل را بهندي دودل دويند *
فصل شم در آداب شاخ گاؤ ميش خورانبدن اسب را بادريه چند
به بيان خواهد شد *

فصل هفتم در آداب شير خورانيدن اسب را *

قصل عشم در مروت ادویه و اغذیه چذرانکه دافع عال بود و است را فریه داده و فوتش بیفراید +

باب سي و هشتم در علامات كه ادبل نجريه آنوا مبارك دانسكه اند، و آن خطى جند است كه دالاى لب اسب ميان سرراخ هاى بينيش واقع است و السلام *

باب اول در معالجه علتی که در سر اسب اول در معالجه

اگر این علت از باد پیدا شود علامت او انست که بدس سر اسب درم کردد و سوی رویش ایسلاده کردد و درد چندمهایش اماس کند * علاج - اشفار یا قلی یعنی ساجی چهار درم و فافل دراز و درونج ا از هر یک شش درم کوفته و بیخته بروغی بیامیزند و اسپ را بدهند و بعد یک سیر روغی ۱۰ حاق اسپ ریزند و در هفته بدین طریق هر روز عمل کنند که زحمت دفع گردد *

نوع دیگر - درونج ۱ که آنوا بزبان هندی پهینس گویند دو درم با نه درم روغی سحق کنند و در بینی است چکانند که مغید بود *

نوع دیکر - سر اسپ بروغی کلجه چرب کفله و به برگ بید انجیر یعنی آرند یا برگ سرو و سرگیی گاؤ گرم کرده تسخیر کففه و رگ از زیر چشمها یا از کامش بکشایف که نافع بود *

و اگر این زهمت سراسی از زکام و زیادتی بلغم باشد علامت او أنست که از چشمهایش متّصل آب آید و از دهانش لعاب رود و میل بسوردن علف. کمتر کفد و سرش بدرد آید و اواز بلفد تنواند کشید و از ابن سبب درد سر پیدا آید *

علاج او * زنجبیل و فلفل درار و کرد از هریک شش درم کوفته و بیخته با شراب قندی مخلوط کنند و هر صباح اسب را بدهند و بعد از آن یک سیر شواب قندی در حلقش بریزند که نافع بود *

نوع دیکر - فلفل دراز که هددیان پیپل مول گویده و و چتر جهال و ر زنجهیل از هر یک چهار درم - ادویهٔ مذکور کوفته ر بیخته با نیم سیر شهد داخل دو سیر مونگ و کوده پخته کذفد و در وقت پیشین اسب را بدهفد

ا كَرُونَ darunaj Doronicum Roylei. The Hindi namo not traceable.

بييل مول ب pipal mūl, Hindī, the root of long popper.

ه چقر جهال ; other readings are چقر جهال and چقر جهال ; Chair is the Panjahi name of Rhamnus daviricus : it has a bitter feuit,

[#] Müng, Hindī, a kind of pulse.

که مفیده بود و اکر دوا یزیر نشود نو اطراف کلوی است یا از دنبال چشمهایش یا از کام او رک دکشایند که نافع باشد و زحمت دفع شود *

و افر این زحمت از عفرا و کوسی باشد، علامت او انسات که نمام سر اسب کرم شود ، و اددرون پلک چسمش سیز یا زرد باشد و مدصل خومی کند و ده بسیار زند * علاج او زنجبیل و لاک و ندگ سلاک از هریک دو درم و نیم کوفکه و بیخته هر روز با ربع سیر و نه درم روغی کدید بیامیزند و گرم کفند - چون مرد شود نوزان نه درم در بینی اسب بریزند ده ناامع بود و از ادویه و اغذیه چیزهای خاک د هذه که رحم د دفع شود *

نوع ديكو دينتر نيشكر و بينج داده او بينج كاس و كود و اسكند و سدر را كونتم بروغي زرد چرب درد دهند و الشافي هو الله ه

باب دویم در معالجهٔ دردهای چشم اسپ و این درد از چهند نوع در چشم اسپ پیدا شود

فرعي ان است که جسم اسب بر چوب اید یا بر جای دیکر خورد ازان الم رسدشی و اب از چشم او روان شود - و ۲۵ باشد که از سبب ان درد. کل در چشم اسب افتد *

¹ Dübh, Hindi, a coarse kind of grass, the repts of which penetrate several toot below the surface: it is very indifferent todder. It is said to be Imperate an undinacca and Saccharum cylindricum.

كاس و كود ; other readings and إلا and إلى و كود ; other readings and إلا يال و كود ; other readings and المراجعة . Kas, Hindi, is Succharum spontausum Kard, H . is the root of the red lotus.

علاج آن * بول ادمي در چشمش بیفشانند - یا هلیله و بلیله و آمله از هر یک نه درم باهم بکوبند و بجوشانند در آب - آنرا سرد کرده بر چشمش بیفشانند *

نوع دیکر * یک درم نمک بآب سحق کنفد با نیم درم شهد بیامیزند و در چشمش کنند - نافع باشد *

نوع دیکر + لته بروغی چرب کذند و بر چشمش مه بندند و اسپ را در محلی به بندند مه چشم را بر چیزی نتوان مالید ،

نوع دیگر * تخم بلادر یعذی بهلادوه با شهد سحق کنند و دار - سم کنند و اگر ددیر ادوبهها علاج نپذیرد رگ از زیر چسم بکشایند *

نوع دیکر درد چشم آن است که اسب را چون بزور دوانند خون در چشمهایش آید یا سرفه بسیار کند و خون در چشمش آید و چشمش سرخ شود و درد کند - آب از چسمهایش روان شود - همین ادریهٔ مذکور بکار برند که زحمت دفع شود *

نوع دیکر آنست که از حرارت و گرمی , چشم اسپ درد کند و دانهای خورد در اندرس پلک چشم پیدا شود و بخارش آید و بدان سبب در جائی بمالد و دردش زیاده شود و بحدی رسد که ناخنه در چشمش پیدا شود و چشمش تنگ گردد * علاج آن - پلک چشم اسب را باز گونه کنند و نمک سنگ بران دانها و گوشت ناخنه چندان بزنند که خون بر آید - اکر علاج نپذیرد گوشت ناخنه ببرند و کسی این گوشت ببرد باید که درین علم مهارتی تمام داشته باشد و اگر ماهو نبود نعوذ بالله منها - چشم اسب را ضائع کند * چون کوشت ناخنه ببرند کوودر ا

ا کوودر و another reading is کودر ; perhaps an error for کهودر khodar, II., "honey."

یعنی شهد رکل نیلوفر رکل درخت مهولا و صندل از هر یک یکدرم خشک سایند - و با یک درم ررغی و شهد در چشمش دند ده نافع باشد - همین ادریهٔ مذکور بآبی که آمله دران خیسانید، باشند سحی دمود در چشم اسب طلا کنند که نافع اید ،

قوع دیکر درد چشم باشد که اندرون چشمش دوشت بر آید مادند حباب - ادر آن سرخ بود از زیادتی خون فاسد است به قلق آن- رک ریر چشمهای اسب بخشادند و بول کوسپند بر چشمش بیفشادند و ادر آن کوشت سیاه بود از کرمی و سفرا باشد * علاج او- هلیله بسایند و با شهد در جشمش کنند ، و ادر آن کوشت سفید است از باعم بود هایله و دمک سنگ بسایند و با شهد در چشمس کنند که نافع بود *

فوع دیکر - شاخ گوزن ده در هغد سنادهر دویدن یا دادان کاو با دادان اهو با روغی و شهد بسایند و در جسمش کنند - دادم باشد *

قوع قیکه - فافل درار و د راب بادی از هر یک ششدرم دومه و بیخته با ربع سیر روغی و نه درم شهد، داخل دو سیر و ونک پنخه داند و در و ت صباح است - دوشتی که دری زخمت مناسب است - دوشتی که مثل حباب در چشم است بو آید بدادن این ادویه دود و به شود *

نوع دیکر- درد چشم اسب - داه داشد، که از باد بینائی یک جشم اسب و یا هر دو چشمش برود و چون در چشمش بنکوی دیده هیی از حال خود تغیر نکرده باشد ولی اب از چشمش آید - این زحمت از دیدر دردهای چشم اسب بدتر بود و بدشواری و شدت دوا پزیرد «

المهورة Hindī, the mahuwā or mahūū, tree: Bears are fond of the fruit.

و علاج او نمک سنگ و سمندو پهین اکه عربي زبد البحر گویند و در فارسي کف دریا گویند کوفته و بیخته و بآبی که برنج خام دران جوشانیده باشند بیامیوند و با یک درم شهد در چشمش کنند و در وقت صباح آب سرد در چشم اسب بیفشانند که مغید بود *

نوع دیگر * معالجهٔ اسب شبکور - بکیرند وصلهٔ جامهٔ ابرپسمی و هشت بار تر کنند و باز خشک کنند و باز آن جامه را هشت بار دیگر در شراب قندی بدان طریق تر کنند و خشک سازند - و باز بروغی تر کنند و بعده ازان جامه فنیاه سازند و در ظرفی نهند و روغی ربع سیر دران ظرف کنند و بدان فتیله چراغ روشی کنند و بر سر آن ظرف مسی بازگونه نهند و بدفارد تا آن فتیله بروغی تمام بسوزد و دودهٔ که بر آن ظرف مسی چسپیده باشد بگیرند - و هر روز دو درم با یک درم شهد در چشم مسی چسپیده باشد بگیرند - و هر روز دو درم با یک درم شهد در چشم شنیده شد که چون خواهند که علت شبکوری برود - و بیرون ازین کتاب شنیده شد که چون خواهند که بدافند که اسپ شبکور است یا نه بشب جامهٔ سیاه سر راه بیندازند و بربالای مهرهٔ سفید در رشته کشیده بر سر آن جامهٔ سیاه افکنند و اسب را بدان برافند - اگر اسب سر زند و بر آن جامه نرود و احتراز کند بدادکه اسب شب کور نیست و اگر بران جامه بگذرد و جامهٔ سیاه ر مهرهٔ سفید را در نیاید شب کور نیست و اگر بران جامه بگذرد

باب سیوم در معالجه زخمهای که از دمان اسپ پیدا شود

ابن رحمت از زیادتی بلغم و زکام یا از صفرا و گرمي پیدا شود

ا مهذور پهين ۱۲. and کفوريا Pers., Itt., " son-form " is cuttle-fish.

و این زحمت از چند نوع پیدا مي شود * یکنوع آنست که از دهان اسپ بوی گاره آید و پیوسته لعاب از دهانش روان شود و کام اماس کیرد و سر در پیش اندازد و متصل سر بجنباند و نتواند که علف نیک بخاود اکو بخاود نتواند که فرو بود - در هندی ایرا والگ گویند *

نوع دیگر آنست ۱۸ زبان سیالا شود یا سبزگردد و اصاس کند و دانهای کرصي در زبان او بر آید و زبان بیوسنه در دهان بجوذباند و از دهانش لعاب اید و از خوردن داز ماند ،

نوع دیکر که لبهای اسب سیاه شود و اماس کند و کلوبتی نیز از افدرون و بیرون اماس کند و علامت آماس اندرون حلق آنست که علقی که بخورد نتواند که فرو برد و از راه بینی بیرون آید - آذرا در هندوی پرلونگ کویند *

علاج آن اول بابده که رک از کام اسپ نکسایند، و از دینالهای چسم او نیو + بعد ازان زنجبیل و فاغل دراز و گرد از هر بک نه درم عوبند، و با چهار سیر آب مجوشانند جندانکه خورن دیم سیر ادد سرد کنند و در حلق اسپ دریزند که نافع باشد *

دیگر هلیله و بلیله و امله و برک نیم از هریک ربع سیر تلیدند و بجوشانند و تآب بیالایان و این آب داخل ادی کنند که اسب را میدهند »

يوي كوي كاره ا porlings a copy sat's error for بوي كاره ا

^{&#}x27;eath, and call, probably errors for the Sanskrit alabuka, a disease in hores, in which, according to Nakul, "the mouth of the hore emits a foul edone, its palate becomes swellen, and it shows an aversion to food,"

probably an error for massinaka in which according to Nakul the here's "palite, lip—and mouth become black, it spains decay, and it cannot ent its usual quantity or food."

نوع دیگر - سرگ نیم و برگ املي آبهم بنجوشانده و دار لله کنده و در کلوی اسب به بندند که نافع بود ،

نوع دیگر - پوست دیم با برگنس دآب بجوشانند و اندرون دهن اسپ بدان اب محرر بسویده که نفع کند *

دیکریک سیر پوست نیم با هشت سیر آب بجوشاند چفانکه بوزن چار سیر آمد - بعد ازان آب به الایند و یک سیر و ندم صودگ در آن آب به بیزند و است را بدهند *

فوم قبکس - بانس: و کلونجی و بهون رینکنی ، و فلفسل دراز و پیپل صول و زنتجهیل از هربگ سه درم کوفنه و بیخته با پیشاب گای خلط رنند و در ده درم بوگ نیم کرده بدهند که هر دردی که در دهان اسب و طومیش باشد دفع شود *

فيكر در زير بيني اسب دود كفند بناغد با بسركين كاؤ *

دیگر در زیر کلوی اسب یکداغ درد کنند و در ریو دوشس سه داغ که زحمهای دهان و کام اسب دفع شود و از برای انواع علتها که در دهان اسبها پیدا شود این ادریهٔ مذکور مناسب باشد و بصلاح آرد *

قوع دیکو آنست که از کنیج اندرون دهان اسب دو دندان ورای دندانهای معهود بر آید بر اطراف دندانهای اسب - و بدان سجب

البدلي 1.0., imti or imbli, Hindī, the Tamarınd tree and its fruit.

² Kalonii, small fonnel Nigella sativa.

³ Bhū-ringnī, Hindī, the root of Solanum Xanthocarpum

قضیم ایعنی لحام نتواند خاوید - چون خواهد که بخارد زبانس بران دندانها آید و آزرده شود و بیشتر اسب کره را این زحمت پیدا شود - علاج او آنست که دندانها را از بی بکنند و بر جای آن شهد و روغی پر کنند د که نافع باشد *

باب چهارم در معالجهٔ تبها که اسپ را مارض شود

اکر از بان باشد علامت او آنست که تمام اندام خسک شود و کرم گردد و اندرون دهانش خشک شود و عطش زیاد شود و درخشندگی از موی اعضای او برود و پرزه دار شود و چشمهایش آماس کند و سر نرود اندازد * علاج او آنست که تمام اعضایش بروغی زرد چرب کنند و مالش دهند و علف ندهند تا تب نرود آید - یک سر دسمول با شانزده سیر آب بجوشانند جادانکه بوزن دو سیر آید - سرد کنند - اسب را بایی آب حقنه دهند - و ایی جلاب اگر در حلق اسب بربردد مفید بود *

اما علامت تبیکه از زکام و بلغم پبدا کند آنست که تمام اندام اسب سنگین شود - و چنان رالا رود که پنداری در گل میرود و متصل خمیارلا کند و سر در پیش اندازد و بخواب رود - پیوسته آب و لعاب از چشم و دهان او روان شود * علاج او مُشَکّ * زیر زمین عجم ۸۸ بزبان هندی موته گویند

أضبم; the cuthor uses this word in the sense of لجام but this meaning is not given in the dictionaries. However, one of the meanings of the word is "anything bitten by the teeth."

² Jawa Dasmil, S., a tonic prepared from the roots of ten plants.

B This passage is corrupt in all five MSS. Mushkak is a "mouse" and also "galingale." The ordinary term for "galingale" is معد كرني and this is the reading in one of the texts.

و کلوا و فلفل دراز و دیودار و سیطر ج و پهار ^و و اسگفه و پوست فیب و ق شیرین که در هذه ی ایلوت ^و گویند ادویهٔ مذکور از هر یک سه درم بکو و سه قسمت کنند هر روز یک قسمت ازان با هشت سیر آب بجوشا، چنانکه بوزن یکسیر آب بماند - فرود آرفد و سرد کنند - و با یکسیر ش بیامیزند و در حلق اسپ فرو ریزند که نافع باشد *

نوع دیدر تغبول و پوست نیب از هریک نیم سیر بکوبند و با سیر آب بجوشانند چندانکه بوزن پنج سیر آید - بیالایند و دو سیر مون دران آب پخته کنند - فلفل دراز و زنجبیل از هریک شش درم کو و بیخته با ربع سیرشهد داخل مونگ پخته کنند - و بعد از دادن جا اسپ را بدهند که زحمت دفع شود - تپ اسپ فرود آید - و علام تبی که از صفرا و گرمی باشد آنست که تشنگی اسپ را زیاده شاز قاعده - و اکثر چشمهایش سرخ یا زرد گردد و اندامش گرم شود و بسیار زند و چون دست در سوراخ بینی او نهند دم او گرم باشد هم آتش - و سر او نیزگرم باشد - و سر در پیش اندازد - علاج او اینست بر اعضای اسپ آب سرد بیاشند و اندامش بروغی ستور ۴ تدهین نما بر عفی چرب کنند - سه پاو ارد جو برشته و ربع سیر شهد و ربع سیر شهد و ربع سیر نب

المو, prob. kilū, Nannorhops Ritchicana, the young leaves of which used as a purgative for horses.

² لهار, prob. bahra or bhairā, the Belleric myrobalan.

المرب , this word occurs more than once. Qust is the Costos, Saussurea ppa; but according to Watt this is called Ant in Hindi. (Elwa is, of course, Hindi name for aloes.)

روعن سٽور 4, perhaps nitsfoot oil, but possibly for Satāwar, Aspara; racemosus, the root of which is used as a domulcent by Salhotris. In one it is stated to be butter.

باهم باید آمینخت تا یک هفته هر روز اسپ را بدهند سوی ا که از مویز راست کنند بوزن یکسیر در حلق اسپ بریزند که شفا یابد *

نوع دیکر- ربع سیر و نه درم صویز - و نار دانه و فافل دراز از هر یک شده شدرم - و ربع سیر نبات - بادویهٔ مذکور بکوبند و با ربع سیر و نه درم شهد خلط کنند - تا یکهفته هر صباح اسپ را بدهند که صححت یابد - و درین مرض یکهفته به جای ولیده پنج سیر جو پهخته و نیم سیر شهد باهم بیامیوند و اسپ را دهند *

دیکر دو و نیم سیرشیر و نیم سیر روغی و ربع سیرشهد و نه درم نبات بهم خلط کنند و اسپ را حقنه دهند که نافع باشد ۴ اسپی به در تپ این علقهای مذکور بر اعضاء او ظاهر کردد بدانکه باد و بلغم و عفرا یکجا شده و تپ از هر علت پیدا شده و آن زحمت درا نپذیرد د و این زحمت را بربان هندی قردوکه گویند و اگر کسی دوا کند جالب دسمول مناسب بود ۴

باب پنجم در معرفت آنکه اسپ از چه سبب باد پیده اکنده و بیان معالجه اجناس بادهای افراس و این باب مشتمل بر یازده فصل است

فصل اول در معرفت سبب باد پیدا شدن * اهل تجربه چنین آورده اند که اسب را جون مده تی روشی دهند و معلف خشک بدارند

الروان المورية المورية Probably asae, S., a spirit made from الروان الموري - المورية Probably asae, S., a spirit made from على المورية الموري

² dS₂, y, from the Sh, tri-dosh, "disorder of the three humours of the blood and bloom,"

داد پیداکند - یا در جای تنگ و ریسمان کوتاه بسته باشد که نقواند بفراغت خسپید و غلطید - و یا او را علف بوقت نرسد و گرسنه ماند - یا از لاغری و بی قوتی - یا از شکستن پیشاب و سرگین که چون خواهد که پیشاب کند و سرگین افدازد و در اثغای آن اسپ را برانند و نگذارند که پیشاب تمام کند - یا از زجر و مشقت بسیار که بر اسپ کنند مقل دوانیدن بسیار و بار سفکین برو نهادن و تیمار او بواجبی ننمودن - اسپ در کوفت بماند و عاجز شود - و باد بر وجودش غلبه کند - یا از ادریه و اغذیه چیزهای تلع در محقت بسیار خورانیدن اسپ باد پیدا کند * بدانکه موجب باد پیدا کردن اسب این چیزها بود که مذکور شد *

بدانکه باد چند نوع است و در انواع این زحمت اسپ را تدهین کردن و تسخیی نمودن و رگ کشادن مناسب بود و ادویه مناسب هر نوع باد که اسپ پیدا کند معالجهٔ بجای خود گفته خواهد شد * باید که هر چاشنی که دهند بعد از گردانیدن اسپ دهند *

فصل دویم در معالجهٔ باد قیصر اسپی که این باد پیدا کذد علامتش آنست که تمام اعضای او همچو تخته خشک شود و متصل چشم در حدقه بگرداند چنانچه سیاهی چشم ناپدید شود و میل بر علف خوردن نکند و اگر خواهد که علف خورد نتواند که به خاود و پیشابش سرخ شود و اگر درین زحمت اسپ دندانها برهم نهد چنانچه از هم برنتواند

المحر, amongst Indian horse-dealers this is totanus; vide also the Zinatu-'l-Khayl, an Urdu treatise on horses. In an Arabic MS, this disease is called بالمحر

گرفت و بیشاب او به بنده اکتر آن اسب نزید - این علت را بزبان هندی آت کرفت و بیشاب از به بنده اکتر آن اسب نزید -

علاج او اول تمام اعضایش بروغی چرب کنند و مالش دهند و بعد ازان تمام اعضایش بآتش بتابند و آب را کرم کنند و چون سرد شود یک سیر روغی کنجد و ربع سیر جوکهار داخل آب دنند و اسب را بدهند و از ادوبه تج و هنگ و جوکهار و نلفل دراز و زنجبیل و بنس و هر دک چهار درم کونده و بیخنه دا یک سیر شراب فندی در وقت عام اسب را بدهند که فاقع است «

نوعدیکر نداوی کنند - روغی کنجد ربع سیر و ده درم روعی کاو او ربع سیر چربی گوسپند یکجا کنند و بجوشانند و هر روز ربع سیر در ببنیش کند و همین چربی مذاور هر روز بگ سیر اسب را دادن و حقاه اردن مفید بود و اعضای اسب بدین چربی مداور ندهین دمودن دغع دند + درای دیار شش درم نمک سنگ و نه درم ماغل دراز و ربع سیر روعی با یک سیر خون کوسفند بیامیزند و اسب را ندهند که مناعمت دهد و راح دنبالهای چشمش یا اطراف سینهٔ او یا از دو پای بس او نکشابند واکر بمعالیما، مذکور در نپذیرد داغ کنند که به شود *

داغ باشد علاج ملت و ح ٠ كفنه اند أخر الدوا الكي

ا کر نک or ان کرت ا a name for lockjaw ainth-jānā = trismus : ا is porhaps for ainth and اکر نک rom akarnā a synonym of ainthnā.

² Hing and Ling, H., assafortida.

are the various readings. Possibly these an error iter نقيس : تقيس بنيس بنيس are the various readings. Possibly these an error iter vide p. 50, note 2. Bans may be an error for bānsa, Adhateda Vasica, which is often mixed with ginger and honey.

ride p. 66, note 4 ووعن سقور MSS, ووعن سقور

فصل سیوم در معالجهٔ بادی که سر و گردن اسپ را خشک که و هندیان آنرا باد ککرک اگوینن علامت او آنست که سر و گردنشر خشک همچو تخته گردد چفانچه گردن هیچ طرف نتواند گردانید * علا او گردنش بروغی کنجد تدهیی کنند و برگ بید انجیر که به زبان هندی آرند و گریند و سرگین گاو یعنی پاچک ک گرم کرده تسخین نمایند و ادریه زنجبیل و اثیر و زره جوده و دار هله و فلفل گرد و فلفل دراز و بید تینو از هر یک سه درم کوفته و بیخته با یک سیر شراب قندی بیامیزن و اسپ را دهند و اگر شراب نباشد با یک سیر قند بدهند که نافع شود

نوعدیکر سنبلیله که آنوا بربان هندی میتهی گویند اهل عرب جلب خوانند و سیاه دانه یعنی کلونجی از هر یک نه درم کوننه و بیخته با ربع سیر روغی کنجه و یک سیر نند خلط کنند و هر روز اسپ را بدهند تا صحت یابد و رگ از زیر گردن اسپ بکشابند و اگر بایی دوا زحمت دمع نشود داغ کنند *

نوع دینر انکوزه و تیج و اجمود و فلفل گرد و آمله و پیتس و دانهٔ انار و نمکسفگ و فلفل دراز و بانسه از هر یک سه درم کوفته و بیخته با شراب و قدد بدهند فایده خواهد شد والله اعلم ه

ا ککرک, name of a disease that attacks the head and neck of a horse; the word is untraceable.

² Arand, II., the easter oil (plant or seed).

³ Pāchak, P., and uplā, H., dried cakes of cow-dung for burning.

apparently the Sk. usīra, better known as the بالير 4, npparently the Sk. usīra, better known as the

ا مار هاد , the wood or the root of the Barbery, Berberis aristala .- Watt.

words untraceablo : سبوار or سردانه , in other MSS

⁷ Vide p. 69, note 3.

فصل چهارم در معالجهٔ بادی که هندی آنوا کپوتک اگویند ه علامت او آنست که اسب بیقوار و بی آرام گودد و هردم بیفتد و بر خیرد و از طرف بطرف بکرده و هوش از برود - اسپی که این مرض پیدا کند اثر آنست که نزید *

ملاج او یک سیر دسمول با دوازده سیر آب بجوشانا پندانکه بوزن چهار سیر آید - سرد کذند و روغی کاو و روغی انتجاد و چربي کوسفند از هر یک بکسیر داخل آب کنند و باز بجوشانند چندانکه بوزن سه سیر آید - هر روز بوقت صباح بوزن دیم سیر ازان در حلق اسب بوبزند که زحمت اسپ دفع شود و همین ادویه را هر روز نیم سیر بخوردن اسب بدهند و مقداری اربی ادویه را در حقنه کنند و بر اعضای او بمالند و اگر دوا پذیر نباشد داخ کنند *

فصل پنجم در معالجهٔ بادی که پشت است را بگیرد و خشک کند * علامت او آنست اسب پشت بزیر برد چنانکه پنداری شکم بر زمین خواهد مالید *

علاج او انست که پشتش بروغی انتجد تدهیی کنند و تسخیی نمایند و آب کرم درده اسب را بدهند * ربع سیر جواهار و یک سیر روغی کنجد دران کنند نافع باشد +

نوع دیگر یک سیر شهد و بینج درخت تونم "یعنی سمان ده درم کوفته و بیخده با یک سیر کنجدانه کوفده داخل دیم سیر شیر داؤ کنند و اسپ را بدهند - نافع باشد *

ليونك Sk. kapotaka, described as a kind of fatal paralysis in horses.

² Other readings are نیدونه or نیدونه Tuntum or timtim, Δr., is another name for سهاق

نوع دیکر یک سیر دسمول با دلا سیر آب بجوشاند چندانکه بوزن یک سیر آید به سود کنند و روغی ستور و روغی کنجی و چیزی چربی گاؤ یا گوسفند از هریک ربع سیر گرم کنند و در آن آب بیامیزند اسپ را بدان حقنه کنند هر روز تا شفا یابد - اگر بایی ادریههای مذکور به نگردد داغ کنند *

فصل ششم در معالجهٔ بادیکه نصف پسین اسب بگیرد * علامت او آنست که نصف پیش او بسلامت باشد و یک نصف از کمر اسپ و کفلش و پاهای او خشک شود چنانکه نتواند جنبید و بیهوش شود و دم از جای بر دارد و خمیازه بسیار کشد *

علاج آو - نیم سیر الوت اابا دو سیر روغی کفجه بیامیزنه و بجوشانند و نصف بدن او که باد گرفته باشه تدهین نمایند که مغید بود و یکسیر شیر و ربع سیر فلفل دراز هر صباح اسب را بدهند تا شفا یابد *

نصل هفتم در معالجه اسپیکه او را دیویبان گویند * علامت آنست که اسب دیوانه شود و متصل دستها بر زمین زند و چشمهایش سرخ گردد و کشاده ماند و از هر آواز که شنود ترسد و بر هر طرف تیز نگردد و از جای بر جهد و بلرزد و بیفتید و بیهوش شود و قوار ازد برود و قضیبش بیرون ماند - نتواند بغلاف کشید * اگرچه این زحمت را علاج نگفته اند اما این ادویه مناسب باشد * سرشف و هینگ و تیج و بانسه

an error for ایکوو ankol, H., Alangium Lamarckii, the oil of the root-bark as well as the leaves of which are used in rhoumatism.

ع دبياد ع a disease of the brain, attributed to a spirit.

و کرده ۱ و سیر و کچور ^۵ و گوگل از هر یک چهار درمکوفقه و بیخته با نیم سیر روغی زرد بیامیزد - اسپ را بدهد که نافع باشد *

دیگر روغی و شهد از هربک نه درم در بینی اسب بریزند و در زیر بینیش دود کنند بچوب اک که بعربی عشر " دویند و برکهای پهی دارد و در گجرات و همه جا بسیار است - و اعضای اسب را بروغی زرد جرب کنند و مالش دهند تا شفا یابد *

فصل هشتم در معالجهٔ اسپی که قضیب و خصیهٔ او تا حن مقعدش بهای گیرد و هندوان این باد را بان اگریند و علامت این داد انست که پیشاب و سرکین اسپ به بندد و شکم درد آید همچو مشکی پر باد شود و دم بسیار زند و نتواند ایسناه - چرن خواهد اله بایسند نتواند ایسناه - از پای بیغند و بیهوش شود چنانکه اگر چابک بزندش خبر داشاه باشد - و زنانش سیالا و دهانش خشک گردد * اسپی که این زحمت بیدا الد اکثر انست که نزید - دیتر آنست به علاج نکفند و اگر دسی بکند این ادربه مناسب بود * سرشف و فاهل دراز و زنجبیل و دودیا چران از هر یک ادربه مناسب بود * سرشف و فاهل دراز و زنجبیل و دودیا چران از هر یک ادربه مناسب بود * سرشف و فاهل دراز و زنجبیل و دودیا چران از هر یک ادربه مناسب بود * سرشف و فاهل دراز و زنجبیل و دودیا چران از هر یک ادربه کنند ه

تریگر نمک سنگ و فاغل دراز و امل السوس یعنی ما پتهی از هر یک پنجدرم کوفته و بیخته با یک سیر سردهٔ مندی که آنرا آجهی کویند و نیم سیر روغی کفجه بیامیرند و اسب را حقنه کنند «

^{&#}x27; Possibly errors for گيرو H " rod ochre." کيره possibly errors for گيرو

[:] Kuchür, the Long and the Round Zedoary.

^{· ,} ashur, the Arabic for the ak tree.

[•] بان or بان or بان not traceable. Can this be for the Sk. apan?

ة باجون أجون أ

نوع دیگر برگ اک و بیخ چترا چهال او جوکهار و هینگ و آمله و سنبل الطیب و فلفل دراز و زنجبیل از هریک چهار درم کوفته و بیخته با دو سیر شراب قذدی اسپ را بدهذد و اگر دران حالت شراب نباشد با دو سیر اجهی بدهذد نفع باشد و اکر درین زحمت پیساب اسب بسته باشد و شکمش درد کند یک سیر روغن کنجد با دو سیر شیر و به درم فلفل دراز خلط کنندو اسب را بدهذد که زحمت دفع شود و بر اطراف سینه و بر هر دو رانش رک زند و اگر فائده ندهد بر نزدیک ناف او و بر تهیگاه چهار بندش داغ کنند که زحمت دفع شود و الشافی هو الله *

قصل قهم در معالجهٔ بادی که بزیان هندی وا تهودا گویند و این نیز نوعی از قولنج است « علامت او آنست که برل و سرگین اسب بدشواری آید بلکه ببندد و شکمش براید و آواز فراقر کند و بیهوش شود و لاغر گرده و او را اول داغ دهند - اگر از گرمی داغ در نیامد و هوشیار نه شود دوا کردن مغید نبود و اسپ نزید و اکر گرمی داغ دریابد -

علاج او بیج و سعد که بزبان هندی موته کویند و بابرنگ و گون و هیدک و و گون و هیدک و از هر یک چهار درم کونده و هیدک و دراز از هر یک چهار درم کونده و بیخته هر روز با یک سیر شراب قندی بدهند تا زمانی که علت دفع شود *

فصل دهم درمعالجهٔ بادی که زبان هندی اردت گویند * علامات ار آنست که دهان اسپ کچ شود و متصل لعاب از دهانش آید و از علف خوردن باز ماند *

¹ چترا چهال, chitrā chhāl, the bark of Plumbayo zeylanica.

¹ not traceable.

[:] Babrang, H., Embelia Ribes.

⁴ لقوع , Sk ardita , اروس 4 Ar.

علاج او - سر و گردن اسب بروغی کنجد تدهین نمایند و ببرگ اردد و سرگین گاؤ تسخیری کنند و مندار ردم سیر روغی کنجد در مشامس بریزند - بک سیر ماش پخته با نیم سیر روغی بیامیزند و هر روز اسب را بدهند تا علت دفع گردد و الله اعلم »

فصل یازدهم در معالجهٔ بادمی که بزبان هندی وبانک اگویند و این نیز نوع از قولنج است « علامت او آنست که شکم اسب بر آید و آواز قرافر کند و تمام اعضای اسب خشک شود « چون بخسید نتواند که بر خیزد و بیهون شود * و بارزد و اگر درین رحمت بیایس تر گردد و فواق کند علاج نیدیرد و اگر آب از بینیش بیاید علاج بدیر است علاج او اینست رنجبیل بآب سحق کنند و در چشم دنند «

توع دیکر زنجییل و فلفل دراز و درد و اجراین و بوست شیطر ج از هر یک سه درم و برگ درخت کنار شش درم و نمکسنگ و نمک سونجهر و دمک سیالا و دمک کاج و نمک که بدان طعام دیزند و از هر یک دو درم ادویه مذکور دوفنه و بیخته و با شراف فندی بیامیزند و هر روز است را دهند و در بالای آن یک سیر شراف در حان او دریرند و اکر نبراف دیاشد دو سیر اچن بعنی سره نکار برند که مفید دود والله اعام و معالجه ادوای علل و امراض که اسب از باد پیدا کند مفصل در باد پنجم نوشته شد تا واضع درده و ادر داند بدهند مقدار دو سیر مودک را بندنه و درو ربحبیل و فافل دراز هر یک پنج درم و عسل و روس زاد ربع سیر دردلا دخورادند. و از باد پرهیر کناد و عاف دوب درهند و

ا مادی م مادی مادی اندی ا

ه کاری مارکی به مارکی به مارکی مارکی مارکی مارکی در کاری این مارکی در کاری در

باب ششم دردانستن آنکه اسپ از چه زکام پیدا کند و معالجهٔ آن

حکمات هندی چنین آورده اند که اسپی را که شیرینی و چربی بسیار دهند یا از ادویه و اغذیه چیزهای سرد خورانند یا محدتی در یکجا بندند و سوار نشوند و نه گردانند یا از بدهضمی که چیزهای ثقیل دهند و هضم نتواند کرد و یا از هوای سرد که او را بجل نپوشانند و تیمارش بواجبی نه نمایند زکام پیدا کند و بلغم بر مزاج او استیلا نماید و اذیت برساند و اسپ ملول شود و علامت آنکه بلغم بر مزاج او غلبه کرده است آن است که میل بر علف خوردن نکند و عطسه بسیار زند و آب از بینیش بر آید و گلو و پایها دا و بقدر اماس کند و سرگین با کرم بیندازد و موی تنش ایستاده شود *

علاج آن زنجبیل و فلفل دراز هر یک دو درم و نیم کونته و بیخته آب بشمر یعنی بهون رینگنی چهار درم و آب برگ سنبهالو شده درم ریشاب گاؤ نه درم مجموع با یکدیگر بیامیزند و هر روز چهار درم در بینی اسپ بریزند که مفید بود و از ادویه و اغذیه چیزها بارد نباید داد که مفید بود و هر مناسب نباشد - فخود تر کرده بدهند و آب گرم بدهند که مفید بود و هر چاشنی که دهند باید که بعد از گردانیدن اسپ بدهند تا منفعت دهد *

ا هارنگي ; کب بشمر یعنی بهونرینگذي ا bhāhrangī? Clerodondron Siphonenthus?

² منبهالو or سنبهالو H., Sambhalu, Vitex Negundo.

باب هفتم در معرفت آنکه صفرا و گرمي از چه سبب برطبیعت اسپ غلبه کند ومعالجهٔ آن

چنین آوردهٔ اند که چون اسب را از ادریه و اغذیه چیزهات کرم و تیز و تلخ و شور بسیار دهند یا در تابستان بجای بندند که تپش آفتاب درو اثر نه کند یا در گرمی او را براه دور برند یا بسیار دوانند یا او را تسنه بدارند و بونت آب بدهند صفرا و درمی بر طبیعت او غلبه کند و ازان رنجور گردد و مرضهای بد پدید آید و معالجهٔ هر علتی که مناسب آن داشد به جای خود گفته آید *

علامت اسپی ۸۰ عفرا و گرمی در مراج او غالب شده باشد آنست که چسمهایش زرد شود و با سرخ - و دم دسیار زند و ماصل عرق ۱ند و تشنگی بیش از قاعد اعمود باشد، و بیهوش شود چاانچه اکر چابک درند خبر ده داشده باشد »

علج او - اول او را در اب سرد مرابقه و ساعهی بداردد و اشنا ا دهند و رگ بکشایفد و از ادویه و انحدیه چیزهای سرد دهند نا بامع باشد *

باب هشتم درمعالجهٔ اسپی که پیشاب خون کند

بدانکه این عات را هذدوان رخت نوسراو کویند و از نادو مقوا است و اکر درنی علت اسب از خوردن باز ماند علاج او دشوار باشد، علامت او -سر و اندام اسب گرم شود و دم بسیار رند و سر و کوش و و اندازد و در

⁾ Wif in tour MSS, probably ashnan, H., "bathing," One MS, has gottomy

² Rakat, H., "blood," and prassar, H., "urine" = prshab khan,

وقت پیشاب کردن بذالد - علاج او قاقله که در هندی الاچی گویند و تخم سینبهل با پوست و خارش کوفته و بیخته از هر یک ششدرم و مویز ربع سیر گرفته ادریه مذکور را بخوبند و با ربع سیر روغی کنجد بیامیزند و در علف درب بیدچند و هر روز اسب را بدهند تا علت دفع شود *

نوعدیگو شکو ربع سیر و نه درم برنج و شیر ربع سیر تخم خیار و باد رنگ که در هندی آنوا کهیوا گویند شش درم مجموع را بهم بیامیوند و هر روز اسپ را بدهند تا مرض دفع شود *

نوعدیکر دو سیر شیر و نیم سیر و نه درم روغی زرد - و ربع سیر شهد - و نه درم شکر باهم بیامیزند و اسپ را بدین حقنه کنند که نافع باشد و چیزهای سرد متل صندل بآب برگ کنار بر اعضای او طلا کنند و در این زحمت شیرینی و چربی و چیزهای خنک اسپ را بدهند که منفعت بدهد و زحمت دفع شود *

باب نهم درمعالجهد اسپی که خون ازدهان و بینی و مقعد او آید و خون پیشاب کند

این زحمت از غلبهٔ صفرا و گرمی باشد - اندام اسب گرمشود همچو آتش - چنانکه دست نهی بسوزد - و از خوردن او باز ماند - و این زحمت علاج ندارد - اما اگر خون از دهن و مقعد اسب نیاید و همین پیشاب او خون باشد و خون از بینیش آید علاج او اول اعضایش بروغی تدهین نمایند و منصل آب سرد بر اندامش بهاشند و چیزهای خنک که قبل ازین مذکور شد بر تن او طلا کنند ،

¹ Justine or west semal, the silk-cotton tree, Bombae mulabaricum.

دیگر ربع سیر مویز و ربع سیر و نه درم نبات و بانسه و السیر یعنی خس که بدان خسخانه سازند از هریک نه درم مجموع را یکجا بکوبند و هر روز با نیم آثار شهد بیامیزند و در وقت عباح اسب را بدهند تا زحمت دفع شود *

نوعدیگر پیت باب ارا و فافل دراز از هریک ششدرم ادریهٔ مذدور یکجا کوفته با نیم سیر شهد بیامیزند و هر روز اسب را بدهاد که مفید دود .

باب دهم درمعالجهٔ اسپی که ضیق النفس پیده کنده

این زحمت بیشتر از صفرا و درمی پیدا شود یا از زجر و مسست بسیار ده اسب را بدوانند بمارل دور برند و تیمار نامایند، - علامات او ال است که دم بسیار زند و بدشواری نفس او بر ابد و بینوار شود و هوش از وی برود و چشمهایش سرخ شود و اندامشگرم دردد و حق بسیار داد چون نفس کشد تهیکاهش خالی شود - چون دم فرو برد یا بیر دردن دربی علمت اگر آب از بیفیش آید و نفسس زدن در از دشوار تر شود و بدشواری دوا پذیرد علاج او آنست هایله و بایله وآمله از هر یک شسدرم کوفته و بیخته با ربع سیر برنج و ربع سیر شکر بیامیزند و اسب را درهاد که

نوعدیگر مویز و شکر از هر یک ربع سیر و شهد ربع سیر و نه درم فافل دراز و بانسه سبز و انار دانه از هر یک نه درم معجموع باهم دیا میزند و اسب را ددهند که نافع داشد *

ı پن پابرتا بر pit-papea, Hind., Fumaria parviflora.

نوعدیگر دوای مختصر - یکسیر خرما دانه و نه درم برگ بانسهٔ سبز یکجا کنند و اسب را بدهند که مفید بود *

دیگر پت پاپرا و بانسهٔ سبز از هریک نه درم با نیم سیر شهد بیامیزند و اسپ را بدهند - درین علت ولید؛ اسپ باید که جو باشد که مفید بود *

باب یازدهم در معالجه اسپی که بول او بسته باشد

علاصت او آنست که پایهای او گرد آورد و قضیب متصل بیرود کشد و باز بغلاف برد اسپ بیقرار شود این زحمت از باد پیدا باشد *

علاج او اطراف قضیبش بروغی تدهیی نمایند و بسرگیی گاؤ و برگ ارند گرم کنند و تخم چتراچهت آ و الاچی و خار خشک یعنی گوکهرو و پذیه دانه و تخم مجدیه که بهندی پیته گویند از هر یک ششدرم کوفته و بیخته با شراب قندی بیامیزند و اسب را بدهند و بربالای آن یک سیر شراب قندی و اگر شراب نباشد دو سیر جغرات ترش دهند که مغید بود بول بکشاید *

نوعدیگریک سیر برنج با چهار سیر دوغ ترش به بزند و اسب را بدهند که نافع بود و پیشاب از گرمي نیز بنده و علامت او آنست که قطره قطره از قضیبش بحیکد - آن بول سرخ یا زرد باشد * معالجهٔ آن اجمود * و گل

¹ چٽراچه، not traceable; chitra, H., the Barborry, Berberis aristata.

² وكبرو gokhrü, Hind., Tribulus terrestris.

³ Majdabh, Ar. (?), and petha, II., the white gourd melon.-Watt.

⁴ منون ع ajmūd, Ar. karafs, celery ; Apium graveolens.—Watt.

کیسوا نمیشود گوکهرو و از هریک ششدرم - نبات ربع سیر کوفته با ربع سیر و نه درم شهد مخلوط سازند و اسپ را بدهند که مفید بود - اگر از زیادتی بلغم و زکام بسته باشد علامت او آنست آن بول ابیض و سفید رنگ بود و قطره قطوه بحکد و غلیظ بود همان عالج مذکور از جهت پیشاب که از باد بسته باشد بکار برند که مفید بود *

باب دوازدهم درمعالجــهٔ اسپی که در شکم او کرم باشد

چون اسب را شیرینی و چربی بسیار دهند کرم در شکم او انتد و از باد نیز در شکم کرم پیدا شود - علامت آنست که اسب میل علف خوردن نکند روز بروز لاغر شود و زیر شکمش آماس کند و تیزی و تندی ازو برود و سرگینش نرم شود *

علاج آن- بادرنگ کابلی و اجمود از هریک ربع سیر و شطر ج و فلفل دراز و زنجبیل و نمکسنگ و زرد چوبه و تنبول و پرست نیب از هر یک ادویه مذکور نه درم کوفته و بیخته مجموع هفت قسمت نف و هر روز یک قسمت از آن به پیشاب گاو خمیر کرده اسب را بدهند که کرمها در شکم اسب بمیرند و یا بسرگیری بیرون آیند * دیگر تنبول و پوست نیب و هلیله و بلیله و آمله از هر یک ربع سیر بخوبند و با ده سیر آب بجوشانقد چندانکه بوزن بنج سیر آب به پزند و ربع سیر روغی کنجد در مودگ آید و دو سیر مونگ دران آب به پزند و ربع سیر روغی کنجد در مودگ بیامیزند و در وقت پیشیی اسب را بدهند که علتش دفع شود و بصلاح آید *

saffron ? Kesii, the flowers of Buten frondesa.

باب سیزدهم در معالجههٔ اسپیکه از مشقت و زجری که برو کنند رنجور گردد

بدانکه اسپ را چون بسیار دوانند و اسلحهٔ سنکینی دووی نهند و راه دور برند مانده شود و بی طاقت و عاجز گردد و ملول شود و علامت او آنست که دم بسیار زند و از خوردن باز ماند و سر بزیر افکند و بولش سوخ گردد * عَلاَج او تمام اندامش بروغی تدهین نمایند و رگ از کام و پهلوش بکشایند و از ادویه و اغذیه چیزهای خنک خورانند و درمیان آب بسیار بهبرند و ساعتی دارند و اشنان دهندش و مدنی بر او سوار نشوند و آسوده دارند و جای بستی او باید که نرم باشد که علت دفع شود *

باب چهاردهم در معالجهٔ اسپی که دندانها برهم نهد چنانکه نتواند کشاد و متصل آب از دهانش آید

علاج او سر و روی اسب بروغی ندهیی نمایند و به سرگین گار و برگ بید انجیر کرم کرده تسخین نمایند نافع باشد *

موعدیگر ربع سیر روغی کذجه تاخ در بینی اسب بریزند که نافع باشد *

نوعدیگر بهون رینکنی و کهری رینگنی و هلیله و بلیله و آمله و تنبول
و پوست نیب و کلو از هر یک نه درم مکوبند و با هشت سیر آب
بجوشانند چنانکه بوزن چهار سیر آید و یک سیر صوبگ در آن آب بهپزند

ا گئري رنگلي There do not appear to be two kinds of neight, but the plant has many names, one of which is khariyan maraghan.

و بعد ازان ششدرم زنجبیل و نه درم نمسنگ و فلفل دراز و گرد هر یک ششدرم کوفته و بیخته کند و ربع سیر شهد و روغی کنجد و روغی ستور از هر یک نه درم بآن مُنگ بیامیزند و اسب را بدهند که نافع باشد و الله اعلم بالصواب *

باب پانزدهم در معالجه اسپی که باد و صفرا در طبیعت او غلبه کرده و ملول گردد و بزبان هندی این علت را برامت گویند

علامت او آن است که تمام اعضای اسپ خشک شود چنانکه هیچ طرف نقواند گردید و پیشاب خون کند و سر فرو اندازد و چشمها بهبنده و متصل بخواب رود و اندامش کرم شود و نصف اعضای عتب او کچ گردد و پایهایش سست شود و فرو گذارد و بیتراز گردد و از خوردن داز ماند - این زحمت علاح نیذیرد و اگر چنانکه درین زحمت نارزد و از خوردن باز نه ماند دوا پذیر باشد *

علاج آو - تخم ارند دو درم و کلو و تخم خیار و باد رنگ از هر یک شددرم و نبات ربع سیر مجموع یکجا کرده بکوبند با ربع سیر و نه درم شهد بیامیزند و اسب را دهند و اگر خواهند که حقنه کنند هم همین دارو بکار برند و اگر بر اندامش بمالند هم همین دارو پسنده است و هم آرد جو بریان کرده با شیر و روغی و نبات بدهند که نافع باشد و اگر باین ادویه علاج نپذیرد داغ کنند *

باب شانزدهم در علاج ومعرفت اجناس آماس افراس ومعالجه آن

چنین آورده اند که اسپ از شش علت آماس پیدا کند - اول آز باد - دریم از بلغم - سویم از صفرا و گرمي - چهارم آنست که باد و بلغم و صفرا یکجا شود و اعضای اسپ ازان آماس کند و این آماس نیز ازینهاست که جبر و زور بر اسپ کنند و اسپ را در مشقت اندازند - پنجم خون او سوخته گردد و آماس ازر پیدا کند - ششم از ریش و دانه که اسپ پیدا کند یا زخمي خورده باشد و در علاج آن تعلل کند بدان اسپ

علامت آماس که از باد باشد آنست که چون دست بر آن فهي آماس مذکور سرد و فرم باشد و انجه از زکام و خلط فاسد باشد سرد بود و آماس که این که از گرمي و صغرا بود گرم باشد و زود پخته شود و آماس که این علامتها همه داشته باشد بدانکه سه علت باهم جمع شده و تی اسپ ازان آماس کرده و آماسی که از زخم و دانه باشد علامت آن مثل آماسي بود که از گرمی پیدا شده باشد »

علاج آین آماسها - اول آنست که طین الغمل که در هذه راپره ¹ گویده و این درخت پهلو و فیولا میباشد باید که آنرا بیارند و این گلیست

¹ د (الله - رائه), this Indian name untraceable. Earth from ant-hills is used in medicine.

يبار², in one MS. نيلر; possibly an error for پيلو the Arāk (Ar.) tree, Salvadora oleoides.—Watt.

که دیوک او مورچها و حیوان دیگر جمع کرده باشد و نمک "سانبهر و زیره یکجا کنند و بآب خمیر کنند و بر جائی که آماس کرده باشد ضماد کنند که آماس مذکور را فرو نشاند و یا بیزد « دیگر آماس اگر جائی باشد که رگ توان کشاد بکشایند و الا بر آن آماس حجامت کنند و خون بکشند و بعد ازان زنجبیل و فلفل دراز از هر یک چهار درم شاهتره " و ایلوت از هر یک شددرم کوفته و بیخته با نیم سیر روغی زرد " بیامیزند و اسب را بدهند نام باشد «

دیگر معالجهٔ اسپی که درمیان ناف و شکمش آماس کند - رگ زدن مناسب و خون کشیدن هم مناسب تر از معالجه کردن - اما ادویه آنست که بعد از خون گرفتی اسکند و شاهترون را با پیشاب گاو بسایند و بران آماس ضماد کنفد یعنی طلا کفند - اگر این آماس از باد باشد و بلغم بود ساجی کهارهٔ چهار درم با نیم سیر روغی اسپ را بدهند - برگ کمبوی آ و برگ ورن و چولای باهم گرم کفند و بروغی چرب سازند و بلتّه بر آن آماس بندند که آماس فرو کشد * اما آماسی که تمام سر و روی اسپ بگیرد *

علاج اول رگ از کام بکشاید و از طرف گلویش نیز و اگر آماس فرو نه نشیند بر تمام رویش خجامت کنانند و خون بکشند که نافع باشد -

¹ Divak for dimak "white-ant."

ي ساتهري ; wherever this word occurs, one MS. has شاهتری and another

ورغن گاو and in another روغن ستور .in one MS روغن زرد 3

ساتهری and in another سانبهر , in one MS. سانبهر

ابرگ پوی, in one MS. برگ پوی; the leaves of the Po,i or Indian Spinach are used as a poultice.

ون ون ; baran is said to be Cratæva religiosa; the leaves are used in medicine.

اگر آماس مذکور تمام سر و گردن اسپ تا بغلها و پشت را بگیرد این نیز از آماسهای دیگر است تمام اندامش بدرد آید اسپ روز بروز لاغر شود و از خوردن باز ماند * علاج بعد از خون کشیدن ساجی و روغن کشجد و شیر ها برگ اکرها باهم بیامیزند و بر آماس مذکور بماللد که فافع باشد و اگر فرو نشیند آخر داغ کنند و این چاشنی دهند ساجی و ساتهری با روغن سرشف باهم آمیخته اسپ را دهند که شفا یابد *

باب هفدهم درمعرفت انواع سرفه افراس ومعالجه آن سرفه که ازباد باشد

علامت او آنست آب از بینی اسپ آید مانند کف دریا *

علام آو آنست دسمول دو سیر با یک می و ده سیر آب بجوشانند

چندانکه بوزن دوازده سیر آید یکسیر زنجبیل کوفته و بیخته با چهار سیر روغی

و چهار سیر شیر گوسفند در آن آب بیامیزند و بار دیگر بجوشانند چندانکه

بوزن چهار سیر آید و هر روز نیم سیر ازان آب در وقت هر صباح بخورانند

نوعدیگر زنجبیل نه درم کوفته و بیخته هر روز با نیم سیر شیر گوسفند و نیم سیر شهد بیامیزند و هر روز اسپ را بدهند که نافع باشد و زحمت دفع شود * اما سرفه که از صفرا و گرمي پیدا کند علامت او آنست که آبی از بینیش آید سبز فام باشد - اگر در اول حال درای او فکند آخر بجای رسد که چون سرفه کند بجای خلط خون از بیني افتد و اسپ لاغر شود - مطلق از خوردن بماند و این نوع سرفه بدشواري علاج پذیرد *

[.] آک = اکری 1

علاج آن هر روز بانسه و زنجبیل از هر یک نه درم کوننه و بیخته با ربع سیر روغی بیامیوند و هر روز اسپ را بدهند و دریی زحمت دانهٔ او باید که صونگ باشد *

دیگر سوفه که از زکام و بلغم باشد علاصت او آنست که از بینی اسپ آب متواتر آید و سفید باشد - علاج هلیله و بلیله و آمله و پوست شیطوج که بهندی چترا چهال گویند از هریک پنجدرم کوفقه و بیخته با نه درم بانسه و نیم سیر شهد هر روز اسب را دهند *

دیکر بهون رینکني و هلیله و بلیله و آمله و پتول او پوست نیب وکلو از هریک نه درم بکوبند و با ده سیر آب بجوشانند چندانکه بوزن پنم سیر آید - سرد کنند و دو سیر مونگ در آن به پزند و هر روز رقت عصر دانه بلسپ دهند که شفا یابد - رکاه باشد باد و بلعم و صفرا یکجا جمع شوند و طبیعت سرفه پیدا کند و علامت این سوفه آن باشد که خلطی کد از بیني آید نشانهای مذکور همه دران باشد - آن زحمت دوا پذیر نبود آخر بمیرد و هو الله باقی و کل شی هالک الا وجهه +

باب هشت دهم در معالجه اسپی که علت فواق پیداکند و بزبان هندی هوک گویند

چون سیده اسپ این علمت بیدا کند و آن ماد زور خد و از سینه بحلقش آید اکر درین زحمت وجع پیدا کند البقه نزید و این عامت از بدهضمی پیدا شود و این دوا پذیر نباشد *

اللهول Patol, II., Tuchosanthe, encumering.—Watt. In two MSS. اللهول.

s in one MS. کلوی; probably, gilo,c or Timospora cordifolia -- Watt.

^{*} Vide page 51, note 2.

علاج او بیخ درخت بیل و بیخ درخت ارلو از هریک ادریه نه درم مجموع یکجا بکوبند با نیم سیر روغی و یکنیم پار شهد مخلوط سازند و بدهند و بالای این ادریه یکسیرپیشاب گوسفند در حلقش بریزند که مفید بود و دیگر از ادریهٔ مذکور هر یک دو سیر و نیم بکوبند و در بست سیر آب بجوشانند (و هر جا که سیر واقع شود هفناد درم اعتبار کنند) و چندانکه بجوشانند که دوازده سیر ماند - بعد ازان آب را صاف کنند و چهارسیر روغی و یک سیر زنجبیل کونته و بیخته درآن آب انداخته باز بجوشانند چندانکه روغی فقط بافی بماند و هر روز نیم سیر ازان روغی در حلقش بریزند - علت دفع شود *

دوع دیگر دیودار دو درم بهون رینگنی که آفرا کتائی نیز گویند و زنجبیل از هر یک نه درم کوفته و بیخته با یک پاو روغی کفجد خلط کنند و اسپ را بدهند که نامع ماشد *

دیگر بین پر طاؤس بسوزانند و مقدار نه درم خاکستر آن با یکنیم پار شهد آمیخته اسب را بدهند که علت دفع شود *

باب نوزدهم در معالجهٔ اسپی که علت دق پیدا کند و در هندی آن راکهین ٔ گویند

این علت از شکستگی پیدا شود متل آنکه از جای بلند افتد یا از پوشانیدن سلاح سنگین و یا دمنزل دور برده باشد یا بدیواری یا بجای دکه خورده باشد و در اعضای او خون فاسد جمع شود و اسپ ازان

arlii, II., Oroxylum indicum.-Watt.

² مين vide page 54, note 3.

^{3 853,} for Hindi dhakka, m., u jostle, shove, shock, etc.

ضعیف و ناتوان گرده و دق پیدا کند و این مرض بزبان هندی بوهیار انیز گویند - علامت او آن است که روز بروز اسب لاغر شود و شکمش بزرگ کرده درخشندگی از موی تن او برود آوازش پست شود و نشاط و تیزی از وی برود و پیشابش سرخ یا زرد شود و نفس آهسته زند و اندامش گرم شود و اشتهای او کم کردد و دایم سرفه کند و بنظر چنان نماید که سالها رنج کسیده باشد * اسپی که این علت پیدا کند اکثر نزید و الا اگر درین رخمت از خوردن باز نماند و اسب جوان و قوی باشد و موض دیرینه نباشد صلاح پذیر بود *

علاج او بین ارند و چترا چهال وهلیله و بلیله و آمله از هریک پنجدرم کونته بشراب آمیخته هر صباح بدهند و بر بالای آن یکسیر شراب قندی در حلقش بریزند تا علت دفع شود ،

فیکر پت پاپرا و فلفل دراز از هریک شده رم کوفته و بیخته در نه درم برک بانسه پیچیده هرصباح باسب بدهند و در وقت شام فلفل دراز و تباشیر و لاکهه از هریک ششدرم در دو نیم سیو شیر 'دوسفند 'درم کرده' درحلق اسب بریزند که مفید بود ۰

نوع دیگر بک سیر لایه در چهار سیر روغی دنجد بجوشانند و سرد کرفه اندام اسپ را بروغی تدهین نمایند و رک از اطراف پهلوی او بکشایند م

دیکر گوشت گومفند یا گوشت آهو یا دوشت خوک مقدار دو سیر طبیخ نموده اسب را دهند و از عاف دوب بدهند تا علت دفع شود *

imtracoablo, لوسيار - لوهيار - اوهبار - دوهبار 1

باب بستم در معالجه اسبی که خون در تمام اعضای او فاسد شود و مرض پیدا کند

علامت او آن که تمام اعضای او آماس کند و گرم و خشک گردد و سرش سنگین گردد و گردن فرو گذارد و نتواند گردید و بول خون کذد و نتواند که یکبار پا بزمین نهد و صوی اعضای او از درخشددگی باز ماند و برزه دار شود *

علاج او تمام اعضایش تدهیی کنند و یک سیر روغی در حلق بریزند و بر اطراف سینه و بر بالای زانوهای او و اطراف پهلویش یکبار رک بکشایند و از ادریه و اغذیه زنجبیل و فلفل دراز هر یک ششدرم کوفقه و بیخته با نه درم برک بانسه داخل نیم سیر شهد یا نیمسیر شراب کوده اسپ را دهند *

نوع دیگر هلیله بلیله آمله و برگ نیب از هر یک یکپار کوفته و بیخته با ده سیر آب بجوشانند چندانکه بوزن پنج آثار بماند صاف کنند و آن قدر مونگ که دران آب توان پخت بپوند و اسپ را بدهند که مفید باشد *

دیگر دو و نیم سیو شیر و یکنیم پاو روغی و نیم سیر شهد باهم آمیخته اسپ را حقنه کنند که مفید بود *

باب بست و یکم در معالجهٔ اسپی که از نمک بسیار خوردن معلول و بیمار گردد

دعضی مردم چون اسپ را درانند یا از رالا درر آرند نمک دهند - اینخطا ست ازانکه طبیعت اسپ گرم است و چون درانند یا برالا دور برند درمی او زیادلا شود و نمک همگرم - اگر دران حالت نمک دهند سیند

و درونهٔ اسپ بسوزه بلکه تپ آورد - اسپ را بسیار نمک هرگز نباید داد و استادان گفته اند که اسب کلان را در هفتهٔ سه پاو و اسب میانه را نیم سیر و اسب خورد را یک پاو نمک دهند - بادد که ازین ران م و زیاده نباشد (و آنچه درین کتاب سیر مذخور میشود آن آثار خام است و آن هفتاد و دو درم است) علامت مضرت او آنست که گرمی و صفرا بر طبیعت اسب غلبه کند و تشنه شود - هر چند آب خورد تشنگی درود - و بر اعضای او دانهٔ گرمی بر آید و آن اسب سونه ببدا میکند *

علاج آو آنست که در تالاب یا جائی ده آب بسیار باشد او را بسویند و ساعتی او را در آب بدارند و باز بیسوری آرند و دل ولای تالاب را بر اعضای او طلاع کنند و ساعتی بدارند تا خشک شود و باز اسب را در آب بدارند و پاک بشویند و بیروی آرند - بکسیر شکر و دیم سیر شهد و نیم سیر رفی و رفی سیر شهر در حلق بریزند که مفید بود و از مرغ یا از طاوس شوریا سازند و اسپ را بدهند که مفید شود و عاف کبل بعنی دوم دهند و او را موض بار جای سرد به بندند که علت دفع شود و هندوای این موض را موض لوی و پاپر آگریند و الله اعلم بالصواب *

باب بست دویم در معالجهٔ اسپی که از آب خوردن بیوقت بیمار و مریض شود

بدانکه اسب را که براه دور برده باشند یا بدرانند یا زیر بار کول عاجز کرده باشند خونش بجوش آند - اکر آب دهند آن خون کرم در رگ و پی

not traveable. This disease 1- generally called large phatina by Hindus

او سرد شود و به بنده و بدان سبب اعضاء بتخصیص شکمش آماس گیرد - علامت او آنست که سرگین و پیشابش به بندد و متصل آب از چشمش آید و سست شود و بخسید *

علاج او قسط شیویی که یار هندی ایلوت اگوید با قدار از روغی کذیجد بیامیزد و گرم کلید - چون سرد شود بر اعضای اسپ بمالفد و بعد ازان بسرگین گاو و بوگ ارد تسخین نماید *

دیگر نمکسنگ و نمک کاج و نمک سیالا و سونچو از هر یک سه درم مجموعها یکجا بکوبند و با دوغ ترش آمیخته هر روز وقت بامداد باسپ بدهند و بر بالای آن دو سیر دوغ ترش و یکسیر آسو ده از شهد ساخته باشند در حلقش بریزند که مغید بود و الله اعلم بالصواب *

باب بست و سویم در معالجهٔ اسپی که از خورانیدن روغی بسیار علت پیدا کند

بدانکه چون روغی و چربي بسیار دهند باد پیدا کند و هرچه خورد هضم نقواند کرد - علامت او آنست که سرگیی نرم و بدبو باشد و شکمه بر آید و هر ساعت بخسید و باز بر خیهود و میل بر علف نکند - پایهایش بقدر آماس کند *

علاج یکسیر دسمول با هشت سیر آب بجوشانند چندانکه بوزن یکسیر آید سرد کنند و یکسیر اجهی و نه درم نمک سنگ بآن بیامیزند و اسپ را باین جالب حقنه دهند *

ابلوت vide page 66, note 3. One MS. invariably has بالموت for ابلوت

دیگر آنکوزه و پینس ۱ از هر یک چهار درم و فلفل دراز و تی از در یک ششدرم و فلفل دراز و تی از در یک ششدرم و فمکسفگ نه درم کوفته و بیخته با یکسیه شراب قندی هر ررز اسب را بدهند که زحمت دفع شود ۰

باب بست و چهارم در معالجه اسپی که از بسیار خوردن غله پخته و خام معلول شود و سرگین نرم کند

بدافکه اسهی که او را حاش و مونه بسیار کوراندد شکمس بایاد شود و بلکه آماس دند ۲

علج آن تیج و اجمود و فلفل درد و هینگ از هریک جهار درم و ذمک سنگ نه درم دوقته و بیخته باهم بیامیزند و باآب صخاوط سازد. و باسب بدهند که زحمت دفع شود *

بدانکه استادان این فی گفته اند که اور در دادهٔ اسب کوده، - داخل شده باشد آنرا اکر اسپ بخورد باد و بلغم و عفرا در طبیعت او غلبه کفد علاصت او آن باشد به هر ساعت خوی کند و اندامش درم تنود و بلوزد و بیهوش و دیوانه شود و هر ساعت بیفتد و بر خیزد و علاج آن کل تالاب آورده گرم کنند و تمام اعضای اسب وا بمالند و یکسیر دسمول چنادکه مذکور شد جلاب سازند و نه درم نمک سفگ و ششدرم خرفل و بیم سیر رغی کفجه دران آب جلاب بیامیزند و اسب را حقفه دهند - به شود و بیگر چونکه اسب را دانه پخنه بسیار دهند اشتهای او ام شود و هرجه

vale page att, note 2 يرسن 1

[.] kodia or kodon, the Kodo millet, Paspalum scrobiculatum.

بخورد هضم نشود و پاهای او بقدر آماس کند و سینه اش سنگین شود و باد در شکمش افقد علاج او بر اطراف سینه یا از پهلوی او رگ بکشایند و معالجهٔ که پیش ازین مذکور شد بکار برند که مغید بود *

دیگر گاه باشد که از بدهضمي شکم اسپ براند و سرگین او همچرن آب گردد و این را بربان هذای زحمت اینسار اگویند و درین زحمت اسب از خوردن باز ماند و شکمش به پیچد *

علاج او انار دانه و زنجبیل و فلفل دراز و نمکسفگ و بال بیل نکه هفوز سخت نشده باشد (و بیل چیزیست که در گجرات اچار میسازند و جهت رفع این زحمت بآدم هم میدهند) و بقیش از هر یک چهار درم کوفته و بیخته هر روز با یکسیو شراب قندی در وقت آفناب برآمدن بدهند که نافع باشد *

نوعدیگر علاج - ایدسار انار دانهٔ خام نه درم و نتهه هزده درم و کانبیل و اندرجو و صوته و رسوت از هر یک نه درم - این همه ادریه کوفته مقدار نیم سیر ازین ادریه با یکپار شهد باسب بدهند که شفا یابد +

نوعدیکر برنج رکته از هریک یکها ربایکسیر برنج ساتهی به پرند و یک سیر جغرات و یکهار روغی داخل نموده بدهند و سه روز ولیده بدهند و گربهتر نشود هفت روز بدهند - بعد ازان شوربای گرشت و برنج پخته بدهند روز اول اندک دانه دهند هر روز بتدریج زیاده کنند تا به حال خود آید - علت او و زحمت دفع شود ،

النسار ، a form of indigostion ; Sk. Atisara, 'dysontery.'

و الله بيل II., the unripe bel fruit (bal, II., immature).

[:] كانيدل kambhal, II., the monkey-face tree, Mallotus philippinensis.

باب بست و پنجم در معالجهٔ اسپی که علت شقاق پیدداکند،

شقاق را بزبان هذدي زخ گویند ر این علت از نساد خون باشد و زیادتي بلغم پیدا شود یا آنکه اسپ دکه خورده باشد بر چوني یا پایش بر سنکی آید و ریش شود و یا بریسمانی ساویده گردد چون در تداوي آن تغافل کندد ریش بدشواري علاج پذیرد و این زحمت بیشتر بر دست نسبت پای اسپ باشد *

علاج آو آنست که در آب سرد بدارند ساعتی و بعد از آن زنجبیل و شیطرج و فلفل گود و دانت او ایلوت از هر یک نه درم با بول گاو سحق کنند و هر قدری که دانند بران ریس بمالند تا زحمت دفع شود -

نوعدیگر هلیله و بینج اکره و زنجبیل و پانجی و نمک سنگ و سانبه و را بینج سرکه و یعنی سرپهوکا و هر یک بنجدرم و با پیشاب گرم کنند و برجای که ریش باشد علاج کنند که مفید بود ...

نوعدیکر سرشف و موته و پوار از هر یک ششدرم با بول گار سحق کنند و بریش او بمالند که بصلاح آید *

دیگر یکهفته هر روز سه پار روغی ستور و ربع سیر برگ نیب و ششدرم کوکهرو ناهم بیامیزند و در حلق اسب ریزند که علت بر طرف شود *

ا تانت danti, H. (root - dantimāl). Baliospermum montanum.

ينجِي - بانجِي būpchi, the Purple Flea-bane, Vernonia cathelmintica.

نين سرکهو سدي سرپيوکا: « sarphonkā, H., Tephrosia purpurea

pawar, also panwar, H., the Fretal Cassia, Oassia Tora.

دیگر هیرا کسیس و کنهه و پوست شیطرج و برگ نیل خشک بسایند و بران ریش به بندند که خشک شود انشاء الله موی او بر آید و به شود نوعدیکر مور توتیا و پهتکری و هیرا کسیس از هر یک دو درم بساوند و آهک خوب تازه بآب لیمون حل کنند و قدری ادریهٔ مذکور درار آهک اندازند و ریش اسپ نیز بآب لیمون بساوند و آهک حل شده و بجراحت نهاده بندند و آن وقت که بسته باشد باز همان وقت بکشاینه بچهار روز یا پنجروز که به بندد زحمت دفع شود و الله اعلم با الصواب ،

باب بست و ششم در معالجهٔ اسپیکه گری داشته باشد یا پیدا کند

بدانکه این علت از حرارت خون فاسده بر طبیعت اسپ غالب شود و از پوست اسپ ظاهر شود *

علاج آن نخست از گردنش رگ بکشایند و از هر دو دست نیز و از بول و سرکین گاو با شراب بیامیزند و بر انجا که زور کرده باشد طلا کنند بلکه بر تمام اعضایش بمالند که صفید دود *

نوعدیکر نمکسنگ و بینج کرنج و تخم خودل سفید و فلفل دراز و شیطرج از هر یک ربح سیر کوفته و بیخته با پنج سیر آب گوم برگ نیب و پنج سیر بول گاو بیامیوند و بر اعضای اسب طلا کنند که مفید بود *

نوعدیگر دو هفنه هر روز یکسیر روغی با ششدرم ساجی در حلق اسپ بریزند که نافع ماشد و از ولیده موتهه دهند که زحمت دفع شود *

¹ ספר "mór-tūtiā = Nīlā-tūtiā, Copper Sulphate or Blue Stone.

باب بست وهفتم درمعالجهٔ اسبی که برتی خود آبلها پیدا کند انرا بزبان هندی بیل گویند

این زحمت از بسیاری روغی و داده بعثه دادن پیدا شود و اگر آبلها در نصف بیش اسب در اید از بلغم و زکام باشد و اکر به پشت اش غلبه کند از صفوا و گرمی بود و اگر در مفاتله و یاهای او ظاهر شود از باد بود و آن آبله اگر خورد دود متدار داده آمله است و درزگیش دهدر گردگان داشد ه

علاج آن اول آباها را دشگاه د و چرک و گذرگی که باشد بیرون آورند و بجای آن شیرهٔ زقوم پر دفند و با شیرهٔ اک - بعد ازان نیم سیر روغن بجوشانف و نه درم مرر توتیا سحق کرده بروغن آمید نه در آباه ها طلا کنند * بوع دیکر شیطر ج و زنجبیل و هلیله و بلیله و آمله و بانسهٔ خشک ترایمان و کلواری و ایالچی و بهارسرو و بت بابره و دون ریکفی و پوست نیم و دهارری و ایالچی و بهارسرو و بت بابره و دون ریکفی و پوست نیم و دهارری و دون ادویه مذکور را از هر یک و بع سیر و جمع یکمها بکونند و هفت قسمت کنند و هر روز بک قسمت ازان با هشت سیر آب بجوشانند چندانکه دوزن یکسیر آید صاف دمابند، چون سرد شون وقت عباح بجوشانند چندانکه دوزن یکسیر آید صاف دمابند، چون سرد شون وقت عباح بحوشانند به بریزند که نافع باشد و

^{1 ·} Bd ', vide page 55, note 2.

² alary, Trayamān (in Bombay) = asbarg, H., Delphinium Zatil.

ا كاواري kalvārī, in Sind - kabra or her, 11., The Edible Caper. Capparis spinosa.

[.] not tracerble ويهار سوو - ايار سر ه

ь salet dham i, H., Zizyphus rugosa.

ة كريات Kiryat, H., the Creat, Andrographie paniculata.

نوعدیکر روغی بهرامی هر روز یکنیم پاو در حلق اسپ بریزانف که مفید بود و علت رفع شود * و چنیی آورده اند که اسپ فربه را چری در هرای گرم درانند خونش بهرش آید و فاسد شود و از غلبهٔ خری فاسد - گاه باشد که آبلهای بیل از زیر گلو تا بر اطراف گردی اسپ بر آید و این نوع نخستین است که مذکور شد - و اسپ را درین زحمت بیم هلاک است بزود دوا نه پذیره - و علامت او آنست که متصل خوی کند و از گرمی مضطرب شود و بلرزد و بیهرش گردد و دهانش خشک گردد علاجش چنانکه مضطرب شود و بلرزد و بیهرش گردد و درمیان آن تخمها باشند که مانند تخم مذود ل - اگر دانه را بشگافند و درمیان او سبز فام بود علاج نکنند که فایده نبود و آن اسپ نزید و اگر بونگ دیگر بود آن تخم را و چرکی که دران نبود و آن اسپ نزید و برای آرند و بجای آن قرنفل سحق کرده پر کنند و بران آبله

ديكر ربع سير قرنفل را بآب معجون ساخته باسب بدهند *

دیگر آنست که از گرمي اندارون اسپ باشد - دانهٔ خورد بر اعضایش بر آید و پخته شود و آب ازان روان گردد - علامت گرمي آنست که چشمش سرخ شود و پیشابش زرد شود و دم بسیار زند و لاغر شود *

ملاج آن برگ بریا برگ کهرنی یا برگ پپلی درآب بجوشانند وچون آب سرد شود بر اعضای اسپ چرب کنند * چاشنی هلیله نیم سیر و آمله نیم سیر و برنج نیم سیر و شکر یک سیر کوفته و بیخته باهم بیامیزند و هفت قسمت کنند و هر روز یک قسمت ازان با نیم سیر روغی بیامیزند و بدهند که نافع باشد *

¹ بهراهي probably for بالمراهي brāhmī, H., Asiatic Penny-wort. According to the Makhzan, Vol. II, p. 1422, bahrāmaj is another name for bed-mushk, or the Sallow, Salix Caprea, from the flowers of which a valuable oil is obtained.

باب بست و هشتم در معالجهٔ اسپی که سینهٔ او سنگیس شود و آماس کند

اسپیکه این زحمت داشنه باشد اهل فارس حمل گویند و مردم هذه آنرا جوگیره گویند و بعضی برا خوانند و ماده این زحمت از باد باشد یا از بدهضمی که بعد از خوردن دانه برو سوار شوند و بدوانند با دمنزل دو برند و چون ازان فرود آیند فی الحال لجام از سرش بر دیرند و در قائضه ندارند و تیمار بواجبی نذمایند در کوفت بماند و علف که خورده باشد هضم نتواند کود علامت او آنست که سینه اش سنگین شود و انگ گردد بلکه از راه رفتی بماند *

علاج اول از سر و کردن و سینه و دوش او بروغی کفجد چرب کنده و مالش بسیار دهند و را کر از بدهضمي سینه اش سنگین شده باشد علامت او آنست که سرفهٔ بسیار کند - سینه اش بروغی ستور تدهین نمایند و بسریین کار و برگ بید انجیر تسخین کنند و بر اطراف سینه او رگ کسایند و سه روز اسپ را دانه ندهند و اکر بصلاح نیاید یکهفنه هر روز ربع سیر روغن کنجد و نه درم سیر که بزبان هندي لهسن دوبند و با یکسیر قند مخاوط کنند و اسب را دهند که مفید بود *

نوعدیگر هینگ و بچ و کرو و اجمود و بادسه و آمله و پیدس و انار دانه و نمک سنگ و زنجهیل از هریک ربع سیر و هلیله یکسیر و نیم باز کوفته و بیخته هفت جا قسمت کنند و هر روز یک قسمت با شراب قندی اسپ را بدهند و یک سیر شراب در حلقس بریزند (سیر که بوزن ادویه

ا بخر hamir? Hamir in Ar. is applied to a horse suffering from indigestion from enting barley.

² كرو karū, H., Gentiana Kurroo.

مذكور شد هفتان و دو درم اعتبار كنن و يكپاو كه نوشته ميشود چهارم حصه آثار است كه مذكور شده و آن هژده درم است) اگر شواب نباشد نيم سير شهد در حلق بريزند كه مفيد باشد و اگر اين علت كهنه باشد و به اين ادريه مذكور نرود بر اطراف سينه اش نزديگ شانه داغ كنند كه زحمت دفع شود و در معالجهٔ اين زهمت سرعت بايد كرد - اگر توقف كنند علج كردن او دشوار شود و بعد ازان اسب به حال خود نيايد *

نوعدیگر اگر سر شانهٔ اسپ درد کند یا از باد خشک شود و بدان سبب لنگ شود * علاج که از برای اسپ جوگیره مذکور شده است بکار برند که مفید بود - اگر فائده ندهد و شانه اش همچنانکه خشک مانده بلنگد شانهاش را بشگافند و بدهن پرباد کنند چنانکه پوست از روی استخوان برخیزد و بچربی گرم کرده تسخین نمایند که اصلاح یابد - و اگر کفل اسپ و رانهایش از باد خشک شود همین علاج مذکور از تدهین و تسخین و ادویه و شگافتی عمل نمایند که مغید بود *

باب بست و نهم در معالجهٔ علتی که در قضیب اسپ ظاهر گردد

این علت بیشتر از گرمي پیدا شود و سر قضیبش آماس کند و دانهای گرمي بر آورد و خارش پیدا کند - اگر در معالجهٔ او تاخیر کنند گاه باشد که کرم درو افتد *

علج ار - رگ از طرف اندرون رانهای او بکشاید و این رگ را بوبان هندی پت رگ اگوید *

ا پت رگ, untraceable.

دیگر آب سرد در قضیب بیفشانند و بروغی چرب کنند - نه درم برگ نیب با یکسیو خرما خلط کنند - یکهفته هر روز اسب را بدهند که علت دفع شود *

باب سی ام در معالجهٔ انواع آماس خصیهٔ اسپ

ایس آماس چند نوع میباشد - ادر از باد داشد علامت او ۸۰ چون دست بروی نهند سرد و نرم بود ۱۰

عُلَج او - اپلوت و زیره بودر که بهذه ی جوکهار اگویند ساتهری از هر یک چهار درم کوفته و بیخته با ربع سیر روغی بیامیوند و هر روز بر خصیهاش ضماد کنند که مفید بود *

دیگر آبی که ماهی درو جوشانیده باشند موازنهٔ یک سیر هر روز اسپ را بدهند که علت رفع شود اما خصیهٔ اسب ادر از زیادتی بلغم اماس کند علامت او آنست که اماس سخت باشد و بول بدشواری کند *

علاج او - زنجبیل و فلفل دراز و درد و شاهتره و جراهار از هر یک شدرم کوفته و بیخته با سیر شراب بیامیزند و هر بام داد در حلق اسب بریزند که مفید بود - اگر شراب فیاشد اسوی که از شهد درست کرده باشد مناسب باشد *

دیگر په چروز هر صباح به یکسیر روغی کفجه تایم اسب را حقفه کففه که زحمت رفع گردد و خصیهٔ اسپ را بمالفه و بسریس کاو و برگ بید انجیر تسخین نمایفه *

دیگر فلفل دراز و پیلي مول و چوک و شیطر چ و زنجبیل و جوکهار از هریک پنجدرم کوفته و بیخته در دو سیر مونگ پخته کرده مخلوط کنند و رقت صبح باسب بدهند که مفید است - و روزی دربار اسپ را بگردانند و نخود را بآب تر کرده بدهند کربی " با علف خشک دریی علت باسپ باید داد که مفید است *

نُوعديگر اگر خصيه اسپ از گرمي آماس كذه علامت او آنست كه سرخ شود و دانهای گرمي بر آن بر آيذد *

علج او آنکه خصیه اش را بروغی چرب کنند و پوست درخت کهرني یا درخت بر یا درخت پیپل بآب سحق کنند و بر خصیه اش ضماد نمایند *

دیگر نه درم موته و شاهنره و یکیاو جل کونهین و راسوا و ربع سیر مجموع بکوبند - با هست سیر آب بجوشانند چنانکه بوزن یکسیر بماند - صاف کنند و ربع سیر نبات در آن شوبت سازند و یکهفته هر صباح در حلق دریزند که علت رفع شود *

دیکرنه درم نبات و ربع سیر شهد و نیم سیر و نه درم روغی زرد در دو سیر شراب آمیخته اسپ را حقنه کنند - سه روز بایی نوع عمل نمایند که مغید است *

د د منه د chūk, H., Sorrel, Bladder Dock, Rumex vesicarius.

² كرني karbî or kurbī, the stalks of Sorghum vulgare, the Indian or great millet.—Watt.

ع ينزين Jal-kumbī ? Pistia Stratiotes.

soa, H., barley cut as fodder.

اما خصیه اسپ از باد و بلغم و صفرا آماس کند اندرون خصیه اش پخته شود و علامتهای مذکور همه برو ظاهر شود - این نوع آماس صعبتر از آماسها که ذکر کرده شده است - همان علاجی که جهت آنها کفته شده است عمل نمایند که مغید بود - و ادر بهتر نشود آن اسب خصیه اش بشگافند و چرک و کندی که از پخته گی پیدا شده باشد بیرون آرند تا شفا یابد و الله اعلم با الصواب *

باب سي و يكم در معالجهٔ اسپيكه يك خصيه بكشد و باز وا گذارد

بداند خون و بلغم داهم جمع شود و در طبیعت اسب این علت بیدا کفد و یکهای او از طرفی که خصیه باشد انگ شود « دوای آن - از انهاش نزدیک خصیه را رک بکشایند و خصیه اش بروش چرب کفند . سردین و پیشاب کاز با نمگ در دیگ کفند و دجوشانند و از آتش فرو بیرند و ساعتی بزیر خصیهٔ او بدارند تا بخار آن به خدیه اش رسد که نافع ست و غاه داس و پوست درخت خار از هر یک ربع سیر دا دیم سبو سمول دکوبند و در درازده و نیم سیر آب بجوشاند چندانکه دکنیم سیر دماند سرد کنند و یکهاو روغی کفیک در آن آب انداخته است را حتنه کنند سرد خوش در شود در آن آب انداخته است را حتنه کنند

دیگر ایلوت یکنیم پاؤ و بیتس و فافل دراز هر یک بکیاز و جوکهار هینگ از هر یک نه درم کوفاه و بیخنه هفت قسمت کافد و یکنیم باؤ وغن کفجه مخاوط ساخته باسب بدهنه که هر دو خصیه او به حال خود

ا كلت ا Jalatt (gulatti, the seeds), Horse gram or Kooltee : Dolichos biflorus.

آیذد و علف درب دهند و آب چاه که نافع باشد * در علاج این زحمت سرعت باید کرد که اگر تاخیر شود بول و سرگین اسپ به بندد و کمرش خشک گردد و از خوردن باز ماند و آخر اسپ نماند *

باب سي و دويم درمعالجهٔ اسپيكه سُم او ساويده باشد و علاج خوردگاه و ساقها و زانوهای او و اين باب مشتمل بردو فصل است

بدانکه اسپ بی نعل را چون بر زمین سنکستان یا بر زمین سخت میرانند سم او ساویده شود و اگر زود خبردار نشوند چنان شود که مطلق از راه رفتی بماند و پای خود بر زمین نتوانه نهان * علامت شدت زحمت آنست که چون دست بر سم اسپ نهند سرد باشد مطلق حرارت دروی نبود * علاج آو - اول سم اسپ را پاک بشویند و اندرون سم نگاه کنند و سنکی و چرک که باشد بیرون آرند - بعد ازان هیرا کسیس و بلادر و تخم کوروجی از هریک ربع سیر کوفته و بیخته با کائپهل و بوپهلی به با شهد در سم اسپ طلا کنند و با پارچه آنرا به بندند - سه روز باین عمل نمایند که مغید بود *

دیگر شهد و قدد سیاه از هر یک یکهاؤ باهم بیامیزند و هم سم اسپ را باز گونه کنند و ادریهٔ مذکور بران سم نهند و بآتش گرم کنند و چنانکه

¹ Hira-kasis, H., Copperas, green copperas; martial vitriol; sulphate of iron.—Platts.

ينخم كوروجن - كوروجن و ينتسم بين untracoable.

⁸ كانية kāephal, H., The Box-myrtle, Myrica Nagi.

ه بو پهلي ه bophali ? Corchorus Antichorus.

بگدازد و بر سم اسپ بچسید - چون سرد شود از چرم نعل راست دنند و بران چرم قدری آمله کوفته و بدخته بریزند و بران سم نهند و نعل آهندر بطریق معهود بندند که نافع باشد و سم او بحال خود آید *

فصل دويم در معالجة خوردگاه اسپ كه از باد أماس گبرد

علاصت شددت دود آن باشد که پایها درست بر زمین نه نهدد و بلنگد و بر سرسم راه رود *

علی او باید کرد - خوردگاهش بروغی راسنا اجرب داند و به آتش کرم کنند و به برک انکول ایا برک آرند درم کرده بر خوردگاه که آماس کرده باشد بلته به بندند و سه روز بدیی سبیل عمل نمایند که نافع است *

نوعدیگر نمسنگ یک پار و ندر صدر دریعنی کنوار با هم خاط داند و بر خورد کاهش به بندند و ادر فائده ندهد رک خورد کاه او بهشایند که بصلاح آید - اکر قام پایهای اسب و زانوش از باد بیاماسد، همان علاج ده از آماس خورد کاهش گفنه شد بکنند که صفید بود و اکر استخوان بند کاه اسب زیر زانوش از قاعد گل معهود زیاده درد و همچو ساد، سخت شود و بآن سبب بلنکد علاج آو نمسنگ و ساجی و نمک طعام و هیرا دسیس و تومری یعنی کدوی ترد و زنجبیل و فلفاین از هریک بکدرم کوفته و بیخته مجموع بآب برگ سرکهو مخطوط سازند و بران استخوان اه زیاده از قاعده بر آمده باشد هر روز بلته به بندند تا زحمت دفع شود و بصلاح آید

¹ Wely in nu, Vanda Roxburghit.

ا عول المعالمة المعا

بهوگينو ، untraceable.

باب سي و سويم در معالجه خارش دم اسپ

این از خون فاسد باشد و دانهای کرمی بر استخوان دم او بر آید و چون در معالجه تاخیر نمایند موی او بریزد و گاه باشد که در استخوان دم او کرم افتد و خارش او زیاد شود - علاج آن از دم اسپ خون بکشایند و دمش بروغی چرب کنند و یکهفنه هر صداح یکسیر خرما با یکسیر برگ نیب اسب را بدهند که علت دفع شود *

باب سې و چهارم درعلت مجهاول که اسب پیداکند

این زحمت بیشتر درهوای گرم اسب پیدا کند و این هوا را باصطلاح هندوان شامی پز گویند و این علت را نهار د گویند و انواع این زحمت بسیار است و یکنو ع آنست که اسپ گاهی نفس بشتاب بکشد از پیهم و گاهی آهسته - و بی علتی مدام اندام او گرم بود اگرچه در سایه بسته اشد - و رگ بغلهایش بجهد و اعضایش خشک شود و پای او بقدر آماس کند و تهی گاهش از داد بر آید - چون پاک چشمش باز گونه کنندازرد بود +

نوعدیگر آنست که قضیبش آماس کند و از غلاف بیرون آید اندرون نتواند کشید - و میل بر علف خوردن نکند و آهسته براه رود چنانکه بنداری در ریگ یا در گل میرود - همیشه سر بجنباند و بیهوش شود و خوابش ناید و دم از گرم باشد و نفس دراز کنند و متصل خمیازه آیدش *

^{1 5,450,} perhaps a translation of the disease called quin-num, etc.; vide Faras-Numu of Rangin.

بناصي پن ع, not traceable. واکهار - کهار ه, not traceable. شاصي پن ع

فُوعديكر - دهنش گوم شوف چفانكه ادر دست در آن كفي بسوزد و زبان و کامش زرد شود و خشک کرده از حرارت و اکر در مهتاب بدارند ده ایسده و پذدارد که آفناب است از توصی که در مزاج دارد و دسیار ده سایه آیه و هوش ازو بیرون و دار شب نفس بیشتم از روز زند، و اندامش کوم شوه - همچند آب خورد تشنکی نوود و روی او اندک اصاس کند و پوست پلکهای چشم او سخمت شود چفانکه بدشواری باز اوا ه توان ارد و جون باز نونه کفف اندرون باک او سفید باشد و نقطهای سیالا در آن سفیدی باشد و اندامش خشک شود و زمین بسیار ببوید او دهن بر مین آبد و از بینی و دهی خلط اندازد مانند ریم - و کردن خود را بسیار بارداند و پهلوی خویش بهوید و این علت در اندرون پهلوي او بود و کالا باشد که کردن کیدند. و سوبو زمین نهد و خمیازه بسیار اشد و بواه ناواند راست و عجم دم بسیار زفه و زمين را آهسته بياي بكفد ، اكوچه علقت بسيار خورد رور دور الدو شود و مكس بسيار به اندامش نشيلد، و قطره قطولا بول از نفسيرش به عبد و چون صوی قام او بکشف، زود از جای بر آید و دار شکمش اواز فراق کذه و نوعديكر أنست كه از دهانش بسيار لعاب أيد و شكس بالله و سرکین است مانقد آب باشد و اسپیکه این علامت ها پیدا کند ادر در اول حال عالم كففد البقه بزيد و بيطار خوب جون تشخيص اين مرض را الله ان اسب را درمیان اسپان نه نده که این علت درمیان دیم اسپان سوایت نفد ا علاج نمكسنگ و زنجبيل و فلفلين و هايله و أماه و قاقله با پوه ت و دارچینی و تمال تیز ا و هینگ از هر یک نه دارم و کااولی" دمید دهها "

¹ عَمَالَ أَيْمَ : tamāl, The Cassia Lignon or Cassia Cinnamon, Cinnamonum Pamala: يَشِرُ , untraceable.

معدر can the be kākātī, the Person name for كالواتي "

[.] God died, errors in test.

و چوک و رکیک او ساجي کهار و جوکهار بوزن برابر منجموع بکوبند و یکپاو چوب ششم و یکپاو دیودار بکوبند و چهار سیر آب بجوشانند چندانکه بوزن نیم سیر آید ادویهٔ مذکور را آمیخته اسمپ را بدهند که مغید بود *

دیگر یکپاو برگ نیب با یکسیر خوما اسپ را بدهند و بوزن نیم سیر آب برگ نیب یکهفته هر روز در حلقش بریزند که مفید بود *

باب سي و پنجم در معالجهٔ اسپيكه مار او را گزيده باشد

علامت او آنست که زبانش خسک شـود و دهانش بسته شـود چنانکه نتواند کشاد و اگر زبانش سبز شود علاج نپذیرد و اگر سبز نشده باشد علاج - اول بر اعضایش آب سرد بپاشند و اگر موی تن او ایستاده نشود علامت صحت بود - بر آن محل که مار گزیده است حجامت کنند یعنی پچهنه و خون بکشند و اگر جای رگ کشادن باشد بکشایند و روغن و نمکسنگ متصل بران طلاء کنند و آب چولاي با فلفل گرد و روغن در حلتش بریزند و برگ نیب با روغن او را دادن مغید است *

باب سي و ششم در دانستن محلهای که اسپ را درانجا نباید داشت اگر بدارند دیوانه شود

اهل تجربه چنین آورده اند که اسپ را در چند جا نباید بست اول در خانهٔ خالی که کسی در آنجا سکونت نکرده باشد و در ویرانهها

¹ رکیک. In one MS. زاگ, تقو, "Vitriol, copperas," not traceable.

² Pachhnā denā, H., generally means "to searify a wound," but it apparently also means "to cup" and "to lance."

و گورستان و جائی که آدم کشته افتاده باشد و دیگر جائی که هفدوان را بعد از مردن میسوزن و در بتخانه ها و بر چهار سوی زیرا که بکویفد که درین مکانها دیو و پری حاضر میشوند چون نظر اسب بر آفها می افتد دیوانه شود و بیهوش گردد و خود را بزمین می افکند و چشمهایش از حدقه بیرون آید و کس نداند که این چه زحمت دارد و علاج او دشوار باشد * اسپیکه این علامتها پیدا کند و او را عارضه نباشد بدان که دیو دیده و دیوانه شده است آن اسپ را از میان اسپان جدا باید بست که چون دیکر اسپان او را بدین نوع بیفند دیوانکی او در نهاد آنها اثر کند و ایفها نیز دیوانه شوند و گویند علاج او آنست که قرآن و دعا خوانند تا دیواز تن او بگریزد و دیوانکی او رفع شود و بصلاح آید *

باب سي وهفتم درعلاج متفرقه که دافع علل و امراض اسپ بود و معرفت ادو يه و اغذيه که اگر اسپ را دهند فربه شود و قوتش بيفرايد و اين باب مشتمل بر هشت فصلست

قصل اول در بیان ادویه که بطریق چاشنی اسپ وا دهند زنجبیل و فلفل دراز و فلفل گرد و پوست شیطر ج و هلیله و بایاه و آمله و باو برنگ و قسط شیرین و کشنیز و تیچ و پیپل مول و پوست درخت سرکهو و زرد چوبه و همامه او پتیس و موته و بانسه خشک و بهارنکی ت

^{1 &}amp; les, hamama, the fat of the hump of an ex or camel.

[🗈] سارتكي hhāranyī, H., Clerodondron serratum.

وگرد او دافت و مال کذگی و کرا چهال ^ه و گرمال ^ه یعنی املناس و جواین و دیودار و انوال ^ه و سرسون و تغبول و اجمود و زیرهٔ سیالا و سفید و پت پاپرلا ادویهٔ مذکور را از هر یک نه درم کوفته و بیخته نکهدارند و اسپ کلان را هر روز بست و هفتدرم و اسب میانه را هیژدلا درم بدهند که اگر سرگین اسب نرم شده باشد به بنده و پیچش شکم رفع شود و فربه و توانا گردد و اکر همین ادویه را در بول گاو آمیخته باسب بدهند دفع زکام و بلغم کند و سرفه برود و کرمی که در شکم اسب است بمیرد و دفع گرده و اگر این ادویهها با روغی زرد آمیخته باسب بدهند دفع باد و صغرا کند و اگر در زیر حلقش نغمه ابر آمده باشد بخوردن این ادویه دفع شود که مناسب است به ملت است است به میرد و مناسب است به ملت ادویه دفع شود که مناسب است به ملت به حلقش نغمه بر آمده باشد به باشد به مناسب است به میرد که مناسب است به ملت به ملت به میرد که مناسب است به میرد که مناسب است به ملت به میرد که مناسب است به ملت به میرد که مناسب است به ملت به میرد که مناسب است به که در نیرد که میرد که که در نیرد که میرد که میرد که میرد که میرد که میرد که در نیرد که در نیرد که که در نیرد که که در نیرد که در نیرد که که شکرد که که در نیرد که که در نیرد که که در نیرد که در نیرد که در نیرد که در نیرد که که در نیرد که که در نیرد که که در نیرد که در نیرد که که در نیرد که در نیرد که در نیرد که در نیرد که که در نیرد که در

نوعدیکر سه و کلو و کرد و بانسه و هردو کتامی و یعنی ایستاده و افتاده از هر یک نه درم کوفته و بیخته با بول گاو مخلوط سازند و یکهفته هر روز با نه درم برگ نیب بدهند که دفع بلغم و زکام بود و سرفه که از هیچ ادویه به سیسده باشد ازین ادویهٔ مذکور دفع گردد و هر روز مقدار یکهاو بدهند که مفید بود ب

فصل دویم در بیان ادویه که از جهت دفع علل و امراض در بینی اسپ کنند آن انواع است - از برای دفع باد از چربیهای و روغن

vide page 59, note 2. گرد 1

² کوا چهال : کوا چهال کو bark. اکو hara, H., Strobilanthos ciliatus, the bark of which is used modicinally.

s عمل تاس المل تاس Amultās is Purging Cassia: Girmāl, II., is another name for it,

بانوال 4, not traceable.

ة كنية , not traceable.

⁶ كَتَّانِي katāi, II., is another name for Ringni or Solanum aunthocarpum.

و تیل مناسب است - و از بوای دفع زحمت گوسی شیو و روغی سفید بود -و از برای دفع بلغم و زکام شراب قندی بآب مرک بانتجی و تنم دلمای با بول گار در بینی کردن نفع بود +

فصل سیوم در بیان جلابها که از برای دفع علل و امراض باسپ بدهند - راسدا و زنجبیل و فاغل درار و باوبرنگ رسے و چاوا چهال و چسنی مد دیدمک و چونه و موته و پیپل صول و بهازه و معجیت و اپلوت و زرد چوبه و کلو و پتیس و شاهتره و همامه و بانسه و تدئم نیلوفر و کوئل از هر یک یک و نیم درم دوفته با هشت سیر آب بنجون انده جادانکه بوزن یکسیر آید صاف کرده سرد کفند و در حلق اسب بویزن - تا دو هفته جفانکه مذکور شد عمل نمایند که دافع بلغم اسب است و علت بغمه ارا ببرد و اشتها پیدا کفد و آن رحمت را بربان هفدی دیکهات دوبلد علاد ت او مدکور مداد از دست و پا و جسم و نیوره از کار بماند از خوردن حالات مدکور بصلاح آید و دافع اجتاس اماس بود *

ویکر تعلیله و بلیله و اصله و سعد و بوست داخت سردیو و بنبل ا و بوست شیطرچ و زنجبیل و ترایمان و «پیرا» و پات پادره و «بون دفانی و پوست نیاب و کریاته او دهاوری دو هفته هم روز از هر بک ادویه حدکور

ا پېښې د پېښې لوله. mot tracenble.

Sass Shows are not tracoable.

the, not traceable,

⁴ dass for dassay Honhmut, II., Enteritie.

ب المحمد معانية من المحمد جال المكتما كما ي الإكسانية . أوكسانية ب

h Billiol - Acada Ardinea. Another reading is بقال patol, for which rate page 81, note 1.

I been the enemation.

در درم كونته با هشت سير آب بجوشانند چندانكه يكسير بماند سرد كرده در حلق اسپ بريزند كه تمام زحمت صفرا و گرمي كه باشد دفع شود و خون فاسد بصلاح آيد و اگر تپ داشته باشد ازر دفع شود و جهت آماس و دانها كه از گرمي برآيد سود صفد بود و زحمت دفع شود و خارش از تن برود *

قرعدیگر جلاب از جهت دفع زکام و بلغم مفاسب بود - فلفل دراز و تسط شیرین و پوست شیطر چ و سعد و گلوی و دانت و گرد و پوست درخت روهریه و اسکفد و پوست نیب دوهفته هر روز از هر اد ویه مذکور سه درم کوفته با هشت سیر آب بجوشانفد چندانکه بوزن یکسیر بماند - صاف کفند - با یکپاؤ شهد بیامیزند و در حلق اسپ بریزند که از زهمت که از زام و گرمي پیدا شده باشد ببرد و اشتها پیدا کفد و اگر آماس در اعضای رئیس او باشد رفع کفد و بصلاح آید *

فصل چهارم در بیان ادویهٔ که اسپ را بدان حقنه کفند

و اهل تجربه چنین آورده اند که برای دفع علتهائی که در نصف پسین اسب واقع شود هیچ دوای او را به از حقنه نیست و حقنه بعضی بجلاب دهند و بعضی بچربی بیامیزند نفع باشد که چربی تنها بسیار نفع ندهد و حقنه دادن در وقت صبح مناسب بود - اول اسپ را آب باید داد که بخورد بعد ازان حقنه کنند و انواع ادویه حقنه بسیار است - نوعی اینست که نمکسنگ و نمک سوده از هر یک ششدرم کوفته و بیخته با یکسیر روغن کنجد بیامیزند و یکسیر آب بیامیزند و حقنه دهند *

rohra, Indian Red-wood, Bastard Cedar, Soymida febriluya.

نوعدیگر تخم خردل سفید و کنجد دانه از هریک بیست و هفت درم با سه سیر آب دسمول خلط کنند و سه نسمت کنند و بکونند و هر روز بک حصه از ادویهٔ مذکور با هشت سیر آب بجوشانند چندانکه بوزن یک و نیم سیر بماند سود کردلا حقنه کنند *

دیگر اکر در شکم اسپ درمی زور کرده باشد نه درم نبات و هرده درم شهد و نیم سیر و نه درم روغی و دو سیر شیر متجموع باهم بیاسیوند و حقنه کنند که بصلاح آید *

فصل پنجم درآهاب مقل دادن اسپ را و مقل را بوبان هندي گوگل گوين * چنان آورده اند که در هوای برشکال زکام و باد و بلعم بطبيعت اسپ غلبه کند و بدان سبب گرسنگي اسب دم شود و اسب معلول گردد و از برای دور کردن آن هيم درائی به از مقال نيست و مقل که اسپ را دهند بايد که برنگ زر بود و دانه بود - پنجدرم مفل و هليله و بليله و آمله از هريک ربع سير مجموع يکتجا بکوبند و در چهار سير آب بجوشانند چندانکه بوزن نيمسير آيد صاف کنند و در حلق اسپ بريزدن و بدين سبيل عمل نمايند که مفيد بود - و اکر برای دفع باد بودکوکل يکپاؤ بيخته کوفقه با نيم سير بول کاو در حلق اسپ بريزند که زحمت دفع شود. و اگر از برای دفع گرمي باشد يکپاؤ مقل با پانزده درم شهد و نيم سير روغن اسپ را بدهند که فافع بود *

فصل ششم دو آداب خورانیدن شاخ گاو میش اسپ را اهل این صنعت * چنین آوردهاند که شاخ کار میش چون اسب را دهند اول باید. که یک شبانه روز در کِل بخسپانند بعد ازان شاخ کار را سوهان براده ساخته قدری شهد برو بزنند و در کوزهٔ نو کنند و سر کوزه را تنگ بایرند

و درمیان آتش نهند چندانکه براد و شاخ در کوزه سوخته خاکسترگرد و بعد ازان براده بر آورده با زنجبیل و فلفلین و سعد و شیطرج و نمکسفگ و پهکرمول اوگرد و کلونجی و ساجی کهار- ادویهٔ مذکور را وزن برابر کوفته و بیخته دوچند خاکستر مذکور باهم بیامیزند سه هفته اسپ را بدهند - هفتهٔ اول با مقل مفته دویم با شکر - هفته سیوم با روغن زرد * اول روز پنجدرم - دویم روز ده درم - روز سیوم پانزده درم - باقی روزها بست درم - تا سه هفته ادویهٔ مذکور چنانچه گفته شد هر روز بدهند که هر علتی که اسپ را از باد و بلغم بیدا شده باشد دفع کند و اسب حمل یعنی جوگیره * را چون این ادویه دهند آن علت ازو برود و از جهت رفع آماس پایهای اسب مفید بود آماس زهرباد را دفع کند و قوت اسپ بیفزاید و موی تی تازه و درخشنده گردد و اهل فن چنین آورده اند که این ادویه با شاخ گار میش اسپ را همچو آب حیات باشد یعنی اسپ که معلول باشد چنانکه نزدیک بموت رسیده باشد چون این ادویه مذکور با شاخ گار دهند علتهای او دور کند و فرده سازد و الله اعلم *

فصل هفتم در آداب سیر خورانیدن اسپ را در هوای سرما مناسب باشد * اسپی که در طبیعت او صفوا و گرمی زور کرده باشد اصلاً نباید داد و لیکن اسپ را که باد و سردی در مزاج او غالب شده باشد در هوای سرما سیر خورانیدن جهت رفع آن مفاسب است - باید اسپ کلان را سه هفته بدهند روز اول یکپاؤ و هر روز نه درم بآن باید اضافه کرد تاسه هفته - و اسپ میانه را چهار هفته بدهند - روز اول نه درم و هر روز چهار درم و نیم بیغزاید تا مدت معهود - و اسپ خرد را روز اول پنجدرم و هر روز

بهكر صول 1 Piper root.

² Vide p. 55, note 3.

⁸ Zahrbad, Lymphangitis, cedema, asasarca, and sometimes erysipelas.

دو نیم درم بیفزاید تا مدت معهود - و اگرسیر اسپ را از چهت قوت و فربه شدن دهند با چربی و گوشت و شراب مناسب است که اینها مقوی اند و اگر از برای دفع باد دهند با نیم سیر روغن گار یا روغن کنجه مغید بود که دافع انواع باد بود و کرم شکم بمیرد و اشتها بیفزاید - و اگر از جهت دفع زکام و بلغم دهند با جلاب هلیله و بلیله و آمله نافع بود و اگر سیر با اجهی دهند درد شکم اسپ رفع کند و اگر با بول گار دهند اسپ که از ضعیفی و لاغری شکم او کلان شده باشد علت او دفع گردد و شکم اسپ به حال خود آید و الله اعلم بالصواب *

قصل هشتم * چنین آورده اند که از برای دفع زحمت باد و باغم صفرا ساجی کهار اسب را دادن صفید بود * اسب کلان که باشد ده درم و اسپ میانه را پنچ درم و اسپ خورد را دو نیم درم- اکر در هوای برشکال دهند با روغن سرسون صفید بود - و در هوای دیگر با روغن گار صنفعت دهد و دافع باد و بلغم و صفرا بود - چون اسب کم قوت و کوفت یافنه را که خون در تن او صوده باشد دهند خون صوده را زنده سازد و بصلاح آید، *

نوعدیگر اگر اسپ را وقت صباح همین پخته با هلیله و بلیله و آمله دهند رفع شکستگی و ماندگی او کند و منفعت بسیار دهد و اگر خواهند اسپ لاغر را فربه کنند سه هفته هر روز دو سیر برنج با ده سیر شیر به پزند و روغی و شهد از هر یک یکسیر بآن سیامیزند و اسپ را دهند که فرده کند و ترت او زیاده کند *

نوعدیگر مغز تخم گهونگچی چهار درم و تخم پانجی نه درم با یکسیر شراب تندی در وقت صبح اسب را بدهده که منفه ت بسیار باشد و ررشنائی چشم بیفزاید و ضعف پیری دروی (ثر نکفد و قوتش زیاده

شود و اگر روزی ده فرسنگ برانند مانده نگرده و از فحل دادن سست نشود و پشم او نازک و درخشنده شود و بهتر بر آید *

باب سی و هشتم در علامت که اهل تجربه آنرا مبارک و خجسته و فرخ دانسته اند و آن خطیست چند که بربالای لب است و جاهای دیگر میباشد

خطی که درمیان سوراخهای بیدیش راقع است مثل خطهای کف دست آدمی چنیی آرده اند که اگر آن خطوط بشکل ماهی راقع باشد باشد یا مانند کمان بود آن اسپ بسیار مبارک است و هرجا که باشد صاحب او را روز بروز دولت زیاده گرده و اسپهای بسیار جمع شوند و خیر و بوکت او بیفیزاید و اگر بمصاف رود البته بر اعدا ظفر یابد و الله اعلم بالصواب *

* تمسمند *

The prefatory portions of the two MSS, vary considerably but they agree from the point:—

Hāshimī's verses are freely used by 'Abd'''llah but the lines containing the $ta\underline{kh}$ alluş (Hāshimī) are invariably omitted. 'Abd'''llah therefore appears to be not only a plagiarist but a bad plagiarist.

The present edition has been printed from a transcript made from a MS. in the State library of Hyderabad, Dekhan, and it has been collated with the following five MSS:-

- A finely written nasta līq copy ('Abd" 'llah) dated 29th Rabī"-l-Awwal A.H. 1197, in possession of the editor.
- (2) A modern transcript (*Hāshimī*) made for the editor in A.D. 1900 for an old MS. in the possession of the late Shāhzāda Sulţān Jang of Kohat.
- (3) A copy (Hāshimī) in ordinary nasta'līq, bound up with two other Faras-Nāmas; undated; probably not more than 100 years old; in possession of the editor.
- (4) A shikasta copy (Hūshimī) dated 28th Ramazān A.H. 1129, formerly in the College of Fort William and now in the library of the Asiatic Society of Bengal.
- (5) A shikasta copy (Abdu'llah') without date, probably not more than a hundred years old, in the Imperial Library, Calcutta.

In spite of the plagiarism, the name of Hāshimī is known to every old-fashioned horse-dealer in the Panjab.

My acknowledgments are due to Muḥammad Kāzim Shīrāzī, Persian Instructor, and to Mr. R. F. Azoo, Arabic Instructor, of the Board of Examiners, for continuous help in seeing the work through the press.

Indian Museum, Calcutta. Beptember, 1910.

I The first three or four pages are missing.

vi PREFACE.

اسب فكري چون زين كذه دايا * له كه كويد نخست حمد خدا

This preface, containing the praise of God, of Muḥammad, and of Sulṭān Mużaifarshāh (the last section naturally being left out in the latter version), as well as a part of the chapter سبب نظم کتاب (on ff. 5%-6%), and the short epilogue at the end, are written in mathnawî-baits, all the other parts in prose. The two kisms are arranged exactly as in 'Abdallāhkhān Bahādur's version; the first, on fol. 6% is headed: عدر معرفت افراس و بيان عالمات (on the knowledge of horses and their good and bad signs), and contains twelve bâbs; the second, on

fol. 28, is headed: در علاج فرس به، علّت (on the treatment of horses in every kind of disease), and is subdivided into thirty-eight babs.

"No date. College of Fort William.

"No. 2250, ff., 64, fl. 14; Nasta'lîk; size 8½ in. by 4½ in." Briefly then, the real author is Zayn" 'l-'Abidīn bin Sayyid Abu' l-Ḥusayn, who wrote under the takhalluş of Hāshimī; he wrote and translated the work in A.H. 926 (A.D. 1519) at the direction of Shams" 'd-Dīn Mu affar Shāh II, King of Gujerat, who reigned A.H. 917 to 932 (A.D. 1511—1526).

The plagiarist is 'Abd" 'llah Khān Bahādur Fīruz Jang, who ched in A.H. 1054 (A.D. 1644), in the reign of Shāhjahān.

In the $H\bar{a}shim\bar{i}$ MS., the hamd and na^it are in verse, and the opening line is: -

Hāshimī's name first appears where he begins to eulogise his patron:—

'.1bd 'llah's MS opens with the first couplet of Hāshimī tollowed by a hamd and nat in prose.

PREFACE.

Some confusion exists regarding the real authorship of this Faras-Nāma. Ethé writes:—

2980.

" Farasnâma (ووسلامه).

This work is in substance identical with the فرس نامهٔ هندی, described in Bodleian Cat., Nos. 1864-1866, Ricu ii, p. 482, and F. Mehren, p. 16, No. XXXIX, but it differs, like the second British Museum copy, from the common version, made under the superintendence of 'Abdallâhkhân Bahâdur Fîrûzjang, in Shâhjahân's reign, in the most important point, that it was translated (from the old Sanskrit work Salihotra) more than 200 years before that time, viz, A.H. 926, Jumâdâ II (A D 1520, May-June); see fol. 5b, Il. 3 and 4, by Ibn Sayyid Abûalhusain, with the epithet Hashimi; see fol. 54, last line, at the request of Shamsaldîn Mużaffarshâh, i.e., Mużaffarshâh II, king of Gujarât (who reigned from A.H. 917 to 932 = 1511-As we now possess two copies with the same earlier date, and have; moreover, in the present copy further details as to the names of the translator and his royal patron (which are wanting in the British Museum copy owing to the absence of the preface), we must come to the conclusion that either 'Abdallâkhân Bahâdur Fîrûzjang himself, or at least the Paudits he employed for the translation, committed a flagrant plagiarism, by reproducing almost verbatim this older translation, without acknowledging their indebtedness to it in any way. The introductory part, containing extracts from the older Peris wanting in this copy (it is the one little addition the later translators have added on their own account); but the preface opens with exactly the same verse:

¹ This is, I think, a slip for, "more than 100 years."-Ed.

strictly scientific persons from Oriental treatises on domestic animals, although of course these treatises contain much that is merely fanciful and much that is based on theories that modern science has rejected. I can only hope, therefore, that Colonel Phillott with his unrivalled knowledge of the technical terminology of everything connected with oriental sport, and oriental domestic animals, will one day see his way to furnish a translation of Hashimi's Faras-Nāma. It would certainly be of great use to students of zoology and of folklore, who are seldom blessed with his linguistic powers.

INDIAN MUSEUM, CALCUTTA, 1990st, 1910.

N. ANNANDALE.

INTRODUCTION.

No animal has had a more interesting ancestral history than the horse. No animal has appealed more strongly to the imagination of mankind. None has played a more important part in the history of civilisation. Whether we trace its ancestry back to the little fox-like animal with five toes that was its remote progenitor, or study its place in art and literature, or investigate its influence on war and commerce, we find an interest that attaches to no other animal save man himself.

The rude but life-like pictures scrawled by Neolithic men on the walls of caves in southern France seem to afford evidence that the horse was domesticated more than 20,000 years ago. Even at that early period two breeds or wild races were distinguished by the shape of their heads and the grace or clumsiness of their limbs, and despite the confusion produced by all these centuries of cross-breeding it is still possible to distinguish the descendants of what were once in all probability different wild races or species. In the remoter parts of north-western Europe, for instance, the so-called Celtic Pony is still found, exhibiting characters that ally it to the asses and zebras and also to the only indigenous wild horse that now exists, Prjevalsky's Horse of Central Asia. There can be little doubt that breeds just as interesting as the Celtic Pony exist in many parts of Asia.

Colonel Phillott has asked me to write an introductory note to the Persian treatise on horses that he is publishing in the Bibliotheca Indica. I wish that I could read this treatise, for its garnered store of traditional knowledge must include much that is curious and much that is of real interest to the biologist. It is only in Europe and North America that the breeds of horses have been investigated by modern scientific methods, but there is much to be learnt even by the most

1

BIBLIOTHECA INDICA:

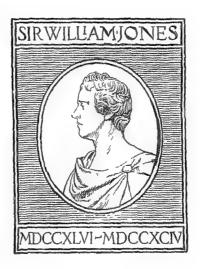
Collection of PRIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE ASIATIC SOCIETY OF BUNGAL.

NEW SERIES, No. 1250.

THE FARAS-NĀMA

HASHIMI

LDITED IN THE ORIGINAL PERSIAN WITH EXECUSE NOTES

H

LIEUT.-COLONEL D. C. PHILLOTT, FA.S.B.,

Scoretary and Member Board of Braminers; Fellow of the Culcutta University; Translator of the Būz-Nāma-yi Nāṣrrī, etc. etc. Editor of the Qawānīna's-Sayyād, etc. etc.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE EAPLIST MISSION PRINS,
AND PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY, 1, PARK SERFET
1910.

LIST OF BOOKS FOR SALE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

No. 1, PARK STREET, CALCUTTA,

AND OBTAINABLE FROM

The Society's Agents-

MR. BERNARD QUARITCH, 11, Grafton Street, New Bond Street, London, W. AND MR. OFTO HARRASSOWIFZ, BOOKSRLEEB, Leipzig, Germany.

Complete copies of those works marked with an asterisk a cannot be supplied-some of the Fascicule being out of stock.

BIBLIOTHECA INDICA.

BIBLIOTHEUA INDICA.	
Sanskrit Series.	
MA Section Brokens Wildle Bone & d Ch 1101 anote	Rs. 1 4
A Smith about Wannetship Page 1 9 6 1101 and	19 3.4
	# 37X
*Agni Parana, Faso. 6-14 @ /10/ each	5 10
Aitareya Biahmana, Vol. I, Paso. 1-5; Vol. II, Paso.	175; Vol.
III, Faso. 1-5, Vol IV, Faso. 1-8 @ /10/ each	14 0
Attateyalocana	2 0 ,
*Aun Bliashya, Fasc. 2.5 @ /10/ each	2 8 '
Aphorisms of Sandilya (lenglish), Pane. 1 @ 1/-	1 0
Astasahasrika Prajnaparamita, Faso 1-6 @ /10/ eaoli	8 12
*Athervana Upanishad, Faso. 4-5 @ /10/ each	1 4
There are head have and weather There are T	65 71%
	n a
According to the second of the	
Avadans Kalpalnin, (Sans. and Tibetan) Vol. 1, Fasc.	
II, Fasc. 1-7 @ 1/ each	15
Bilam Bhatti, Vol. I, Faso, 1-2, Vol. II, Faso, 1, @ /10/ es	oh 1 14
Bandhäynna Sranta Sütra, Fasc. 1-8; Vol. II, Fasc. 1-8 @	
*Bhamati, Fasc. 4-8 @ /10/ each	3 2 7
Bhatta Dipika, Vol. I, Fasc. 1-6; Vol. II, Fasc 1, @ /10/ e	nch 4 &
Banddhastotrasaugraha	2 0
Brhaddevata, Fasc. 1-1 @ /10/ each	8 8 8
Brhaddharma Purana, Paso. 1-6 @ /10/ each	0 15
Bodhicaryavatara of Cantidova, Faso 1.5 @ /10/ each	**************************************
Plant Alice townships Plantage The name of the	
	1 4
Ontaduşani, Paso. 1-2 (d) /10/ ench	
Catalogue of Sanskilt Books and MSS., Fasc. 1-4 @ 2/ eac	
Ontapatha Bribmana, Vol. 1, Fasc. 1-7; Vol. 11, Fasc	
111, Fasc 1-7; Vol V, Fasc. 1-4 @ /10/ each	*** I.k . B
Ditto Vol. VI, Fasc 1-8 @ 1/4/ each	
	· . · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
Çatasahasrika-prajfinparamita, Port 1, Faso. 1-14 @ /10/ e	moh 8 12
Caturvarga Chintamani, Vol. II, Fasc. 1-25; Vol. I Fasc. 1-18, Part II, Fasc. 1-10; Vol. IV, Fasc. 1-6 @ /	II. Part I.
Fase 1-18, Part II, Fase 1-10: Vol. IV, Fase, 1-6 @ /	10/ sach 36 11
Ditto Vol. IV, Fasc. 7-8, @ 1/4/ each	2 8
Ditto Vol. IV, Fago, 8-9 @ /10/	1 1 4
Olokavartika, (English), Fasc. 1-7 @ 1/4/ each	p 15
*Oranta Sütra of Apastamba, Fasc 12-17 @ /10/ each	m 161
Ditto Minkhamma Vol I Boso 1-7: Vol II	Page 1-d.
Ditto Çankhāyana, Vol I, Fasc. 1-7; Vol. II, Vol. III, Fasc. 1-4; Vol. 4, Fasc. 1 @ /10/	each it)
O : Titalian 1 2 @ (10)	each 10 0
	1 14
	., 1 4
Gadadhara Paddhati Kalasara, Vol. 1, Fasc. 1-7 @ /10/ es	
	3 2
Gobbiliya Grhya Sütra, Vol. I, @ /10/ each ,	3 2
Ditto Vol. II, Faso 1-2 @ 1/4 /each	2 8
Ditto (Appendix) Gobhila Parisista .	2 0
Ditte Onlyna Causanta	0 10
Travelate	1 14
Transport dinh Bloca 1	1 1
	A 61
	"" i t
Katantra, Faso. 1-6 @ /12/ each	***
Katha Sarit Sagara, (English) Fasc. 1-14 @ 1/4/ each	. 17 8
Kürma Pulana, Faso, 8-9 @ /10/ each	4 6
	3 0
Madana Pārijāta, Paso 1-11 @ /10/ oach	6 - 14
Maha-bhasya-pradipodyota, Vol. I. Faso. 1-9; Vol. II.	
Vol III Fasc 1-10 @ /10/ each	19 6

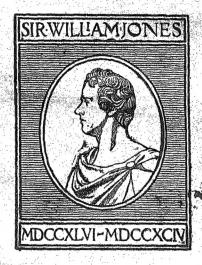
BIBLIOTHECA INDICA:

COLLECTION OF PRIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
New Series, No. 1250.

THE FARAS-NĀMA

HĀSHIMĪ

EDITED IN THE ORIGINAL PERSIAN WITH ENGLISH NOTES

LIEUT, COLONEL D. C. PHILLOTT, F.A.S.B.,

Secretary and Member Board of Evaminers; Fellow of the Calcutta

University; Translator of the Rāz-Nāma-yi Nāṣirī, etc. etc.;

Editor of the Qawānīn" 's-Ṣayyād, etc. etc.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

AND PUBLISHED BY THE

ASIATIC SOCIETY, 1, PARK STREET,

1910.

MUSLIM UNIVERSITY LIBRARY ALIGARH

This book is due on the date last stamped. An over-due charge of one anna will be charged for each day the book is kept over time.

F20.10. (J.				
R 01.04 97.	\$ #		and productions of the second control	(
To the state of th		al no see a se	And the second s	1
	2 P P	The state of the s	4 4 4 J	
The second secon	7		· ·	
		hd.		

